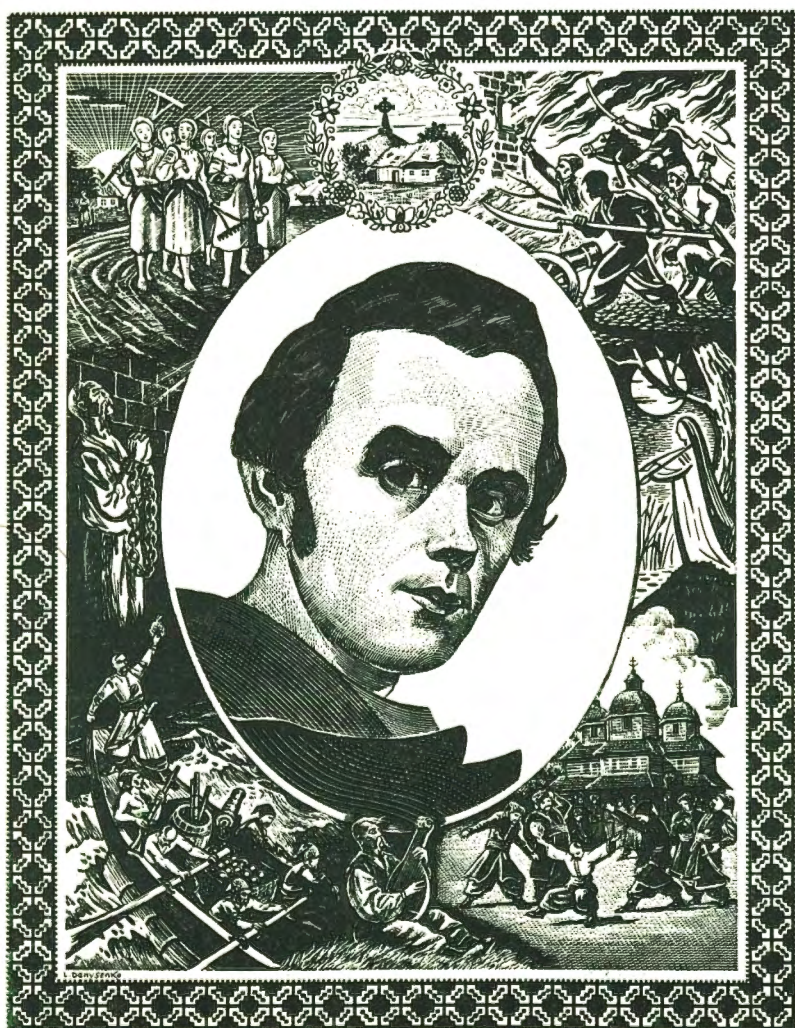

Ч. 2-3 (151-152) XXXIV

Аванґард

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Винто

Ч. 2-3 (151-152) БЕРЕЗЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 1980

Авангард

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОТ МОЛОДИ

ДВОМІСЯЧНИК, ВИДАЄ
ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА СУМ

VANGUARD - bi-monthly

Official Press Organ of the Ukrainian
Youth Association in Exile

AVANTGARDE - bimestriel

Revue de jeunes éditée par le
Comité Central de l'Union de la
jeunesse ukrainienne en exil

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:

«AVANTGARDE»
72 Bld Charlemagne
1040 Bruxelles
tel: 734. 04. 82

КРАЙОВІ ПРЕДСТАВНИЦТВА

Вел. Британія:

KU SUM

«Tarasivka»

Old Cliff House

Weston-on-Trent, Derby's

Австралія

Mr. J. Kutnyj

7 Dale street

Maribyrnong 3032, Vic.

Аргентина

W. Zastavnyj

Soler 5039

Buenos-Aires

Редагує колегія при створенні Валентина Мороза.

Головний Редактор — Роман Зварич.

Члени: О.Рожка, Б.Потапенко, А.Лозинський, А.Прядка, І.Зварич

Графічне оформлення: Графік Яків Гніздовський

Редакційне листування й матеріали

надсилати на адресу Редакції:

«AVANTGARDE:» 136 2nd Ave, New York NY, USA 10003

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1980 РІК

КРАЇНИ

ОДНЕ ЧИСЛО:

РІЧНО:

			в передплаті		в післяплаті	
			до 31.3.80			
ЗСА	дол.	3.00	14.00	дол.	15.50	
КАНАДА	дол.	3.00	15.00	дол.	16.50	
ВЕЛ. БРИТАНІЯ	ф.ст.	1.20	5.50	ф.ст.	6.00	
АВСТРАЛІЯ	австр. дол.	2.50	12.50	дол.	14.00	
БЕЛЬГІЯ	бфр.	80.00	400.00	бфр.	450.00	
ФРАНЦІЯ	ффр.	12.00	55.00	ффр.	60.00	
НІМЕЧЧИНА	н.м.	6.00	28.00	н.м.	30.00	
АВСТРІЯ	шіл.	35.00	175.00	шіл.	200.00	
АРГЕНТИНА	пезо	20.00	9000.00	пезо	10000.00	
БРАЗИЛІЯ	круз.	30.00	135.00	круз.	150.00	

ПРОЦЕС НАД СВУ-СУМ В УКРАЇНІ

Після поразки Визвольних змагань України в 1917–20 рр., Москва, перефарбована нашивдку Леніном з білої на червону, після трьох інвазійних війн проти відновленої Української держави (УНР), таки принесла: «советську власть» в Україну на кінцях багнетів полчищ Муравйова. Але в Україні ще довгий час тривав процес національного відродження. Хоч окупаційна влада мала свої колоніальні пляни супроти України, тоді вже т. зв. Української ССР, передова інтелігенція, свідоме селянство і частина незбалаченого комуністами українського робітництва та військовиків діяли всупереч настановам і вказівкам Москви. У лісах ще кілька років оперували значні національні повстанські загони і народ чекав повернення армії Симона Петлюри; національна інтелігенція не здавала своїх позицій і за нових обставин, плянувала й підготовляла дальшу боротьбу за визволення втраченої Української Самостійної Соборної Держави.

У 1924 році в центрі мозку України — Всеукраїнській Академії Наук у Києві (ВАН) — сконцентрувалися визначні науковці й культурні діячі, які в грудні місяці, на чолі з академієм Сергієм Єфремовим, створили нелегальну, антимосковську й антибольшевицьку Спілку Визволення України (СВУ), а трохи згодом, спільно із студентом-націоналістом Миколою Павлушковим та іншими — і Спілку Української Молоді (СУМ).

До СВУ належали такі визначні науковці (крім літературознавця Сергія Єфремова), як проф. В. Дурдуківський, академік К. Воблий, академік Агатангел Кримський — знавець кількох десятків мов, поет і перекладач, визначний науковець світової мірки О. Гермайзе й багато інших.

СВУ мала також багато прихильників, хоч не всі із них були втаємничені в існування підпільної організації. Якщо відома письменниця і громадська діячка Людмила Старицька-Черняхівська (авторка відомої драми «Гетьман Дорошенко») була в складі проводу СВУ, то, наприклад, поет і перекладач, літературознавець Микола Зеров формально до СВУ не належав, як і письменник-прозаїк Михайло Івченко. Однак, їх також судили на процесі СВУ, що відбувся в Харкові 45 років тому (в тогочасній «столиці» України, «столиці» на московську вимогу).

Спілка Визволення України, як і Спілка Української Молоді — категорично відкидала компроміси з окупаційною московсько-більшевицькою владою, готували українську молодь, переважно студентство, до нових національно-визвольних змагань, через проф. В. Чехівського утримувала тісний зв'язок з Українською Автокефальною Православною Церквою (УАПЦ) Митрополита-мученика Василя Липківського, в якій було запроваджено українську живу мову на Богослуженнях і в хорах. Вона ж сприяла і національному вихованню мільйонів вірних. Через своїх представників, СБУ майже повністю контролювала справи в таких видавництвах, як «Слово», «Книгоспілка», «Рух», «Сяйво», що випускали багатомільйоновими накладками твори українських класиків та перекладні твори закордонної літератури, в тому й присвячені національно-визвольній боротьбі інших народів проти зайд-окупантів («Тіль Уленштігель», повісті про італійського героя Гарібальді та інші). СБУ протиставилась марксо-ленінській спекуляції про т. зв. боротьбу клас, кинувши гасло: «Держава — понад партіями, нація — понад класами!»

Але московсько-більшевицька окупантська влада викрила нелегальні СБУ і СУМ. Спершу відбулися арешти в Києві, у Всеукраїнській Академії Наук, а на весні 1929 року — по всій Україні. Москва заарештувала не лише членів тих обидвох організацій, а й прихильників та імовірних, можливих, прихильників. Проте, тоді ще не було сучасного «правосуддя», типу суду над нескореним Валентиним Морозом, — Москва тоді ще не наважувалася судити всіх підряд за зачиненими дверима. Щоб залякати народ, Харківський процес СБУ-СУМ був широко розрекламований, і хоч там судили тільки 45 осіб, — процес, насправді, відбувався над усім українським народом. Перший вирок московського суду в Харкові: 12 обвинувачених, у тому й академік Сергій Єфремов, мали бути розстріляні (згодом цю кару замінено на довічне ув'язнення — практично, хоч у вирозі стояло «від 8 до 10 років тюрми»; крім одного, ніхто із підсудних уже не вернувся додому). Москва вдалася вже тоді, в 1930 році, до метод залякування України і винищування навіть неповинних, використавши нагоду й зліквідувавши брутально силою УАПЦ, розгромивши багато українських установ, примусивши фізично чи духовотворню замовкнути до 200 українських письменників... Вона діяла проти українців українськими ж руками: після процесу нарком освіти т. зв. УССР М. Скрипник і прокурор П. Любченко безжально винищували українську еліту, доки докотилися до власного самознищення.

Спілку Визволення України і Спілку Української Молоді відновлено за кордоном після другої світової війни, і вони вносять свій важливий вклад у справу боротьби проти колоніального мо-

82

Сергій Єфремов

Микола Павлушків

московсько-більшевицького режиму в Україні. Геройська боротьба УВО на чолі з полк. Євгеном Кошовальцем, співробітником Головного отамана Симона Петлюри, і ще більш безоглядна боротьба проти окупанта ОУН під проводом Степана Бандери; збройна боротьба УПА під командуванням ген.-хор. Т. Чупринки-Шухевича, масові повстання в московсько-більшевицьких концтаборах, інспіровані українськими націоналістами в першу чергу, прихід в українську літературу й політику поета-шестидесятника Василя Симоненка та багатьох інших Нескорених в Україні, потім прихід «семидесятників» і найновіший прояв Нескороної України — діяльність «Самвидавників» з їх головним пресовим органом «Український Вісник», а за жорстоком активні виступи Організації УСВФронту, масові виступи сумівської багатотисячної молоді в обороні прав України на волю і державність, — все це свідчить, що Спілка Визволення України та Спілка Української Молоді діяли на Рідній Землі не даремно і жертви їхніх проведів та масового членства не були даремно пролитою кров'ю.

Загинувши з руки Москви, вони залишили новим поколінням українців живе заповіти: «Держава — над партіями, нація — над класами!», та сумівське гасло — «Бог і Україна!»

Вшановуючи пам'ять полеглих членів СБУ і СУМ-у в 50-річчя Харківського процесу, публікуємо тут уривок із стенографічного радіозапису з самого процесу. Запис відбувався у Львові з Харківського радіо й був опублікований у часописі «Новий час». Публікуємо із збереженого уривку, з числа 33, з 21 березня 1930 р. (на витинці помилково зазначено рік 1933).

Звертаємо увагу читачів на той факт, що навіть висловлювання «жалю» одного з підсудних, заява його наприкінці процесу, що він «перейшов певну еволюцію в напрямі радянськості» — не врятували підсудного письменника Івченка від заслання й фізичної ліквідації. Така безоглядна і безжальна принциповість Москви у боротьбі проти України викликала й буде викликати надалі відповідне, гідне ставлення чесних українців і українок до запеклого ворога України та інших поневолених народів у нашому ХХ столітті — в час розвалу імперії і могутнього крокування націоналізму по земній кулі.

«СВУ ПЕРЕД ЧЕРВОНИМ СУДОМ»

(Стенографічний запис)

«Дуже нерегулярна доставка радянських газет спричинює те, що ми не в силі заспокоїти загального зацікавлення, яке виявляє українська громадськість по цей бік ризької лінії до Харківського процесу. Одиноким шлях, це радіо. Та й у тому випадку насовуються для нас труднощі.

Львівська радіова станція так перешкоджає у відборі Харківської станції, що можна уловити тільки фрагменти процесу. Тому наші інформації далеко неповні, але ради на це не знаходимо.

Що торкається звідомлень в комуністичних газетах, то подавані вони наскрізь тенденційно і ті інформації треба пересівати крізь дуже густе сито.

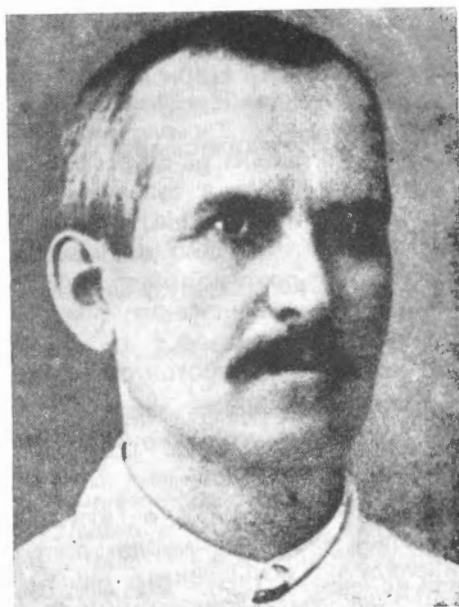
ЗАГАЛЬНЕ ВРАЖЕННЯ

Судячи з дотеперішніх зізнань оскаржених, «Спілка Визволення України» була організацією, незвичайно солідно поставленою, а своїми впливами охоплювала поважну територію України. Центр, як вже відомо, був у Києві. Філії СВУ були в Одесі, Дніпропетровському (Катеринославі), Вінниці, Полтаві, Чернігові і Миколаєві. СВУ мала своїх членів в різних радянських установах, в Академії Наук, школах, видавництвах, кооперації і, врешті, в Автокефальній Церкві. Всі члени працювали для однієї мети, якій на ім'я: *Визволення України*.

Коли взяти до уваги большевицький режим, що спирається на провокації і терорі — не можна не схилити голови перед *великими патріотами*, що, не зважаючи на небезпеку, навіть будучи певними, що швидше чи пізніше їхня діяльність виявиться — все таки працювали.

ПАРОДІЯ СУДУ

Суд, перед яким стали «визволені», не можна назвати інакше, як пародією суду. Треба прислухатися до питань оборонців, щоб зрозуміти увесь цинізм суду. Оборонці, призначені владою (з уряду),

Володимир Чехівський

Л. Старицька-Черняхівська

є, властиво, побіч державного і громадського прокурора, 3-ма прокурорами. Їх питання деколи більш цинічні, ніж прокурорів, і звичайно змагають до того, щоб «засипати» своїх клієнтів.

Процесові, крім тисячної безпосередньої публіки, прислухуються й тисячі радіослухачів. Для того відповідно пристосована й режисерія процесу. Запити суддів, прокурорів і оборонців звичайно націоналізовано цинізмом і мають за мету викликати спеціальний посмак. Все ж, завдяки гідному становищу деяких підсудних, ідею визволення України червоним режисерам не так легко скомпромітувати.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ

Підсудний Ніковський

Після Єфремова зізнавав другий підсудний, головний аранжер СВУ Ніковський. Ніковський до війни був редактором київської «Ради» і відігравав визначну роль в відродженні української нації. Політично він належить до партії соц.федералістів і з її рамени займав під час війни відповідальні пости. Між іншим, був міністром закордонних справ. Ніковський це один, вже з нечисленних тепер, членів старої гвардії.

Ліквідація української державности викинула на еміграцію й Ніковського. В 1924 році він вернувся до Києва. Однак своїх поглядів не відрікся і далі починає працювати на рідному ґрунті в ім'я визволення України. Замешнав він у Єфремова, і обидва на спільну покликануть до життя СВУ. Ніковський організує філії СВУ, між іншим, в Одесі.

На запитання прокурора, хто відіграв в СВУ більшу роль — він чи Єфремов, Ніковський відповідає: — Поділимося.

В. Чехівський

Далі зізнав В. Чехівський, голова Всеукраїнської Церковної (Автокефальної) Ради, тепер владою розв'язаної.

Голова суду Приходько: — Ви були членом Петлюрівського уряду?

Чехівський: — Я був не в петлюрівському уряді, я був прем'єр-міністром в уряді Української Народної Республіки. (На залі сміх і крик).

Чехівський відповідає з незвичайною гідністю. На глузування суддів і прокурорів над релігією, В. Чехівський заявив:

— Ніхто не в силі вбити в людині релігійних почувань. *Я борюся і буду боротися проти безбожників.*

(За »Ділом«). З черги зізнає брат Володимира *Микола Чехівський*, священник Автокефальної Церкви. Він нічого нового до розправи не вносить.

Підсудний *Товкач* з Полтави був головою філії СВУ в Полтаві.

Він стояв на становищі, що національні елементи мусять організуватися на місцях, щоб перейняти владу по большевиках, які, на його думку, заломлюються. На еміграцію, на думку Товкача, не можна розраховувати, бо вона розсварена і не представляє ніякої сили.

Незвичайно цікавими були зізнання підсудного *Павлушкова*, студента, голови *Союзу Української Молоді*, і проф. *Гермайзе* (18 березня). На запит прокурора, яку форму влади хотіли вони запровадити, Павлушков відповів:

— Виборний гетьман із військовою диктатурою.

Далі Павлушков стверджує, що серед студентства Народних Інститутів було багато симпатиків СУМ-у.

Гермайзе заявляє, що повстання СВУ приготувляла проти Москви. Радянська влада окупаційна.

Прокурор: — Таж ради вибирає сам нарід.

Гермайзе: — Але по наказу з Москви.

Далі обвинувачений зізнає, що українська національна влада, яка на думку СВУ мала прийти по большевиках, не була б буржуазною. Вона зберегла б 8-годинний день праці та інші користі для робітництва. На землю привернено б приватну власність до 50 десятин.

Студент *Матушевський* (зізнає 19-го березня) признається, що наляжав до СУМ. СУМ підлягала СВУ. Матушевський заявив, що на чолі СВУ стоїть Єфремов. Між молоддю Єфремов тішився таким авторитетом, що саме його ім'я вистачало, щоб студенти вступали до СУМ.

Прокурор: — Якими способами ви думали здобути владу?

Матушевський: — Через організацію селянства та інтелігенції і шляхом терору.

Прокурор Любченко: — Як ви дивилися на такого бандита, як Ангел, з яким Єфремов мав контакт?

Матушевський: — Я Ангела не можу вважати бандитом, бо це

був повстанець, що боровся за самостійну Україну. Я не перечу, що в Україні є бандити, але ті, що боролися за самостійну Україну, для мене не бандити.

Любченко: — Як ви ставились до Петлюри?

Матушевський: — Ми вважали Петлюру за національного героя, який стремів до самостійної України.

Розправа 20-го березня
(Редакційне радіо)

Розправа почалася о год. 4-ій переслуханням підсудного *Михайла Івченка*, письменника. Він колишній член Старої Громади, соц.-революціонер. Єфремов у своїй історії українського письменства ставиться до його літературної творчости досить критично.

Прокурор: — Чи ви читали критику Єфремова? (відчитує деякі місця). І ви могли після того зйтися з Єфремовим в одній організації?

Івченко: — Критика не має нічого з тим спільного.

Прокурор: — Чого ви вступали до СВУ і якої України ви хотіли?

Івченко: — Самостійної України, щось подібного як УНР.

Любченко: — Чому і коли ви вступили до СВУ?

Івченко: — В січні 1927 року. Я відчував горе осередну, серед якого жив.

Далі Любченко цитує уривки з його оповідання («Землі дзвонять»), і доназує, що Івченко в своїх творах пропагував ідеї СВУ.

Голова суду Приходько: — Ви знаєте, що ви в своїх творах проводили ідеї СВУ?

Івченко: — Стверджую, що в них є моменти націоналістичні.

Приходько: — Де ви читали свої твори?

Івченко: — В бібліотечній залі Академії Наук.

Приходько: — Чому?

Івченко: — Звичиність автора до певної обстановки, бажання почути критику певнішу, як деінде, і там був найкращий ґрунт для пропагування моїх ідей.

Приходько: — Чи шукали ви апробати для своїх творів у керманів СВУ?

Івченко: — Ні, але мої рукописи читав Єфремов.

Далі Івченко на запити стверджує, що він належав до п'ятки, на чолі якої стояла *Старицька-Черняхівська*. У неї відбувалися вечірки, присвячені різним нагодам, як пам'яті Петлюри, 10-літтю Центральної Ради, Мазепі і т. п. На вечірки сходилось юло 15 осіб. Івченкова співучасть в СУМ обмежувалася тільки тим, що його ідеологічні підстави сходились із СВУ. Із-за браку часу, він часто пропускав сходи.

Наприкінці Івченко стверджує, що він перейшов певну еволюцію в напрямі радянофільським, чого доназом є його останній твір «Робітні сили».

Висловлює «жаль» за свої вчинки і патетично закінчує закликом до письменників, щоб вони стали на радянську пляформу, бо він перенюнався, як все таки культуру можна творити тільки під проводом... ю-

муністичної партії».

Свідок Зеров

Микола Зеров поет (неоніясик), проф. Київського Інституту Народної Освіти (ІНО), покликаний як свідок у справі писань Івченка і Старицької.

Голова суду: — Розповідайте, що вам відомо.

Зеров: — Краще давайте питання.

На запити Зеров відповідає, що літературна позиція Івченка була компромісова і широко розводиться над літературною сторінкою.

Голова суду: — Нас цікавить політичний бік справи, контрреволюційність його творів.

Зеров: — В писаннях Івченка я нічого антирадянського не бачу.

Любченко: — А ми вже з Івченком усталили, що його твори були пропагандою СВУ.

Зеров широко аргументує свої погляди і вкінці стверджує, що Івченко хотів повернути колесо історії взад.

Любченко: — Ми це знаємо, але чи це не називається контрреволюцією?

Зеров: — Якщо ви так кажете, то я з цим погоджуюся (нехай би не погодився! — примітка складача).

Прокурор Ахматов: — А який ваш погляд на Старицьку?

Зеров: — Старицька відіграла позитивну роль у 1890-их роках, головню перекладами з чужих мов. Пізнішу її діяльність оцінюю негативно.

Підсудний Моргуліс

Він сам колишній адвокат, в Україну приїхав в 1917 році з Петрограду. Належав до партії с-ф-ів. За Директорії був губернським комісаром Києва, потім секретарем Винниченка. За радянської влади працював у кооперативних установах, потім був юрисконсульт в Академії Наук.

Голова суду: — Що ви робили, як губерніяльний комісар?

Моргуліс: — Нічого, бо вся влада була в руках Коновальця.

Голова суду: — Коли ви вступили до СВУ?

Моргуліс: — На весні 1927 року.

Голова суду: — Що то була СВУ?

Моргуліс: — Це організація, яка мала приготувати апарат на усіх ділянках на випадок упадку большевиків.

Моргуліс брав участь в вечірках у Старицької, але все «випадково».

Оборонець: — Чи ви знали, що має відбутися вечірка, присвячена пам'яті Петлюри?

Моргуліс: — Ні, довідався щойно на місці.

Оборонець: — А ви вставали для вшанування пам'яті Петлюри?

Моргуліс: — Вставали інші, то й я вставав..

(цитовано за львівським «Новим часом», ч. 33,
1930 рік, з поправками правописного характеру)

Судовий процес у Харкові закінчився 17-го квітня, через два дні був оголошений вирок 45 підсудним: 12 осіб засудили на кару смерті,

ІДІТЬ ШЛЯХАМИ ГЕРОІВ

*Дорога Сумівська спільното! Мої дорогі молоді борці!
Слава Україні!*

Сердечно вітаю Вас з приводу 30-річчя існування Осередку СУМ ім. генерала Тараса Чупринки-Шухевича, Головного Командира Збройних Сил України-Української Повстанської Армії (УПА). Легендарне ім'я Головнокомандуючого наших Збройних Сил зобов'язує Вас особливо. Він — це уособлення культу зброї, культу влади української нації на українській землі; без зброї немає влади, а без влади немає свободи і справедливості для українського народу на українській землі. Ця обставина, що Ваш осередок носить ім'я Великого Командира і Голови Проводу ОУН у свій час — засвідчує Ваше глибинне розуміння сутєвих елементів у вихованні нашої молоді на воїнів Української Революції, якої ідеї мають універсальне значення і є порятунком для людства від російської, большевицької потопа.

Чергового року будемо відмічати 30-років від героїчної смерти на полі слави Великого Переможнього Полководця України і одночасно відмічатимемо незрівнянні в історії чини, героїчну епопею УПА. Це не ювілей нашої поразки. Це ювілей наших перемог, бо чи існувала на світі досі повстанська армія уявленого народу, яка повних десять років без чужої допомоги - воювала найперше проти двох найбільших воєнних потуг світу, а згодом проти переможньої з допомогою аль'янтів варварської Московщини, проти московської імперії? Історія не знає такого факту. Тому слушно наш Головнокомандуючий в одному з наказів сказав, що в обличчі героїки УПА бліднуть Тернопілі! Одуховлена ОУН наша УПА — це НАША ПЕРЕМОГА! Всенароднє повстання, як назвав один

яку потім замінено багаторічним ув'язненням, інших на менші терміни. З усіх 45 підсудних тільки один залишився між живими. Тисячі заарештованих у зв'язку з процесом СБУ-СУМ загинули без суду в концтаборах і в'язницях СССР.

Московська юса скосила чимале українське жниво і, здавалося, остаточно «дожинала» Україну штучно виниканим, запланованим у Москві, голодом у 1932-33 роках.

У нашому сторіччі вже немає місця для колоній навіть в Африці — не буде невдовзі місця й для колоніальної Москви у Європі й Азії. Значну ролу в цьому могутньому визвольно-самостійницькому процесі відіграють гасла засновників і членів СБУ та СУМ, пам'ять яких нині вшановуємо. І гасла ці й сьогодні нас зобов'язують: «Держава над партіями, нація — над нп'ясами!», «Бог і Україна!»

Коментар Леоніда ПОЛТАВИ

із наших друзів—в'язнів десятилітню епоху УПА-ОУН — це переможний період нашої визвольної боротьби. Смерть російського маршала Ватутіна, шефа гітлерівських Штурмових Відділів (СА), ген. Лютце, смерть польського генерала, віцеміністра війни Сверчевського, епопея Чорного Лісу, бойові перемоги УПА над московськими дивізіями, пакт трьох держав СРСР, Польщі і ЧСРР (1947) проти УПА — це переможний марш УПА — ОУН до волі і державної незалежності України. Як довго діяла УПА і в тіні меча УПА-ОУН виконувалася українською силою українська влада на українській землі-хоча б на її клаптику — існувала Українська Держава!

Це добре і знаменне для нашої молоді, що вона плекає культ всенароднього Героя ген. Романа Шухевича-Чупринки! Вона плекає культ героїчного, великого! В Україні немає конфлікту поколінь, є конфлікт концепцій, як завжди був і буде. Чи існує конфлікт між Великим Батьком і Його великим Сином — між Романом і Юрієм Шухевичем?! Між Михайлом Сорокою і недавно замордованим москалями Володимиром Івасюком? Між батьком Петром Січком і сином Василем Січком яких Москва у »Ленінській молоді« з 19-ого липня 1979 р. називає організаторами маніфестації тисячей молоді на могилі Івасюка?

Цей факт, що Ваш осередок носить ім'я Великого Командира, підтверджує свідоцтво правдивості цих стверджень. Тому тим сердечніше вітаю Вас, молоді друзі і подруги, вітаю Вас закликом **ЖИЙТЕ НЕБЕЗПЕЧНО! БАЖАЙТЕ ВЕЛИКОГО!** Погорджуйте вигідним життям! Міряйте свої сили не можливістю здійснити Ваші великі завдання, але силою своєю волі, надлюдським зусиллям виповнюйте прірву між реальним і бажаним! Йдіть шляхами **ГЕРОІВ!**

Дайте бій русифікації! Змагайтеся за звільнення українських політичних в'язнів на чолі з Юрієм Шухевичем і в'язнів усіх поневолених народів! Закликайте до бойкоту Олімпіади в Москві! Пам'ятайте, що політичні в'язні існуватимуть так довго, доки існуватиме московська імперія! **ТОМУ ВАЛІТЬ ІМПЕРІЮ ВОГНЕМ І МЕЧЕМ**, бо ще ніколи без зброї не були завалені імперії!

Підтримуйте чинно **ПАТРІАРХАТ НАШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ**, без огляду на згоду Ватикану! Давайте підтримку Патріярхові **ІОСИФОВІ І.** проти ворогів та всіх опортуністів, хто б ним не був! Підтримуйте нашу **УАПЦ** і єдність усіх митрополій нашої Православної Церкви в єдину **Патріяршу Православну Українську Церкву** з перспективою об'єднання обох наших Церков в єдину¹ Українську Християнську Патріяршу Церкву, як єдиною вона була тому тисячу років!

Ген.-хор. Роман Шухевич — *17. 7. 1907 — †5. 3. 1950.

Центральне наше гасло: шляхом революційно-визвольної боротьби відвоюймо Суверенну Соборну Українську Державу! ЗРУЙНУЙМО МОСКОВСЬКУ ТЮРМУ НАРОДІВ! Хай живе святий вічний Київ! Смерть московським тиранам!

ГЕРОЯМ СЛАВА!

М.п.,у грудні 1979

Ярослав Стацько

ПРО »КАМ'ЯНІ СОНИРИ«

Недавно, на обрії української публіцистики в діаспорі, появився перший випуск «Анабазис», яке, окрім передової статті, що коротко з'ясовує мету цього видання, обмежується (в українській та англійській мовах) до вже відомого з преси «відкритого листа» Валентина Мороза до Української Гельсінської Групи (УГГ) п. з. «Крапка над і». Саму цю «Крапку» Редакція «Авангарду» оцінює загалом позитивно. Однак, поминаючи зміст цього «відкритого листа», наша Редакція заперічує недвозначну й фальшиву тенденцію в поодиноких твердженнях згаданої «передовиці», що може викликати баламутство серед її читачів. Тому, в ім'я справедливості й принципової ясності, почуваємося до обов'язку внести наші корективи.

«Анабазис» ставить за мету «публікувати в першу чергу «гарячий» матеріал — те, що диктується найпекучішими проблемами національного життя.» І в тому, мабуть, слушність опублікування «відкритого листа», хоч громада вже мала змогу оцінити так чи інакше цей попередньо опублікований «відкритий лист», незалежно від видання «Анабазису». В ньому правильно, на наш погляд, критикується та виявляється шкідливість «єдино-неділимських» позицій Петра Григоренка, голови т. зв. Запордонного Представництва УГГ, і поодиноких політичних середовищ, які активно його підтримують. Це ж недопустима політична диверсія серед української спільноти в її боротьбі за українську державність та самостійність. Ми згодні, що поновлені «малоросійство й драгоманівщина» творять небезпеку українській визвольній справі. Коли б таке принципове й оздоровлююче викристалізування позицій було метою «Анабазису», то може (на нашу думку) його видання було б оправдане. Однак, при дальшому вияснюванні своїх цілевих позицій, його автори, теж, на наш погляд, спускаються до рівня ідейної плутанини, повної неприхованої тенденційності та очевидної інсинуації чого ніяк не можна уважати оправданим.

Наприклад, автори пишуть: «Інші (політичні сили), що займають позицію тверду й принципову, виявилися безпорадними й неефективними в умовах сучасного Заходу, бо досі живуть психологічно в 40-их роках. З їхніми кам'яними сонірами дуже трудно воювати проти комп'ютерів, якими озброєні анти-українські сили, що стоять за плечима Григоренка й маніпулюють ним.» Видавці далі доходять до висновку, що потрібно «зібрати гурт сучасних українців, озброєних сучасною аргументацією», на основі «націоналізму 80-их років».

Інсинуація про «психологію 40-их років» ясно стосується героїчної епопеї дво-фронтової війни ОУН-УПА, безприкладної в історії людства боротьби за Владу Нації, що рівно ж становить одну з найсвітліших епох в історії великої Української Нації. Отже, коли говорити про «психологію 40-их років», то це хіба тільки може бути мова про психологію боротьби, згідно СТИХІЮ боротьби, яка ніколи не залежатиме від часу, від «40-их» чи «80-их» років, бо стихія нації незнищенна, поза-часова грань свідомості. Найсучасніше завершення стихії боротьба Організації Українських Націоналістів, що її окрилює цей «дух одвічної стихії». Видавці «Анабазису» хіба мали

на думці знецінити революційну, героїною виповнену боротьбу ОУН, коли ототожнюють її з «кам'яними сокирами», апотезуючи при тому психологію «комп'ютеризації», цебто, найсучасніших технологічних метод, бо, мовляв, в такому напрямі йде нестримний хід сучасності. Однак, помимо глумливого й насмішуватого образу, виставленого в цій статті, слід, на наш погляд, вплибитись в саму суть того, що автори мають на увазі, коли пишуть про «кам'яні сокири».

Що це мають означати — «кам'яні сокири»? Автори «Анабазису» хіба не мали в задумі сказати, що ОУН-УПА («40-ві роки») воювала сокирами. Значить — це сказано метафорично. Коли застановимось над тим, що в орудуванні сокирою абсолютно вирішує людська воля (що вже не можна так категорично сказати про комп'ютера), тоді, в такому метафоричному змислі, можемо уважати «кам'яну сокиру» як вияв волі до боротьби, волі до влади. У всякій боротьбі завжди буде переважати й рішати цей стихійний елемент волі!

«Кам'яна сокира» і «комп'ютер» — коли висловлюватись метафорою це антиподи. В такому змислі, «кам'яна сокира» — це поняття людини — індивіда, як Бого-подібного ества, створеного виключно в рідній для неї нації, бо немає безнаціональної людини. Індивід ушляхетнюється в героїчному змагові за вартості питоменні для його нації. Ці загально-національні вартості лягли в основу духовного, морального, та ідейного життя того індивіда, якщо вважати індивідуальністю духову самотворчу істоту. Отже, «кам'яна сокира» — це немов образ стихії боротьби («психологія 40-их років»), це охрищене проллятою кров'ю героїв знамено змагу нації за її владу й суверенітет, що його ведуть непохитні «лісовики» з Чорного Лісу, тої древної Твердині Самооборони Нації. Ця незнищенна стихія-боротьба знайшла своє завершення в революційній боротьбі ОУН-УПА, у виплеканому нею культі Української Зброї.

«Комп'ютер», натомість, — це символ людини-аноніма, позбавлений будь-якого духового змісту в житті, символ людини-стереотипа, схематично механізованого «гвинтика» в ширшій надто-бюрократизованій системі, символ рабського відношення людини до автоматичної та монотонної програмованості в усіх сферах життя. Чи не є світ «кам'яних сокир» — світ людської величі, світ власнопідметности людини-творця, світ прямого захисту власної Правди, світ потужности людської Волі? Анти-світ «комп'ютеризації» має за ідеал людину — спостерігача; це ідеал гедонізмом збоченої людини-споживача, яка уважає, що «комп'ютери» здібні заступити її всі умови, навіть самотворчі процеси, отже, заступити людську Волю, бо все буде наперед вираховане й викалькульоване.

Ми тут з розмислом пишемо метафорично. З метафорики творяться національні міти-легенди, в яких передається стихія нації з покоління в покоління, чого автори «Анабазису» не хочуть розуміти, коли зводять дискусію до напелів про «кам'яні сокири». Ми не кажемо, що технологічні здобутки людства «а пріорно» погані. Це був би нон-сенса. Технологічний поступ є, очевидно, бажаний і потрібний, але не тому, щоб він мав заступити людську волю та її власнопідметну самотворчість. Тоді виникає обездуховлена технологія, а духовість

конечна в усіх людських поривах та діях. Цю стихійну духовість можуть дати тільки «кам'яні сокири», твори й ідеї висічені з каменя-граніту Волі; вона розвивається та виплекується в глибинних надрахах Нації при всецілому змагу за притаманні Нації й Людині вартості. Це особливо правда, коли стихія нації переходить в грань боротьби, повної волевої напруги й динамічності. Немає «запрограмованої» боротьби, що її вислід постійно й відміряно «автоматичний». В кожній боротьбі воля завжди вирішує; а якщо під нею розуміти «кам'яні сокири» то в кожному змагу за вартості й владу Нації, «кам'яні сокири» будуть вирішальними.

«Кам'яна сокира» промовляє мовою безкомпромісової боротьби, коли «комп'ютер» говорить мовою гедоністичного вигідництва. «Кам'яна сокира» — це спаяний у вогню витвір незнищених і неповторних скрижалів духовости Нації, це символ древніх, націю-генетичних традицій, а комп'ютер» — це вульгаризатор національних культур, знаряддя «вавилонізації», варвирізації Нації й Людини, символ переходовости.

Голосний мов грім брязкіт древніх «кам'яних сокир» України-Руси гучно лунав у безкомпромісовому Святославовому «Іду на Ви», в одвічному законі Мазепи «що през шаблі маєм права», в могутнім заклику Кобзаря, Батька Тараса — «Борітеся, поборете», в одчайдушному Лесиному кредо — «контра спем сперо», і, врешті, в героїчному дороговказі ОУН — «Київ проти Москви»! В чому отже ж, перестарілість такої аргументації? Яка ж має бути «сучасна аргументація», що її мали б застосовувати автори «Анабазису», і що по-суті суперечить безкомпромісовій принциповості й динамічній волевій напрузі, під чим розуміється «кам'яні сокири»? Наймаркантнішим явищем «сучасности» — це, саме, революційні, національно-визвольні змагання досі поневолених народів. Де в історії був такий народ, що визволився шляхом «комп'ютеризації», тобто, шляхом обездуховлених, поверховних технологічних течій. Немає такого прикладу. Історія веде якраз навпак: найістотнішим звуком прогресивного ходу сучасности, це нестримний, з глибин національних надрів вибухаючий брязкіт «кам'яних сокир», — древніх лицарів-захисників скрижалів духовости Нації!

Нас абсолютно дивує термін «сучасний націоналізм». Що це має означати? Чи маємо ми, Українці, творити новий «націоналізм» після кожного десятиліття, згідно з технологічними здобутками людства?! Адже світ видвигає клич — «до коріння — до джерел» і відгребує свій древній дух («кам'яні сокири»), тобто, шукає за корінням своєї національнотрадиційної спадщини і на тій основі розбудовує свою міць?! Немає перестарілого, чи антикварного українського націоналізму, але український націоналізм Святослава Завойовника, аргументація якого проста, недвозначна, і тому найсучасніша, коли говорив своїм лицарям-дружинникам — «покладемо наші голови тут, щоби не засоромити Землі Руської, бо мертві сорому не знають» — чи націоналізм Зенона Коссака, провідного члена ОУН, який відповів польському прокураторові на суді, що «в українському словнику такого слова, як капітуляція, немає»! Це аргументація вірности боротьби.

МОЇ ДУМКИ НА МАРЇІНЕСІ ДИСКУСІЇ ПРО ОРДЕН

Внизу подаємо статтю, що вперше появилась в «Студентському Шляху» в 1933-ому році, видаваному у Львові, автором якої є Ярослав Стецько. Вона була написана у відповідь деяким політичним публіцистам, які тоді пропагували в українській пресі ідею створення «нового ордену». Думки Автора набирають тим-більшої актуальності нині у зв'язку з сучасною дискусією про створення «нового ордена».

Редакція Авангарду

Коли з перспективи глянути на історію нації, то добачити можна хвилювання, яри й долини та високі, освічені саявом сонця, гори. Поставання й упадни. І зрозуміти можна, що рушійною силою, мотором, що не дасть згинутися нації, є її воля жити, рости й володіти. Вона двигає націю з упадку, вона несе її на вершини слави. І ніщо інше, — бо ззовні оцей двигун прийти не може, бо зовнішні сили навпаки, саме приспішують розклад народу, ждуть на його упадок, бо це в їх інтересі.

І як нація паде здебільша через здегенерування її еліти, що мусить бути кожночасно втіленням і найкращим носієм її волі, якщо вона елітою хоче бути, — так і двигнути мусить націю її ж еліта, що віднаходить згублений впродовж десяток літ давній міт і що його продовжує. Коли ж еліта — тобто найкращі з народу — (з-поміж селян, ремісників, робітників, інтелігентів і яких хочете ще верств без розбору) характером слабне, коли вона невихована й не виховується і народу не виховує, приходить упадок нації, всяка залежність від інших націй, що мають здорову еліту.

Тугість і сила волі нації є так нерозривно зв'язана з виховним процесом, який веде еліта і зі самим таким характером еліти, що як ця воля дає початок і товчок діяльності, так виховання впливає на ріст і силу тієї волі. Бо воля нації (націоналізм як історичне явище) існує й діє все в живих людях, поза ними її немає. Всяке відродження нації виходить від неї самої, від її внутрішніх вартостей, від її волі, яку усвідомлює собі дана еліта, захопившись нею в цілості і беззастережно, в и к л ю ч н о її здійснює. З моментом цього усвідомлення і всецілого захоплення елітою приходить нова доба в житті нації, в якій вона здійснює свої актуальні завдання в повноті. Приходить історичне ставання.. Коли упадок нації був того рода, що вона стала парієм, еліта виховує народ, що через брак виховання чи дегенерацію його в себе й її колишньої еліти впав. Виховує його саме змаганням за цілковите знищення **status**

а це означає прямий і відвертий захист і відвоювання свого, своїх прав, своєї Правди. Тому ця аргументація завжди буде актуальною!

quo і створювання таких вартостей, що будуть повсякчасно творчими еліта наближає силою законів життя день, що згодом стає історичним днем...

І пригадуються тоді слова Горація: »Про Тебе оцю казку розказують...« Коли ж тут змагається нація — несуверен і коли приходять всі ті наслідки, що є засобами для вдержання в рамках своєї державности нацією-сувереном нації не-суверена, чуєте про еліту: Герої чи люди?

От таке настирливе питання виринає перед нами, коли ви дивитеся кругом себе. — І гадаю, що це запит реторичний, що відповіді на нього непотрібно, як непотрібно відповіді на те, чи день тепер чи ніч в буквальному значенні цих слів. Це для кожного ясне, хіба що хто божевільний. Ясним це є і для людей злої волі, що не хочуть формально цього признати, та в душі своїй одну й безумовно правдиву відповідь мають, бо не заперечиш того, що сонце зійшло, коли ти бачиш його на обрії і жарять тебе його промені ясні, хіба що ти божевільний?!

В ім'я чого ж діють члени еліти? Що виповняє їхню свідомість? І д е я н а ц і ї. Вони змагають за її здійснення. Оце змагання виповняє усю їхню свідомість. І в о н о їх єднає в один суцільний гурт. Ідея їх єднає, а не ніякі пов'язання...шнурочком. І саме це становить суть націоналістичного Ордену (вживаю цього слова тому, що — є воно так дуже в нас приємливе — для порозуміння і єдино для цього: ми ж маємо далеко краще і правильніше окреслення).

Дехто окреслює істоту ордену вичисленням ряду вказівок, чого членові Ордену не вільно робити. Але це неправильно. П о з и т и в н і вартості видвигають Орден і вони є істотні, що робити, а не, що н е робити! Саме тому, що свідомість члена Ордену виповняє велика ідея, на більше нічого там місця не має, все інше є допасоване до того, щоби якнайкраще її здійснити.

Для націоналістичного Ордену існує ідея нації і про нього йде тут зокрема мова. Послух, карність і т. п. це лиш невідмінні анцесорії. Вони впливають зі захоплення одною ідеєю, в ім'я якої саме він існує, з абсолютної зігнаності, гармонії під тим оглядом. Не є критерієм добору до Націоналістичного Ордену пр. аскетизм людини, а з а х о п л е н н я націоналістичною ідеєю, — бо цей пр. аскетизм (в кращому розумінні) мусить бути тільки наслідком захоплення нац. ідеєю, бо не є ідеєю нац. Ордену аскетизм. Засадничка вимога, ставлена до членів Ордену, є одна, — та, в і м' я я к о ї він постав і невідмінні анцесорії, що загально для всіх впливають з одної засади: та тут не можна механізувати цілості життя кожного члена Ордену, брати усе механічно під один шаблон, бо кожний член Ордену — це окрема індивідуальність і індивідуальність непересічна. Не можна накидати пр. аскетизму, бо це є критерій добору... Зрештою, члени Націоналістичного Ордену — це ніякі сумні аскети — — песимісти, зневірені життям люди, навпаки — це радісні творці життя, діти весни.

Безумовно знайтися можуть між членами Ордену люди, що вестимуть одного типу життя навіть в найменших дрібничках, але це не кваліфікує їх як членів Ордену, це не є передумовою приналежності до Ордену. Зазначу зокрема, що фактом остане те, що не сміє і не може бути в нідного члена Ордену те, що зветься налогом. На це в його свідомості місця немає. Здається, не треба підкреслювати того, що «стоїть на першому плані в Ордені виховання характерів».

— Це аж надто очевидне зі з'ясування вгорі.

Коли люди, що привикли до поверховного думання, анцесорії, хоча б і внутрішні, та тільки анцесорії, і зовнішні позначки Ордену окреслюють як суттєві йому, то очевидно в них може бути бажання, щоб такий Орден сотворився, бо вони не розуміють істоти Ордену. Вони можуть тужити за ним ще десяти роки і його не побачуть. Слушно каже д-р Донцов: «Простац, щоб розуміти, мусить бачити». Для них однострій члена Ордену — це важке. Що там внутрішні вартості?! І не побачать вони його хіба аж після здійснення за його проводом його ідеї, бо тоді він... натягне однострій.

Тим часом не завсіди, не в кожночасних обставинах він видний фізично-особово: натомість кожночасно видні є його вчинки. Орден не тільки існує сьогодні, але й якостево настільки сильніший, що існує жорсткий фільтр, крізь який він переходить, існує цей фільтр саме в цій політичній системі, яку даний Орден руйнує, за що вона грозить кожному з його визнаців особистим фізичним небуттям.

Факти життя — це вимовно й яскраво підтверджують. Воля, характер, усі сили духа, мають небуденний гарт і кожночасну пробу витривалості й витривалості. І нездари без чистки мусять відпасти. Це не значить очевидно, що від цих об'єктивних умов узалежнене існування Ордену (від них можуть бути узалежнені до деякої міри форми і т. п.), бо є д и н о с у б'є к т и в н і мотиви обумовляють його постання. Джерело його лежить у хотінні повсякчасно здійснити ідею нації, хотінні повному — без «решти». А що здійснення її не кінчиться зі здійсненням актуальної цілі, то й існування його не може бути залежне від об'єктивних умов. Саме з огляду на цю п о з и т и в н у й п і д м е т н у генезу Ордену немає побоювання про те ослаблення його, тим більше, що здійснена актуальна ціль стає розгоновим станом до чергових змагань, чергової мети. Змагання базуються на традиціях попередників, на їх виховних елементах, на відгребаних вже з нетрів народньої душі вартостях, що їх скріпляти треба. Скріплює їх своя держава, що підтримує виховання (виховання — як основний чинник — зумовляє добуття держави, її закріплення й поширення, а вона витворює йому найкращі можливості для діяння), кладучи в основу т у с а м у ідею, ідею нації. Ті, що продовжуватимуть діяння, точніше їх ядро, по суті на вартості та якості своїй не стратить.

Ясна річ, що оттак всеціло віддатися ідеї може тільки меншість, тому «ідеєю Ордену є активна меншість», тому «це не рецепта для масового вжитку». І не закладається Ордену, як закладається партію. Орден твориться. Не після згідного уложення партійної програми постає Орден. Елементи глибин душі еднають членів Ордену. І не

«вписується» до Ордену, не «вибирається» його. Бо не може вибрати безкомпромісовий борець безкомпромісових шляхів змагання, бо нутром своєї душі він є органічно зрослий з Орденем.

І ти бачиш у реальному житті спаяний великою ідеєю фанатичний гурт людей, що без озву й скарги йде крізь темряву сьогоднішніх днів. І ти бачиш, що він вже давно є реальним фактом. Якщо б його не було, ти міг би тужити за ним, коли б в тебе не було настільки сили, щоб стати початком його ядра.

Можна б відрізнити два важніші завдання дискусії в згаданій справі — або — вона зафіксує те, що вже заіснувало, або стверджує кінченість заіснування даного явища, якщо природно його немає, даючи товчок до думання в тому напрямі і т. п. Коли ж те, що є предметом дискусії, є фактом, тоді може бути мова тільки про здійснення першого завдання дискусії. В данім випадку в інших дискусіантів (за малими виїмками!) є навпаки, предмет дискусії є фактом, але дискусія ведеться в другій площині. Це наслідок нерозуміння суті справи або гіпнози чужого слова, що в'яже зі собою деякі чужі асоціації, які не мають застосування на нашому ґрунті, бо ширина справи в нас є більша і своя. Саме ж чуже слово, окреслення, не віддає цілоти суті і є зайве, бо є своє, з традицією, краще що віддає повноту...

В Україні знищують церкви та знущуються над віруючими

ЯК РОЗВАЛИЛИ КАПЛИЦЮ В СЕЛІ ЛЮБЕШКА

В Україні поширюються два важливі документи, які далі розкривають правду про наступ на релігію. Перший документ — це заява, яку вислав на адресу Ген. прокурора СРСР Р. Руденка **В. М. Кобрин** — віруючий українець. Кобрин протестує проти грабіжницького нищення церков та релігійних пам'яток. Другий документ — це виписки з протоколу засідання заводського комітету профспілки заводу «Електрон», у якому працював В. Кобрин. В протоколі йде мова про свавільне звільнення з роботи «за зловний невихід на працю». Обидва документи походять ще з 1975 р. (тоді Кобринові було лише 37 років) і не втратили на актуальності й досі. Нижче друкуємо заяву В. А. Кобрин до Руденка в цілості.)

Генеральному Прокуророві СРСР т. Руденкові.

від гром. Кобрин Василя Антоновича, проживаючого в Львівській області, Перемишлянського району, м. Бібрка, вул. Леніна 66/1

З А Я В А

15 серпня 1975 р. в годині 12-й ночі їхало авто з погашеними світлами по дорозі до села Любешки, Перемишлянського району Львівської області. Всі жителі села, які випадково проходили по дорозі, звернули увагу на 98

те, що загадкове авто з'їхало з дороги і зупинилося поруч каплиці, яка нікому не перешкоджала, як історичний пам'ятник у честь скасування панщини 1848 року і була високо шанована жителями села Любешки. Кожна людина переходячи біля каплиці, низько кланялася.

Зі згаданого авта вийшло вісім людей, які своїми брудними сварками ображали всіх присутніх. Через декілька хвилин до них приєдналася ще одна автомашина з погашеними світлами — номерів на ній не було видно — це був автокран. Жителі, які жили біля каплички, підозріваючи щось не-добре, направили світла зі своїх хат. При світлі всі пізнали між присутніми голову сільради тов. Лобору і працівника Міліції ст. лейтенанта Булова (?), які зі співучасниками поралися біля каплиці — обмотували її ланцюгом і причіпали до кілець машини автокрану. Всі зрозуміли, що це злочин, який не обхідно зупинити. І виступили з протестами на адресу тих людей, які чинили важкий злочин. Але злочинці, користуючись своїм авторитетом, змусили погасити світла в усіх хатах. Злочинці дійшли до такого зухвальства, що почали кидати камінням у зростаючу товпу народу, щоб розігнати її. Усі бачили, що злочинці озброєні.

Машина шарпнула один раз, другий, третій. Це довело людей до сильного хвилювання і люті; хтось у відчайдушності крикнув: "Що ви робите?!". Але машина шарпнула ще раз і каплиця розвалилася. Тепер стоять розвалини цієї каплиці, а ображений народ кладе на розвалини квіти.

Куди поділися дві дорогоцінні ікони і розп'яття Христа, які знаходилися в середині каплиці, ніхто не знає і ніхто не може відповісти крім людей, які виконували цей грабунок.

Цей епізод, який я приклав до цієї заяви, був тільки початком грабунків у нашій області. Правда, хто чинить грабунки і розбій над церквами до цього часу — невідомо, але віруючі наших областей з жахом пам'ятають про нічні грабунки церков. Віруючі деяких міст і сіл виставили охорони, але позбавлені допомоги від місцевих урядів, ці охорони — безуспішні. Розбій над церквами продовжується. Деякі робітники міліції роблять зусилля, щоб запобігти грабункам, але вищепоставлені урядники, які повинні допомогти, настроєні атеїстично, не дають їм відповідної допомоги і їх зусилля залишаються даремні.

Тільки за місяць травень біжучого року було пограбовано п'ять церков, у тому числі і в нашому Перемишлянському районі.

І, як правило, злодії забирають речі церковні, дорогоцінності, дорогоцінні ікони, а що залишається — знищують з властивою для атеїстів люттю.

У зв'язку з продовженням грабунків церков і безсиллям запобігти цим погромам церков місцевими компетентними органами, вважаю своїм обов'язком християнина і громадянина звернутися до Вас, Генеральний Прокуроре, за допомогою — відповідно розібратися і запобігти грабункам церков.

28 червня 1976

Кобрин В.А.

ГРАНІ КУЛЬТУРИ

(УЦІС) На Захід продісталася обширна публіцистична праця одного з визначних культурних діячів України, який знаходиться в ув'язненні. Відоме нам прізвище автора із зрозумілих причин не подаємо. Цілість праці проявиться окремим книжкою. Одне вже тепер можна твердити: це одна з кращих праць на тему української культури — в найповнішому значенні цього комплексного слова, написана в польшевицьких тюремних умовах.

Друкуючи «Грані Культури», ми затримуємо стиль і мову автора, за виїмком правописних коректив. На прохання автора до тексту ставляємо підзаголовки.

ВСТУП

Минулого року товариство «Україна» видало брошуру І. Дзюби «Грані кристала». Робота рівна середнього із сотні масових брошурок аналогічної тематики виділяється хіба дзюбинським стилем письма, мовною культурою та двома-трьома думками на останніх сторінках брошури, в яких оживає принаймні тінь колишнього Дзюби. Публікація не помічена і критикою. І не лише тому, що «Грані кристала» — рядовий пропагандистський метелик-одноденник, супер-офіційний рупор, намагання з цих позицій подати «величну» картину «розвитку» та «розквіту» української культури як «органічної і невід'ємної складової частини всієї радянської культури» (І. Дзюба) в умовах широкого наступу тоталітарного імперського режиму саме на українську культуру, на українську націю в цілому з метою її знекровлення і поглинення. Брошура не помічена ще із таких причин: готувалася вона виключно на закордон як войовничий виступ проти ідей та людей, тобто проти цілеспрямованої діяльності української еміграції та її найчільніших представників — тієї частини українського народу, в котрій в силу цілком зрозумілих причин найяскравіше матеріалізувалася священна для кожної нації ідея — суверенність і державність. З цих же міркувань, книжечка, як свідчення здобутку КГБ, персонально вручалась справжніми її видавцями декому з українських політ'язнів, що в даний час за таку ж діяльність теж знаходяться за кордоном України — в російських концтаборах.

Безпосередньо не торкаючись феномену Дзюби, до сказаного додамо лише, що Дзюба, як продукт комуністичного суспільства і типовий представник його моралі, в якому роздвоєння особистості і психологія страху постійно породжує девальвацію слова, що завершується проституцією дій. На початку 60-их років бурхливою хвилею українського ренесансу Дзюба був винесений на його вершину і став одним із чільних носіїв нашого відродження.

Однаке під утиском репресій він опинився перед альтернативою: залишитись на позиціях борців проти українофобської політики в Україні і бути засудженим, а, отже, підтвердити колонізаторську політику Москви, масовий геноцид в Україні і власною жертовністю розширити національно-визвольні процеси, або відкинути принципівість, відступитись, винайняти себе в прислугу колонізаторові. Дзюба обрав

друге. І не через зміну поглядів та «ширу переконаність» в «розквіті української культури», а через малодушність, через нав'язну байдужість до тих важливих процесів, які відбуваються і ширяться в Україні, та недооцінку власної ролі в них. Через нашіптування надто «гнучких» дорадників та «шанувальників» його таланту літературного критика, які вже скоїли подібний крок і свідомо, а, можливо, мимоволі прагнули нашептати «оптимальний» варіант виходу із ситуації, «намагаючись залучити в своє середовище, щоб і тепер і колись, в майбутньому», в часи вже об'єктивного і невідновного дослідження історії боротьби та історії культури України «красуватись в такій ролі поруч з іншими, мовляв: я ж не один відступник, нас більше і не тільки ми — середнячки, але Тичина в поезії, Дзюба в критиці».

Та про окремі аспекти поведінки, нав'язані діячам української культури психологією страху, ще буде сказано. Зазначимо лише, що свідомо об'єднавши і питання культури, духовні, історичні, психологічні, правові, політичні, матеріальні та економічні цінності і національні особливості, ми торкатимемось переважно політичних сторін, чи, кажучи словами Дзюби, «граней» культури. Оперуючи цим вмістивим поняттям як комплексом понять, не претендуємо в той же час на досконалу точність термінів, формувань та повноту визначень і охоплення питань. Подане, в силу умов автора, — не спеціальне дослідження чи до кінця опрацьована розробка поставлених проблем, що дає вичерпну відповідь на них. Це — запліднені, персонально врученою КГБ брошурою Дзюби «Грані кристала», роздуми читача над становищем нашої нації, реальним станом її культури, а також декілька конструктивних думок про ймовірні дороги та перспективи Сил Опору. І сказане тут не побачило б світу в такому недовершеному виді, якби не пекуча потреба принаймні частково розкрити ширму словесної демагогії, що скриває один з найбільших злочинів усіх століть і народів — убивство неподоланих народів та винищення їх культури.

Ми, до певної міри, свідомо не вдаємося в частковості, конкретизацію й детальну розробку окреслених нижче питань, їх багатьох нюансів, що могли б поглибити порушену проблему. Встрянути в деталі — завдання тих, кого по-справжньому хвилює реальне становище нашого народу та його культури, хто вивчає для себе чи працює, задавшись громадянською метою. Замітки писалися з думкою про молодь і присвячені вони молоді України, яка мусить і повинна знати істину, а головне, мати ціль працювати в ім'я нації; молоді, котрій під владою шкільних та вузівських, зі спотвореною програмою підручників, під постійним тиском бюрократичної машини та її пропагандистських рупорів масової інформації: трансляцій телебачення, кіно, театру — під цими «штатами» тотального одурманення, не завжди доступні джерела об'єктивних знань про нашу історію, національні цінності, тривалі і потужні стремління України до суверенітету і державності.

Культура — це сукупність ідеалів та символів, норм і засад, надбань і цінностей, організація та способи людської діяльності в сферах духовній і матеріальній, витворених, досягнутих та засвоєних нацією (чи людством) протягом усієї своєї історії. Культура, як багатомірна цілість цих понять у їх причинному зв'язку та наслідковому вияві, як сукупність імперативів, як органічна потреба людини, стає реальністю, визначається і диктується стремлінням людського духу, біологічними ознаками, індивідуальною природою мистця і спільними, в цілому, суспільними факторами, умовами та способом буття, як творчої особистості так і нації, до якої вона належить.

Безупинність життя, його еволюція надає культурі постійного поступу, видозмін і трансформації форм, методів, засобів; культура формується, розвивається, поповнюється новими цінностями кожним поколінням спільноти, включаючи в свій зміст, об'єднуючи в це поняття мову, релігію, мистецтво та науку, спосіб суспільного буття і рівень виробництва сьогодення. Культура в цьому розвитку і поступі звертається і сягає водночас до поколінь минулих, до своїх глибинних духовних, біологічних, історичних першовитоків, джерел, традицій. І гармонія між першим та другим, гарантія можливості і прав використання повного обсягу національних здобутків культури в їх свободній і непрепарованій синтезі, в духовній єдності й органічному взаємозв'язку традицій та сьогодення є передумовою і запорукою природного, самобутнього, вільного розвитку національної культури, основою її розквіту та поступу, а на цих засадах і повноцінною часткою культури людства.

Світова культура є сукупністю національних культур, інтегрованою системою функціонуючих організацій, об'єднаних між собою спільним кровообігом, через засвоєння культурних надбань минулих епох, взаємовпливи, взаємообмін, і взаємне суперництво в історичній опозиції народів та аналогічних процесів сьогодення. Культура людства — це сукупність національних культур у єдиній системі як цілому. В ній гармонійно сплелась універсальна природа людей різних націй, широкий обсяг загальнолюдських цінностей з багатогранною формою їх виявів. З другого боку — глобальне об'єднання національних культур не виключає, а передбачає постійну конкуренцію культур, що викликається специфічними національними рисами, внутрішньою потребою кожного організму утвердити свій неповторний світ. Без такої конкуренції і постійного взаємообміну немислимий поступ ні національної, ні світової культури. Отже, ми можемо твердити про органічну потребу свободи, право на самостійне життя і розвиток кожної національної культури, права на змагання з іншими культурами як запоруку розквіту національної і світової культури. Адже інакше, як через національні, світова культура не може розвиватися. Немає абстрактної світової культури; є світова культура, що має тисячі національних облич. І чим багатші, неповторніші ці обличчя, тим багатша світова культура. Тому трубадури інтернаціональної культури, за рахунок стирання і зближення національних культур, є могильниками світової культури, за яку вони так розпинаються. З третьої — конфлік-

ти в наслідок шовіністичної мутації, агресивних стремлень одних націй і культур щодо інших.

Права поневолених народів

Тому поневолені народи мають право на захист життя як суспільних одиниць, і боротьби за незалежність, суверенітет всіма доступними й оптимальними для них засобами як на власній території, так і повною включеністю у визвольні процеси національної діяспори незалежно від місця та країни перебування, світоглядів, партійности чи партійних об'єднань, методів та засобів боротьби (це питання внутрішньо-національне і вирішується на форумі національно-визвольних сил). Поневолена нація має також право на допомогу і солідарність світової громадськості і активний захист в рамках ООН.

Тому кожна національна культура, як «гордість народу, його дорогоцінний історичний скарб і спадок» (І. Дзюба «Грані кристала»), в контексті світової культури може виступати не відчуючи насильства та прямого тиску, уніфікації та ущербності *тільки і виключно* як *суверенна, незалежна* від іншої нації повнокровна одиниця і, як одиниця, є невід'ємною частиною *лише та виключно* світової культури.

Тому трактування національної культури, як частини іншої національної культури, вже одним фактом подібного підходу ставиться в залежне, принизливе становище. Такою оцінкою лиш підтверджується статус культури дискримінованої, позбавленої права на самостійний розвиток.

Український народ та його культура в межах імперії поставлені в становище залежне, дискриміноване і в наслідок політики асиміляції, жорстких репресій, масових переселень — вигнань українського населення за межі України, нація і її культура опинились на грані занепаду.

Органічною і невід'ємною складовою частиною національної культури є не інші рівнозначні, рівновеликі (хай не рівнопотужні, не державні) й принципово відмінні своєю генезою, духом, традиціями національні культури, що в силу умов функціонують нині в одній державі, а компоненти культури, регіонні в межах нації обласні відгалуження, культура соціальних груп. Як складову частину однієї національної культури, як «грань її кристала», можна вважати культуру колись самостійної, а нині повністю асимільованої нації, що в наслідок історично несприятливих обставин занепадала, розчинилася в іншій, перейшовши в категорію нефункціонуючих і передавши відтінки та елементи своєї культури живій; сюди з певними застереженнями можна віднести культуру «нації на грані культу?» — стадія, в якій у недалекому майбутньому, при сучасних темпах асиміляції може опинитися і наша українська.

ЛЮБОВ СПРАВЖНЯ І ФІКТИВНА

»Немає більшої любови,
як хто душу свою поло-
жить за друзів своїх«.
(Ин. 15, 13)

В усі часи і епохи люди багато говорили і нині говорять про любов. Над цією темою працювали: філософи, вчені, письменники, поети і художники; але без допомоги слова Божого ще ніхто не зумів і ніколи не зуміє всесторонньо пояснити цей незбагнений феномен людського духа, що породжує особливі почуття у нашому серці, на яких базується ціла низка найрізноманітніших взаємовідносин і стосунків між людьми. Людському розумові, котрий заперечує існування Бога, зовсім не під силу пояснити цього явища, бо він не розуміє духовної суті і дії цього феномену; не знає звідки він узявся і куди кличе та чого вимагає від нашого неспокоїного серця.

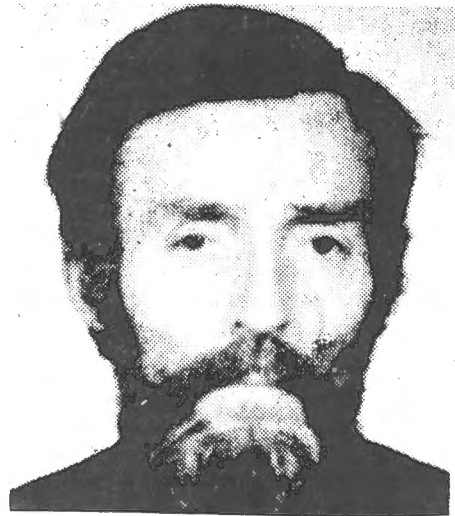
Звичайно, нас віруючих, мало обходить та «любов», котрою цікавляться матеріялісти-безбожники, котрі хоч інколи багато розводяться на цю тему, але в практичній діяльності зводять її в кінці-кінців до юристности і тваринних почуттів... Ми хочемо зосередити свою увагу на любові, що походить від Бога і відроджує душу людини та збуджує високі почуття і мислі в нашому серці. Ось що про таку любов говорить слово Боже: «Любов довго терпить, любов милосердствує, не заздрить, любов не величається, не надимається, не поводить ся нечемно, не шукає свого, не рветься до гніву, не думає злого. (1 Кор. 13, 4, 5).

Така любов, якщо вона зародиться в серці людини, то перероджує її всю істоту; вона міняє всі свої привички і звичаї, зодягається в зовсім нову духовну одягу і стає новим творінням. Адже, годі мислити справжньої любови без справедливости, милосердя, ніжности і доброзичливости, на котрі нинішня цивілізація стає щораз убогішою, особливо та її частина, де атеїзм став державною релігією і руйнує благородні почуття в серцях людей. Щоб досягти такої високої любови у всій її багатогранності, то людина мусить бути вихована на вищому світогляді — релігії; тільки людям високої релігійної етики присуща справжня любов, що випромінює: милосердя, справедливість і співчуття, та готовість понести життя за друзів своїх.

Для того, щоб ці високі почуття розквітали в людському серці, їх потрібно виховувати змалу, і то дуже ніжно і обережно торкатися їхніх пелюсток. Одначе, тут виникає питання: на якому ґрунті вирощувати і з яких джерел брати ту живу воду, котрою повинна житись ця чудодійна рослина? Коли ж ми не підберемо відповідної почви і не матимемо поблизу криниці з живою водою (котрою для нас віруючих є слово Боже), то згадана рослина не зможе набратись

О. Василь Романюк

борець за Бога і Україну

необхідних життєвих сил і згине під натиском суховіїв людської марноти. Історія людської цивілізації уже не раз яскраво засвідчувала нам, що тільки щиро релігійна людина здатна віддати всецільо на служіння людей себе і не вимагати за це жодної винагороди.

Все це доводить нам, що єдиним джерелом, з якого можна почерпнути все необхідне для виховання високогуманного суспільства, є слово Боже! Тому то ми бачимо, що в суспільстві, де володіє безбожна ідеологія, панує жорстокість, беззаконня і всяке насилля над людською особистістю, дика гризня за владу і винищування своїх же суперників. Святих атеїстів, які б жертвували собою ради ближнього свого, історія не знає!

Це ще раз переконали нас, що на світі є тільки один учитель — Ісус Христос, що приніс на землю справжню любов, котра дає силу людині пізнавати себе, перемагати в собі низькі тваринні почуття і запалити в сетці велику любов до всіх людей і до всього творіння, що оточує нас. Адже, любов — це творіння, це конкретна дія, спрямована на певний об'єкт, її перший акт був тоді, на самому початку, коли слово було Богом і Бог було слово і без Нього ніщо не сталося, що сталося. (Йн. 1, 1). Від того часу любов стала зародком життя, криницею щастя і цілющою купеллю для всіх благородних діянь людського духа.

Візьмемо приклад: кожному відомо, що в житті людини немає більшого щастя на землі, котрим наділив Бог людей, як справжня, чиста, безкорисна любов: юнака і дівчини, чоловіка і жінки, адже це основа людської спільності. Це сфера дуже інтимна, суверенна і недоторчна; грубе вульгарне втручання в неї наносить величезну шкоду — калічить людські душі, негативно відбивається на потомках. Особливо непоправну травму цій сфері наносить атеїстичне виховання підростаючого покоління, котре робить юнаків байдужими і легковажними до цих справ і орієнтує їх на низькі примітивні і егоїстичні інтереси.

Якщо змалку прищеплювати дітям, що немає Бога, а вся мудрість на землі походить від людини, то кожна людина починає не-

руватись тільки своїми власними користоловними засадами і робить все на шюду своєму сусідові, від чого постають між людьми різні незгоди і чвари, і кожний починає догоджувати своїм низьким почуттям. Звідси всяка гризня: ненависть, війни і всякі інші біди, котрі чинять люди людям тільки тому, що вони відкинули справжню любов — Бога.

Відомо, що грішники помирають не тому, що Бог хоче їх погібелі, а тому, що вони відкинули любов, котру Бог пропонує їм. Плоть і Дух, ці два антиподи ніколи не зможуть помиритись, бо мають різні призначення. Отже коли ми говоримо про любов, котра: «усе зносить, вірить у все, сподівається всього, все терпить» — любов, котра переживає всякі пророцтва, знання і вічно діє, то маємо на увазі не ту «любов», що походить від плоті, а ту, що від Духа, бо все те, що походить від плоті призначено на тління і забуття, а те, що від Духа — на творіння і вічне життя. Саме тому ап. Павло казав, що кожний, хто сіє для плоті — пожне тління, а хто сіє для духа — пожне життя вічне! І знов: «плоть і кров Царства Божого наслідити не можуть...»

З цього ми повинні зробити певний висновок, як нам вести своє життя, щоб ніхто і ніщо не змогло завладіти нами і зіштовхнути нас на блудні плотські дороги, де панує тління і забуття, а йдімо за поклинком Божественного благовістя, що вчить нас розуміти і пізнавати справжню вічну любов у всіх її формах і відтінках.

В нинішні часи супротивники справжньої любови і Божественної мудрости дуже вперто спенюють такими словами і поняттями, як любов, мир, дружба і т.д., але мабуть ще ніколи за всю людську історію ці атрибути не зазнавали стільки принижень коштунства і різноманітних маніпуляцій, як у наші часи. Ніхто, ніколи, так уперто і нагло не старався цими словами обманювати людей і прикривати ними всяку підлоту та маскувати під ними всяке підступство і зраду.

Не забуваймо, що сатана нині веде люту битву за те, щоб перегородити шлях справжній любові до сердець людей, бо він добре знає, що справжня любов спрямована не кудись у безвість, а на людські душі, і боїться, щоб ця любов не відродила їх до нового життя. Слово Боже каже: «Любіть один одного, бо від Бога любов, і кожен, хто любить, родився від Бога та знає Бога! Хто не любить, той Бога не пізнає, бо Бог є Любов!» (1 Ін. 4, 7, 8).

Ті, що говорять про якусь «любов», про мир, дружбу та всюди галасують, що вони турбуються за долю людей, а відкидають Бога, та ще всяку гонять і переслідують його послідовників, є нагле і безсоромне лицемірство, що вони самі підтверджують своєю практичною діяльністю в тих місцях, де долі людей залежать від них. Чи не найкраще свою любов і гуманність проявити тоді, коли ти господарем життя і смерті своїх підданих! Але, на превеликий жаль, ми нічого подібного не бачимо в діяльності безбожних людинолюбців.

Щоб ми могли розпізнати справжню любов від фіктивної, то найперше ми мусимо приглянутись: які наслідки вона породжує? Якщо вона не радіє з неправди, але тішиться правдою, то вона вічна любов, котра ніколи не перестане, хоч пророцтва, мови і всякі інші знання замовкнуть, але вона не замовкне ніколи і житиме вічно, як і вічно житимуть усі її послідовники, чиїми серцями вона завладіє. Амінь

ПЕРЕОЧЕННЯ - ЧИ ТЕНДЕНЦІЙНІСТЬ?

Аскольд Лозинський.

В англomовному «Юкрейніян Віклі» (Український Тиждень) появилася добре написана вичерпна стаття, що давала перегляд важливіших подій з українського життя в останньому десятилітті. Розділи: «УНС», «В Україні», «В обороні», «Свобода перемогла», «Стипендії», «Політика ЗСА», «200-ліття Америки, наше століття», «Осяги Пласту» та післяслово. Оскільки в тій статті відтворено багато подій зі знімками й відповідною аналізою, то це був подивугідний проєкт видавців.

Все таки треба бути обережним щодо змістовного підходу і стислості інформації вичерпати всі події. Ця стислість і коротка передача подій мусить завжди встеляти шлях об'єктивності. Якраз цього елементу журналістичного сприту бранує, на жаль, у перегляді подій «десятиліття».

Безперечно, було б переобтяженням аналізувати цілий жмут подій за журналістичними взірцями. Все таки, ми відчули величезну порожнечу імен, організацій, навіть груп, що творили ці події, і, можливо, зарисовували історію української спільноти у вільному світі. Тому, що сарказм, що підозріває навмисне переочення не є справедливим, то найкраще буде обговорити події й імена, пропущені в згаданій статті.

Незадоволені статтею, ми запитали відповідальних видавців «Юкрейніян Віклі» про причину виминення організацій, груп та імен. У відповідь нам сказано, що не зазначено жодних інших організацій окрім УНС, СКВУ, Пласту, різних оборонних комітетів як і деютрих інших. Це трохи вияснило ситуацію, але взагалі не можемо твердити, що ця відповідь нас цілковито задовільнила. На наш запит чому Пласт був єдиною організацією згаданою в перегляді подій, відповідальний редактор спромігся тільки заявити, що згадана молодеча організація відсвяткувала двічі переломові події в житті своєї організації, а другі цього не зробили. Очевидно, ми згодні, що Пласт досягнув численні успіхи не тільки в минулих десятиліттях, але також впродовж свого більш ніж 60-літнього існування.

Все ж таки личило б редакторам «Українського Тиждень» трактувати всі українські молодечі організації на рівній стопі. Вивичуючи одну організацію понад другу, викликають цим нікому не потрібне суперництво, що може вести до непорозумінь у їхніх рядах, а що треба уникати! Ніхто не знецінює осягів Пласту, але погляньмо також і на осяги другої молодечої організації — СУМ.

Чи не виглядає це незвичним, або, може, наслідком суб'єктивного підходу, що 50-ліття заснування СУМ в Україні, не стверджується як осяг, так як і 25-ліття існування СУМ в Америці, що ми святкували в 1974-ому році? Останнє десятиліття проходить під гаслом негування права СУМ на існування, головню в Енциклопедії проф. Кудійовича, і у твориві Гелія Снегірьова, званого в російській мові п. н. «Ненько, моя ненько», а в українській мові, як «Набої для розстрілу». Всі ці факти підтверджують наші погляди, що Спілці Української Молоді належить признання, як організації останнього десятиліття.

тиліття, хоч би через те, що вона перетривала ці наклепи неушкодженою. Снегірьов і КГБ старалися відмовити СУМ-ові права на існування. Їм напевно не треба було б довго шукати за несвідомими співниками в «Українському Тижневику».

Немає сумніву, що всі інші молодечі організації пережили власні важливі події у їхньому житті. Все ж таки, ані СУМ ані ОДУМ ані Пласт не хоче бути вивисеним понад яку-небудь другу молодечу організацію, тому, що всі вони закарбували свої визначні досягнення, переломові в житті молодечої організації події, співпрацювали одна з одною, визнали свою вартість, виплекали обопільну пошану і в цій хвилині не потребують нікого, хто б їх порівнював.

Найбільш вдячною частиною огляду подій десятиліття, була частина названа «В обороні». Все ж таки ми ніяк не можемо зрозуміти наголошування важкості «комітетів» а з другого боку цілковите промовчування других організацій. Не заперечуємо ефективності Комітетів у проведенні оборонної діяльності, хоч, без сумніву хребтом дії цих Комітетів були вже давно існуючі організації.

Те саме, що до студентства. Хоч студентському рухові в загальному призначено його вартість, то таки назву одної студентської організації, найбільш передової частини студентського руху, явно пропущено.

У січні 1971-ого року українська студентська організація ім. Миколи Міхновського влаштувала масову зустріч-демонстрацію в обороні українських політичних в'язнів з нагоди роковин Крут, в якій взяло участь біля 300 студентів. В наслідок того, українська і чужинецька преса широко насвітлила цю подію як і арешт шестеро провідників демонстрації. ТУСМ заповів, що наступну річницю відмітить подібною акцією. Ця подія дала поштовх для оборонних акцій різного рода комітетів. На жаль, редактори «Українського Тижневика» не згадали цієї події в їхньому святковому виданні.

Наступного року ТУСМ виступив зі спонсорством подібною акції. Припадково на захід наспіли вісті, що большевицький уряд заарештував приблизно 100 українських інтелектуалів. 28-ого січня тридцятьох членів ТУСМ-у ввійшли в залу засідання Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, перериваючи наради. Служба Безпеки ООН притримала кількох членів ТУСМ, а згодом відпустила їх. Цього ж вечора 2.500 осіб прилучилися до ТУСМ-у у масовій демонстрації при ООН і при советськоросійській Місії. Ця подія знайшла широкий відгук в американській пресі і була першим масовим висловом підтримки нашим братам в Україні в останній декаді. В перетяді подій «УТ» відмічено подію, але не зазначено її організаторів.

Згодом ТУСМ зорганізував цілу гаму акцій в обороні українських політичних в'язнів, протестуючи проти большевицького уряду і його висланників на захід. Ці акції включали зриви виступів Е. Євтушенка в ЗСА як і демонстрації та зриви спектаклів «культ-обміну». Тоді ж інші групи заохочені ініціативою ТУСМ-у розгорнули свої власні акції оборони.

Немає потреби висвітлювати кожну подію зорганізовану ТУСМ-ом в останньому десятилітті. Вистачить сказати, що ТУСМ ініціював оборонну діяльність, спопуляризував демонстрації, і зродив студентське

зацікавлення політичною діяльністю. ТУСМ дістав як і одобрення так і осуд різних прошарків нашої спільноти за свою безкомпромісову поставу, але ніхто не заперечить, що український студентський рух у ЗСА зазнав відродження і що ТУСМ стояв у його передових лавах. Кожна демонстрація, велика чи мала, згадана в статті «УТ» була, або zorganizована ТУСМ-ом, або в якійсь мірі інспірована ним.

Не дивлячись на всі ці вичислені факти, ім'я цієї заслуженої організації було переоцнене редакторами «УТ». Можливо, що це виминення було тільки переоценням, і це може послужити редакторам вимівкою, але в жоднім разі не виправданням!

Наші жертви в Афганістані

Репродукуємо потрясаючий документ афганської трагедії: «Воєнний білет» ч. 1265752 Боровика Юрія Александровича, нар. 5. 12. 1959 р., виставлений Калінінським районним воєнним комісаріатом м. Алма-Ати 6 травня 1979 р., з підписом воєнного комісара А. К. Разгулова. Особисті дані: місце народження — Алтайський край, с. Завоялово, національність — українець, освіта — середня, професія — шофер; не одружений, не був комсомольцем, ані партійним. Правдоподібно його батьки — післявоєнні виселенці з Західної України. Ю. Боровик, командир танку, загинув у бою проти афганських повстанців, послуживши гарматним м'ясом для московської імперської експансії.

До початку лютого в Афганістані мали б загинути 1500 червоноармійців. Тільки одного дня транспортували до СРСР 104 цинкових

Воєнний білет

№ 1265752

Фамилия Боровик
Имя Юрий
Отчество Александрович
Дата, месяц и год рождения 5. 12. 1959
Место рождения Алтайский край, с. Завоялово
Национальность украинец
Партийность (с датой вступления) среднее
Состоит ли в ВЛКСМ (с датой вступления) шофер
Основная гражданская специальность шофер
Семейное положение среднее

Военный комиссариат Калининский районный военный комиссариат г. Алма-Аты (республика)
Дата выдачи 6 мая 1979 г.
Подпись Разгулов

Ідеологічні Теми

ДЕЩО ПРО УТОПІЇ 3 продовження

Сорель, що мав претензії викладати ортодоксальний марксизм та що був водночас надхненником основоположника фашизму /варта цей факт згадувати/ зазначає, щоо дуже мало цікавить знати скільки правди в мітах. Включно з тим, що мало цікавить знати, яку частину правди віддзеркалюватиме майбутня історична дійсність. Пригадаймо при цій нагоді слова "великого гуманіста" Леніна — "неправда повторювана — стає правдою".

Аргентинець Артуро Енріке Сампай вважає, що міт є висловом бажань, представленням живих історичних явищ, що дають певному народові почуття єдності в естві та дії.

Точніше можемо уважати, що міт є ідея-сила, яку не ставиться під сумнів або полеміку. Це техніка, щоб спричинювати дію, головню в масових режимах. Для прикладу марксівський міт про пролетаріят, як клясу без гріховної плями експлуатації людини людиною. А цікаво, як зветься стахановська норма за мізерну платню, примусові суботники та інші "блага" тієї системи.

В марксівськiм міті — пролетаріят відкриватиме нову добу в історії, без боротьби кляс, без гноблення людини людиною, без війн. Справді ідеальна картина, яку роблять ще більш привабною такі дійсні раї, як ГУЛаг, танки на вулицях Будапешту та Праги, розрухи в Дніпродзержинському з кривавим епілогом, Кінгіра, мир між Китаєм та В'єтнамом, дачі партійних "факірів", ситі обличчя депутатів совєта поруч "радісних облич" зморених працею та голодовими пайками благородного животіння колгоспники: думаю, що це вистачить, щоб бачити дійсне обличчя міту.

домовин із забитими вояками, серед яких напевно були українці. Нам відомо, що Москва висилає численних українських фахівців до Єгипту, Ємену, Ірану, Сирії та ін. країн. Всі вони під строгим наглядом московських політруків і чекістів. На їх місце в Україну завозять московських зайд.

Війна в Афганістані жорстока. Афганські повстанці не беруть сов. вояків у полон. Вони збирають лише "воєнні білети" своїх жертв. Так загинув за чужі інтереси Ю. Боровик, білет якого передав західнім кореспондентам проф. Рабані, голова Ісламського союзу визволення Афганістану.

А якщо взяти протилежну сторону медалі, мит буде вищість та чистота раси в нацизмі, а відбудова імперії в фашизмі.

Може видаватися дивним, чому пишучи, так часто звертаюся до понять червоного і чорного тоталітаризмів. Це — обов'язок в політичній формації молодого українця. Чому? Зберігаємо традиції УВО-ОУН-УПА та продовжуємо їх дію, кожний з свого боевого посту. Ми боремося проти міту марксизму. Двофронтowa війна УПА закінчилася в 1944 р. з відступом німців з України, тоді всі наші сили обернулися проти Москви. Вже більш, як тридцять років боремося — та боротимемося до дня перемоги! — з червоним тоталітаризмом, з марксистським мітом. А ЩОБ ПОБОРЮВАТИ МІТ ТРЕБА ПІЗНАТИ ЙОГО ТА ЙОГО ЕМОЦІЙНУ СИЛУ. Тільки тоді наші удари можуть бути ефективні. Але при чому також ґрунтовне пізнання фашизму? Москва в своїм пропаґандивнім апараті залюбки прозиває нас "фашистами", для того кожний молодий українець повинен досконало бути обізнаний також з фашизмом, щоб могли з позицій українського націоналізму, з позицій визвольного націоналізму критикувати ті дві сили, які загрожували світові, а головну ту, яку ще не побороно та котрої загроза ще донині підноситься та з човими силами.

УТОПІЇ

Коли відносимося до теми утопії зразу стає перед очима довга листа мислителів, деякі більш менш відомі, що присвятили одну працю або всю свою думку будові ідеальних політичних систем. Думками створювали держави, які часто мали навіть уявну топографію, де ідеальна раса людей, котрі не знали, що це зло, що це злидні, позбавлені цілковито людських пристрастей, жили в суспільстві, що скорше виглядає на збір ангелів, ніж на громаду людей.

Це були ті автори, що не визнавали в своїх думках, для створених ними ідеальних держав-країн, сумного явища людського життя, життя націй, держави, спільнот, родів — словом усіх видів організацій. Принцип, який так яскраво представили давні греки в "Періклі, князь тірський":

Третій рибалка: Учителю, хотілось би знати, як живуть риби в морю.

Перший рибалка: Та ж так само, як люди на землі: великі риби їдять малих.

Характерним для утопій є критика суспільства свого часу. В цього роду творах автори критикують, приховано, переважно користуючись антитезами, доволішню дійсність.

Головна небезпека утопій є приймати її форми, як можливі та серйозно дійсні, а ще більше підпадати під чар її висновків. Треба пригадати, що Бирк, коли робив критику антитрадиціоналізму та раціоналізму французької революції видвинув, що "схильність громадян теоризувати є руйною держави".

Утопійна думка знаходить багато прихильників під час ренесансу та в соціалістів пре-марксистів.

Але ще перед тим знаходимо вияви утопій. Ось короткий перегляд імен головніших утопічних авторів в історії світової політичної думки: Платон, св. Августин /як неоплатоніста, деякі вважають його за утопіста, хоч це вимагало б більшої аналізи/, Вайкліф, Гус, св. Томас Мор, Томасо Кампанелля, Франсіс Бейкон, Вінстенлей, Герінгтон, Овен, Фуріє, Вайтлінг, Сабє та інші.

Без глибшого окреслення думок утопіїні спроби були переведені в Європі катарами, анабаптистами та іншими групами, яких кінець всім відомий.

Свого часу єретико-соціальні рухи знаходимо також в інших видах, як наприклад деякі малі групи серед болгарських "богомолів" галійських "присциліянів", та інші, що могли б бути також окреслені, як "доктринальні початки" комунізму. Але це також тема, яка вимагала б більш докладного опрацювання, та яку можемо лише назвати тут, через брак місця.

Безсумніву, найбільш цікавою утопією є твір, який дав назву цього типу думкам. Маємо на увазі епохальну "Утопію" Томи Мора. Це твір, який чарує зразу людину. Вперше я зустрівся з ним, коли мені було дванадцять років. Але тоді це була одна книжка більше на полицях домашньої бібліотеки. Помимо того, що від першого читання вже пройшло дванадцять років, я часто повертаюся до деяких частин та вони захоплюють своєю свіжістю та очевидною оригінальністю. Тому дванадцять років на малого хлопчину зробили потрісаюче враження слова: "утопійці мають лише одне вбрання, бо марним є мати два. Одне все є призначене висіти без вжитку" /цитую з пам'яті/.

"Утопія" Мора виїмково актуальна сьогодні, коли так багато утопій будуються навколо — проєкт середньовічного Ірану в добі, яку Бжезінський охрестив "технокронічною", щоб лише згадати одну.

Ренесанс — це доба, що має багато спільних рис з нашою добою. Людина шукає себе серед розбурханого моря доби. За нами одна доба, а друга ще не прийшла. Крокуємо через неясне, незнане поле перехрестя двох епох. Форми майбутнього не є означені, так, як в часах наших дідів. Перед нами відкриваються все нові та нові обрії, різні відкриття поширюють чим раз більше світ, який виглядає тісний для людини. Вперше в історії можна поснідати в Європі, а обідати в Америці. Вузькі рамці давнього, майже загумінкового характеру сьогодні викреслені. Пишу ці рядки в Буенос-Айресі, що потрясений долею американських закладників в Тегерані "ембарго" депозитів іранських в Америці, проблемою доставки нафти для Японії. І в цей сам час японець переживає, як власну, розв'язку цивільної війни в Болівії. Ціла планета стає наче відкрита перед нами.

Під релігійним оглядом відбувається навернення головним чином молоді до релігії, хоч часто під неправильними видами духовости. Католицька Церква, що все є ще найбільшою духовою силою нашої доби, потрясена останнім собором крокує переможно під керуванням Папи Івана Павла II, який є особою виїмково харизматичною, під новим ду-

хом реформи, відзискуючи давній престиж та голос у світ. Ось лише кілька явищ з наших днів, що так багато нагадують XVI-те століття. Тому і вибрав найціннішу з усіх утопій — “Утопію” Мора, для ближчого об’знайомлення.

Тома Мор — визначний християнський гуманіст, політичний мислитель, юрист, державний муж-канцлер, поет, письменник, перекладач клясиків, мученик та від 19-го травня 1935 року святий Католицької Церкви.

Всі вищезгадані прекмети накреслюють нам образ людини в повному розумінні цього слова. Людини, що за переконання пішла на страту з усмішкою та іронічним жартом. Його останні слова були промовлені до ката, що мав зрубати голову сокирою: “Гляди, щоб не втяти бороду. Вона ж не вдіяла нічого злого”. Але не святий, що зумів з’єднати релігійне життя з побутом у світі, не мученик чи державний муж, котрий мав найвище звання після короля в Англії XVI ст., не юрист чи гуманіст цікавлять нас, а згадуємо і згадуватиметься Мора через його епохальний твір “Утопія”, який не лише дав ім’я сотням інших подібних чи ні ідей та творів, але являється одним з кращих творів політичної думки ренесансу та утопійної — ім’я незаступиме іншим словом — літератури всіх часів, якого можна прирівняти лише до ідеальної “Республіки” Плятона, хоча в дійсності утопія Плятона знаходиться в книзі “Закони”.

Тома Мор народився правдоподібно, не всі вчені згодні з цією датою, 7-го лютого 1478 р. Походив, як сам згадує по смерті батька, з родини “не визначної, але чесної”. Про молодість Мора найкращий образ дає славний його приятель Еразм Роттердамський: “Зраннього дитинства розраджувався добрими /корисними/ науками. В молодості вибрав грецьку філософію та літературу, з великим незадоволенням свого батька, що був чоловіком строгим та переважно здорового глузду, авторитет в англійському праві, почувався в силі контролювати студії /сина/ перериваючи економічну допомогу; в дійсності, мало що бракувало, щоб Мора обездідичили, бо батько вважав, що син зраджував його фах”.

Але великі інтелектуальні здібності та велика працьовитість молодого Томи дозволили йому студіювати право та стати ерудитом в класичній літературі.

Душа виїмково побожна, кормився в тій же самій мірі грецькою клясиною та Євангелієм.

Депутат нижньої камери Парляменту, був дорадником Генрика VIII від 1518 року та головним канцлером англійського королівства від 1529 року.

Загинув 1535 року, через невизнання шлюбу короля з Анною Боленою, для чого король був узяв розвід з своєю першою дружиною арагонською княжною Катериною та зірвав з Римом.

Державний муж широко заангажований в політичній житті, залишив багато писань, але вистачає “Утопія”, що вийшла з друку латиною в

Лювені 1516 року, щоб призначити йому визначне місце між політичними мислителями XVI ст., поруч таких титанів, як Макіявеллі, де Сесіль Гітчїардіні, де Безе, Готман, Берляміно, Маріяна, Віторія, Суарес, Бодін, Альтусіус, та багато інших, включно з Еразмом Роттердамським.

Томас Мор проаналізував всі налоги тиранії, якої пізніше став жертвою. Його політичні ідеї, попри їхню відвагу, не занепокоїли нікого, через форму в якій були висловлені.

Слово "утопія" — це новотвір. Походить з грецького "у" — негация та "топос" — місце. "Утопос" означає "без місця". А "Утопія" — це назва мітичної країни, що "немає місця". Недаремне Морріс вже в цьому столітті назвав свою працю про Мора "Нюс фром ноуер", цебто, "вісті з нізвідки". Отже "Утопія" в українській мові звалась б "Безмісця" або "Не існуюча".

Опис острова "Утопія" та режиму, що там існує є попереджені діалогом — пригадуються Плятонові діалоги — між самим Мором, П.Егідієм та Рафаїлом Гітлодеу. Розповідач про Утопію, Рафаїл, при цьому варта згадати, що це символічне ім'я Рафаїл в грецькій мові означає "ангел", "дух", а Гітлодеу — "розповідач фавул", "віщий дух". Столиця Утопії зветься Амаурота, цебто "місце в сутінках", "місце непроглядне". Очевидний натяк на клімат Лондону. Ріка, що пливе через Амауроту — це Ангідрос, "без води"; сенат країни очолює президент, що зветься Адемос, "без народа". Цими самими назвами автор підкреслює, що його розповідь є фантастичною.

Твір Мора — це велика критика суспільства Англії його доби. Однак позначена знаком думки філософа. Французький історик політичних ідей Тушард пише: "Легкість експозиції не мусить приховувати конкретні та реальні елементи рефлексії. Точно тому, що вирішує з повним змислом пропонувати концепції силоміць уважані, як химери, може Тома Мор, виходячи з знання суспільства в якому живе, висловити висновок та відкрити зв'язки, що виявляють несподіваний характер попередження".

Його вплив на сучасників великий. Були еспанські губернатори та священики, що хотіли перевести в життя "Утопію". Для прикладу спроба Васка де Кірога в Мексиці.

Устрій "Утопії" — комуністичний. Це частинно і знецінює твір, бо сам Плятон, що в своїй молодості був комуністичних поглядів, в старості змінив їх, кажучи, що "ніхто радо не працює на не своїй ниві" /цитата з пам'яті/.

Поминувши вислови проти приватної власності, конечність та користь і природність якої довели визначні мислителі на протязі століть, вартість "Утопії" велика. Вона — знаменита критика тогочасної Англії. В ній бачимо також поняття, за які боровся та помер Мор. Як згадує аргентинський соціолог Імас, в зірванню з Римом бачив невдачу європейської цивілізації, котрої /невдачі/ звеличенням є "Утопія"; в реформі Генрика VIII й вищого клеру та шляхти, що ідуть в слід за ним, ба-

чить приреченість офіційності та скрайнє доведення шкод, що нам описує в першій книзі /“Утопії” — примітка наша/ та що являлися пізніше маривом його християнських юридичних буднів, що знаходили свій спочинок в гуманізмі “Утопії”.

Томас Мор з своїм християнським гуманізмом представляв одне обличчя суспільства, тиранія Генрика VIII — друге. За ким була рація? Можемо цитувати Гегеля: “Для дійсного трагізму є потрібне, щоб обидві потуги в боротьбі були оправдані кожна в своїм полі, щоб були етичні; така була доля “Сократа”. Додаємо, що й така доля Мора.

ЗАКЛЮЧЕННЯ

На тім кінчаємо наш перегляд, який названо “Дещо про утопії”. Чому вибрано цю тему?

Як вже було зазначено, живемо у виїмкових часах. Виїмкові і висліди. Сьогодні сповнюються страшні пророчі слова про “правнуків поганих” — що, на превеликий жаль, спадає і на сучасне покоління вирощене вже на еміграції.

Певна частина наших ровесників пішла за мильними, фальшивими співами сирен. Задурманені ворогом, та ворожим, чужим довіллям, що в більшості ніяк не сприяє збереженню свого національно-культурного українського “я” знайшлися в рядах української молоді й такі, що є читачами та дописувачами “Студента”, і такі які раді оди підносити та лампади світити перед чужими кумирами.

Де шукати причин?

Про це повернемось в майбутньому, але причини треба шукати в підвалинах, у фундаментах. Згадати б ті дві біблійні хати — одна поставлена на піску, а друга на камені. Молодість характерна зливними дощами ідей, що з доквілля підмивають фундаменти. І так дивовижно постають, хоч би для прикладу, ті, що раді віддати життя за привид Нестора Махна.

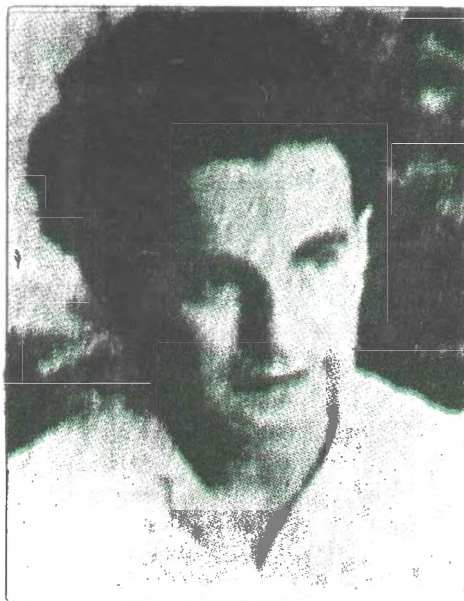
Утопії, утопії ... Співи сирен для молодечих сердець. Пізнаваймо їх, розкриваймо їх, бо лише через знання кріпиться сила духа, лише через зартування постає сила тіла.

Нехай ця праця, хоч і не повна, бо лише є пробою студентського пера в коротких, вільних від науки та праці хвилинах, кине жмуток світла на деякі поняття, які конечні для пізнання проблем сучасного, бо “не знання дій минулого не лише внеможливилює пізнання сучасного, але і робить важкою нашу дію в майбутньому”, як твердив історик Бльох. —

Бугюс Айрес, 1979 р.

Примітка: «Вступ до політичних наук» Р. Зварича буде продовжений у наступних числах «Авангарду».

Поезія · Проза

ЄВГЕН СВЕРСТЮК

Євген Олександрович Сверстюк народився 13-го грудня, 1928 р. на Волині. Він студіював на Львівському Університеті, а опісля закінчив свою аспірантуру на Київському Університеті, заслуживши на звання кандидата Педагогічних Наук. По фаху, Сверстюк є журналістом та письменником. Він одружений і має дітей. Сверстюка заарештовано 14-го січня, 1972 р. і опісля засуджено в Києві, 24-го квітня, 1972 р. на сім літ ув'язнення та п'ять літ заслання. Причина такої гострої кари в тому, що творчість Євгена Сверстюка ґлибоко національного змісту, що вже саме по собі абсолютно заперечує московсько-більшевицький ідеал «злиття народів» та «сов'єтизації», читай — русифікації та націю-циду. Євген Сверстюк також геніяльно визнається на творчості Безсмертного Кобзаря України — Тараса Шевченка. Поеми Шевченка наче стали для нього безмежно родючим джерелом його свідомости та світогляду і тому, мабуть, він їх так ґрунтовно простудіював (гляди — «На дев'яте березня», що подаємо внизу). Сверстюк також займався педагогічними темами, зокрема питаннями естетики у вихованні дітей (напр, його твір — «Біля джерел духовости»). Однак, у майже всіх його творах помічується ґлибокого філософського характеру роздуми про етичні й моральні проблеми, головню в життю його поневоленої Вітчизни — України. В його творі «На свято жінки», напр, він чудово представляє українську жінку, як твердиню моралі в родині та, почерез родину, в її нації. А у творі «Слідами назки про Іванову молодість» (що подаємо нашим читачам внизу), Сверстюк також торкає проблематику ети-

ни, моралі, та характеру. Він протиставляє два типи людини: один «романтик, апостол віри» (Д. Донцов), «одержимий» (Леся Українка), «Дон Кіхот»; другий — ситий прагматик, пристосованець, нігіліст, та гедоніст. Ці самі моменти найяскравіше Сверстюк висвітлює в його найбільш знайомому творі — «Собор у Риштованні», на основі чого, слід ствердити, що Євген Сверстюк по-суті український націоналіст, в світоглядovому та етично-моральному аспектах.

(Редакція «Авангарду»)

Євген Сверстюк

НА ДЕВ'ЯТЕ БЕРЕЗНЯ

Кожному народові орати свою ниву життя — зі свого краю. І світ відкриє й знайде його на своїй карті тоді, коли нива зорана, зрошена, коли вона зродила дивний, незвичайний плід.

Є щасливі нації. Для них відступництво і національна зрада — просто випадок патології, що реєструється в клініці, але не фіксується в історії. Для нас цілими століттями дорога зради пахла коритом, мундиром, золотом, а дорога вірності — кров'ю.

Скільки відомих і невідомих лицарів пройшло цією богунською дорогою вірності й честі!

З їхньої крові й поту наша земля зродила Тараса Шевченка — зухвалого генія, який цілому народові прокладав шлях проти течії. Народові з зав'язаним ротом і скованими руками. Всупереч цьому, всупереч очевидності і всім обставинам він виявив чудо людської любові і віри. Його віра зрушила гори узвичаєних, узаконених понять про «історичну неминучість» капітуляції і рабства. А коли доводили, що неволя і загибель України судилася Богом — він підняв бунт проти самого Бога.

Він звуканив слова, записані запорозькою кров'ю і зорані кріпацьким плугом.

Ми будемо живими, доки в нас житимуть ці слова.

Сліпий Кобзар на високій могилі — це символ, витворений не так поетичною уявою, як нашою історією. Він тривожно вдихається в обрій, де нічого не видно, тільки вітер приносить віками ту саму пісню, і в проростанні кожної травинки пульсує пам'ять землі. Він, Кобзар, чує глибше, бачить вище і далі, ніж сотні сильних світу, засліплених своєю мудрістю мухи-одноденки.

Не ідеалізуймо і не обожнюймо Шевченка. Але пам'ятаймо, що він душа нашого народу. Ті, хто обминав його, втрачали себе і не залишали після себе навіть перегнутою «на нашій не своїй землі». Ті, хто приймав його заповіт любові і безоглядної боротьби до останку, ті стали сіллю землі, живим втіленням національної честі, гідності, громадянської совісті. Без їхньої науки ми не могли б бути людьми. Шевченко своєю пророчою пристрастю внутрішньо розкріпачував людей і вчив їх бути людьми.

Бувало, його звойовували і розхилювали під ним п'єдесталь ті, кому він здавався не досить послідовним, кому здавався його п'єдесталь надто закам'янілим.

До нього втоптували стежку мільйони прочан, тисячі акторів, що тільки в молитві йому вповідали свою ролі, сотні послідовників, що клялися йому у вірності, і десятки дітей, що мовчазно приходили на могилу батька.

З одним він був німий і примарний, як вічне божество. Акторів він прощав всеблагим вибачливим усміхом. Від послідовників похмуро приймав присягу. А діти оновлювалися біля нього, і кожен по-своєму ближче відчував початок і краще уявляв продовження себе.

Ціле століття над дніпровими кручами лунає »Заповіт«, і в ньому різні покоління висловлюють своє. Але навіть тоді, коли його просто записали на платівку і прокоментували перед пуском, — він залишився клякотом одвічного джерела і вільною піснею для втопленої душі.

Біля джерел духовного життя

Мені хочеться сколихнути плесо, під яким ховаються джерела нашого духовного життя. З цих джерел ми живимося, вони дають нам духовну міць, велич і внутрішню гармонію, на ґрунті чого народжуються найкращі безкорисливі спонукання. У нашому сприйманні навколишнього незмінно присутній емоційний, художній елемент, наше естетичне почуття і ставлення. Важко сказати, наскільки саме цей естетичний момент визначає нашу особисту і громадську цінність, але можна сказати, що наша інтелігентність, культура, наша морально-етична організація тісно пов'язана з естетичною культурою.

Знайомі нам приклади безпринципного й егоїстичного естетства нібито застерігають від пов'язування естетики з мораллю й етикою, але, поперше, спеціалізація в мистецтві ще зовсім не є ознакою глибокого сприймання краси, подруге, однобічний естетичний розвиток нітрохи не кращий за будь-яку іншу однобічність.

Естетичний смак взагалі і художній смак до мистецтва розвивається в певних умовах життя. Цей розвиток вимагає освіти, але навчання ніяк не треба плутати з розвитком. У людей, чуйних до краси, наділених тонкою душевною організацією і чуттям міри, художній смак вищий, ніж у численних дипломованих ремісників, які вивчили художні принципи і мову мистецтва.

СЛІДАМИ КАЗКИ ПРО ІВАНОВА МОЛОДІСТЬ

Жили собі дід та баба; і було у них три сини: два розумних, а третій — дурень...

Так починається багато казок, а далі, продовження вже — як в якій казці. Але у всіх таких казках з'являється велика життєва справа, — і доручають її батьки найрозумнішому — старшому. Він виходить з дому, впевнений, гордий і вдоволений з себе. Але десь його домашній пристосований розум губиться в незвичному лабіринті життя. Егоїзм його безпорадно сідає на обмілині й засихає — він не придатний до великих і незнаних доріг. Другий розумний син набирився розуму від старшого брата. Та цей розум його теж нікуди не заводить і покидає в бездоріжжях. І ось третій син Іван, дурень, якому не довіряли батьки і тримали його попихачем. Вони завжди пускають його з дому без особливої радості і надії...

Але кидається в дорогу Іван з більшим вогнем і з меншим розрахунком. Є у нього наївна щирість і віра в людей, в їхню силу творити добро. Є у нього, мабуть, своя мудрість, доброта і любов до людей. І сповнений Іван безкорисної готовості, допомогти всім, хто зустрічається йому на шляху. А старші брати посміхаються собі і думають: хай но він, дурень, по простоті своїй вдариться лобом об стіну, хай но покуштує життя. Тоді знатиме, що його місце на печі, а наші дороги — не для нього.

Зрештою, два брати, переконані, що все на світі — для них, і сповнені прагненням якнайшвидше дорватися до свого заповітного корита, навіть один про одного. Заряджені однаковим негативним зарядом егоїзму, вони взаємовідштовхуються. Вони не люблять один одного і не хочуть ділити місця з будь-ким біля цього корита.

Незлобивий Іван тим часом переконується, що світ не без добрих людей, і ті люди зовсім не вважають його дурнем. Може, він обдарований дитячою мудрістю, не помічати хитрих і недобрих карликів, що чигають на нього і тільки й шукають нагоди розрядитись у герці? Він обминає їх і знаходить тих, кому він потрібен і хто йому потрібен.

А може, взагалі світ належить молодим і зухвалим, що вірять у неймовірне, і несуть у життя свою радісну і одверту віру, і заражають інших своїм дитячим сміхом?

Вони не шукають згаданого корита, вони не прагнуть володіть, і саме тому їм належить весь світ. Просто, вони не хочуть проковтнути його — їх цілком влаштовує те, що світ належить також всім іншим.

І зробив народ упослідженого долею Івана головним героєм казки, і знайшов у ньому ту мудрість і ту силу, що прокладає нові дороги в житті, знаходить живучу і цілющу воду для батьків і освілює навколишні сутінки своїм добрим поглядом, як смолоскип.

Але погляньмо на історію народу: чи не стали героями в ній саме ті, що з дитячою усмішкою пройшли над прірвами і найвище піднесли дух народного безсмертя? Чи не загубились безіменно ті практичні, приземлені і добре пристосовані, що називали Івана дурнем, який нічого не мав і не матиме. І насміхались з дон Кіхотів, що в них немає свого власного діла, але їм до всього є діло. І от, виходить, зі сміху люди бувають...

Їх, ситих, обминула народна пам'ять. Обминула легенда. Бо легенди творить дон Кіхот, зазираючи палаючим поглядом за верховини життя. І нерозважні дон Кіхоти світу стають героями народної казки і народної історії.

Іскри донкіхотства розсипані межі людьми скрізь по світу. Може, вони створюють ту незримую лінію високої напруги, за якою можна прослідкувати шляхи духовного розвитку людства?

Начитається якийсь дон Кесідо лицарських романів і йде в життя продовженням їх, дон Кіхотом, одержимим ідеєю справедливості і мрією про оновлення життя. А люди збирають в легенду сліди його великих, часто марних зусиль і співають пісню безумству хоробних.

Десь у глибині душі носять вони переконання, що саме ці непристосовані, часто смішні зухвальці підштовхують і підносять життя, порушують інертний плин і наївно дитячими очима відкривають людям чи то вкрай потрібні ще нечувані істини, чи то фіктивний одяг голих юродів, чи то неспроможність тієї правди, що в житті вилилася вже у свою протилежність. Їх виганяють з раю, відлучають від церкви, але знаходяться все нові й нові »дивани«, яким здається дорога вигнання з раю вельми спокусливою. Вони не живуть страхом, а, отже, й не бояться »страшного суду«... який, за Іваном Франком, навіть веде в кращий світ, де:

Знайду я товариство
Більш до смаку й до вподоби...
Там знайду завзяте плем'я,
Люд свободний і гулящий,
Повний сили й волі, вицвіт
Роду людського найкращий,
Всіх музик і всіх поетів,
Що вино й любов співали,
Всіх філософів, що пута
Догматизму розбивали,
Всіх єретиків, усяких
Перелому піонерів,
Бунтарів і гайдамаків,
Всяких революціонерів,

Всіх, що власне чоловіцтво
Окупляли слізьми й кров'ю,
І всіх тих, кого любив я
В житті грішною любов'ю.

На такі роздуми навела мене суперечка двох. Вони були різними людьми, бо стояли на різному ґрунті. Іван якимось чудом стояв на пружному гребені незримой хвилі. Може, допомагали йому втриматись на цій химері незримі крила, які десь мусіли виростати на тих вітрилах!

Петро стояв на твердому континенті, і допомагала йому втриматись проти всіх вітрів солідність, що спиралась на стабільну силу законів життя.

До того ж у них були різні духовні потенціали...

Іван був за натурою неуготаним романтином, готовим з пісню на устах шукати цвіту папороті. Петро був тверезим і холодним реалістом, готовим клясифікувати і звести до спільного фізіологічного знаменника всі виміри людського єства. Кожен з них брав життя на свою міру, вони сперечалися запекло — словом і ділом.

Легко, скажімо, сперечатись про Довженка: він сам сперечався з собою і розбуркував приспані в нас суперечності...

І. — Довженко у важких зусиллях боровся за збереження свого обличчя. Він вів свій юрабель між рифами і, всупереч бурям, все ж таки довів його до рідних берегів Десни.

П. — Довженкові не загрожували рифи, бо він вів по вигаданому морю вигаданий юрабель, на якому не сидів, а плавав на крилах попутних вітрів.

І. — Треба дивитись на живого Довженка, а не на вручені йому грамоти. Треба пережити хоча б частку його тривог і, зрештою, знати, чим він жив у найважчі для народу роки...

П. — Звідки це знати?

І. — Хоча б з «України в огні», зовсім несумірної з руслом, виструганим для літератури того часу. Що йому продиктувало цей твір? Чи дитяча художницька безпосередність, чи високий драматизм роздумів на рідних руїнах, чи може, просто його людська масштабність позбавляла його «почуття реальності». Словом, практичні бачили в цьому творі лише крок до самогубства автора.

П. — Тоді як сам автор тут менше ризикував, ніж під час виїзду на фронт.

І. — О ні, виїзд на фронт — це була норма, в яку легко вкладались великі й малі. Тут автор ставив на карту все, переступивши через небезпечу. Зате обережні люди завжди перебільшували небезпечу і ніяк не можуть повірити в приказку, яку цитують для підбадьорення інших: «Сміливого і куля не бере». Вони завжди вірять в сьогоднішню напівправду, більше ніж у вічну народу правду, бо глибоко не приймають народних потреб, народної сили і мудрости.

П. — В народній мудрості, в цих же прислів'ях і приказках, більше науки обережності, ніж сміливості.

І. — Там є все, що кому потрібне. Але сам народ відсіває поміркованих і бере для себе безоглядність дон Кіхотів.

П. — Народ бере великих і відсіває малих. Якщо постать досить велика, їй дарують і слабості, і нестерпний характер, і скакання в гречку.

І. — Але цікаво, що великі постаті великі передусім своєю вірою, своєю любов'ю і всім ігноруванням найвищих для поміркованого прописних істин. Масштабність їх визначається передусім безоглядною метою. Шевченню мусів здаватися диваком порівняно з раціональним Кулішем, якого просто дивувала зухвала спроба народного поета переоцінити найбільших царів, що творили російську імперію, Франку зі своїм «Не пора» мусів здаватися дон Кіхотом порівняно з Драгомановим, що все знав, все зважував, враховував і все мирився з фактами. Леся своєю надпобутовою героїкою мусіла здаватися просто мрійницею порівняно з реалістом «всеросійського масштабу» Винниченком, якого вже не влаштовувала вузька малоросійська аудиторія.

П. — Що ж — реалісти й зараз залишаються реалістами. Звичайно, ваші паралелі дуже умовні, бо тут йдеться передусім про різні таланти, але й на сьогодні побутово закріплена концепція залишається реальною, а розважливі реалісти — вони й сьогодні переконливіші своєю логікою пояснення життя...

І. — І тим не менше ця логіка поступилася перед зухвалою вірою... На боці пристосованіших був практичний плузд і споконвічна сила «золотої середини». І все ж таки історія бере великих романтиків в основу духовної культури і з їхніх гарячих візій та пророцтв творить фундамент. Вона ставить Шевченка високо над Кулішем, Франка — над Драгомановим, Лесю Українку — над Винниченком. Навіть духовні спадкоємці поміркованих і обачливих нині гаряче оспівують своїх антиподів — Шевченка, Франка, Лесю... Ех, не вмієте ви весело реготати! В житті багато курйозів — треба тільки вище стояти, щоб бачити їх.

П. — До речі, в світовій літературі з якої ми все ж таки беремо найбільше, зовсім немає ні тих паралелів, ні курйозів.

І. — До речі, світ починається від рідного порога. А «світова література» — це література французька, англійська, російська, чеська... Кожна з них має свій власний ґрунт, від якого не втече у «світові» абстракції навіть Француз, якому все ж таки ближче. Цікаво, що саме наші помірковані естети люблять втікати від свого конкретного на «світовий ґрунт», де збирають істини, що ні до чого їх не зобов'язують...

П. — Просто ширший погляд на речі дозволяє людині вибрати те, що їй до вподоби, і не обов'язково морочитись над питанням, які не приваблюють.

І. — От мені й здається, що цей «світовий» ґрунт найпривабливіший: його не треба ні орати, ні засівати, ні поливати. Просто собі на доназ ерудиції грайливо пересипаєш зерно, не турбуючися тими нелопітними дрібницями — де, хто і як вирощував його. Дуже спокійне заняття й чудова нагода уникнути цілком конкретної праці на конкретній ниві, з конкретними будяками та яругами. Звичайно, там свої «проняті питання», теж дуже конкретні і нелегкі, але турист з певною широтою погляду через них переступає.

П. — У всякому разі слова «віра» і «надія», «любов» і все те, що ви шукаєте в літературі, звучить підозріло і старомодно, як «опіум для народу», а крізь дірявий донкіхотський плащ проглядає наївна впертість і однобічність натури, схильної для полегшення справи ділити все на біле і чорне.

І. — На те, що тяжить до сіро-захисного кольору і те, що прагне виразного світлого. До сіро-захисного тяжить все міщанство й інтелігентний скептик, в якому теж сидить дон Кіхот, але дуже маленький і затиснений. Він ніколи не зважився першим виступати проти неправди, «бо все одно це деремню», не зважився кликати за собою, «бо все одно не підуть», і не зважився на жоден одчайдушний крок, «бо це нікуди не веде». Він боявся поразки, розправи, боявся людського сміху, людського наговору, одне слово — боявся. Від цього так здригнувся, що йому захотілося знищити саме ім'я дон Кіхот, як нагадування, саму різницю між правдою і правдоподібністю. Бо правда закликає, а правдоподібність — заспокоює. Тому то цей модерний інтелігент солідно сидить на ґрунті цього прагматизму, який скріплюється неписаним законом: за байдужість і пасивність тобі нічого не зроблять, а за своїми добрими пориваннями неодмінно вскочити поперед батька в пеню...

П. — «Безумство хоробрих» — так, здається, на вашій фразеології зветься ця чудова пісня для десятикласниць. Вони її вивчать, не знаючи, чим вона пахне в житті, і зберігають про свято, яке чомусь не приходить.

І. — Безумство хоробрих — це пісня, яку має творити кожен в найкращі хвилини життя. Інакше життя буде довгим і нудним — без свят. Бо свято само не приходить: завжди треба влучити хвилину, яка практичним людям крізь вікно здається невдячною і невчасною.

П. — А непрактичним — саме тією, коли треба влізти під колесо. Ех, діти, не треба так високо ставати, щоб уже зовсім не бачити тих реалій, з якими все ж таки треба рахуватися.

І. — Звичайно, в таку казенно-плякатну позу взагалі не гідно ставати — хоча деякі розважливі реалісти все ж таки стають з розрахунку на репортерський об'єктив і всемогутність режисера ХХ віку. Але треба все ж таки стати так високо, щоб не фетишизувати реалій, і не дивитися на них очима білки, приреченої крутитись у колесі «розумної своєчасности» та «історичної неминучости».

П. — Ех ви, раби власних галюцинацій.

І. — Ви раби «зорового поля»...

П. — Ви ігноруєте правду.

І. — Ви сприймаєте правду нюхом, а не совістю. Тому ваша правда така мала, що з нею нікуди виходити, бо виходити можна з великою правдою, яка дає силу, мету. Але чому ви заперечуєте, що крім портативних реалістів є внутрішньо сильні красиві люди? Їх обкидають болотом, а завтра вони знов прийдуть чистими, і в очах їх зоритиме та притаманна їм краса, яку ви силкуєтеся звести до галюцинацій. Муштруйте їх під себе, як хочете, а вони знову йтимуть на повен зріст своєю власною дорогою. Чому ви їх не бачите?

П. — Бо ви їх вигадали, до речі, за виробленим у вас штампом уяви. Звичайно, не зв'язавши з життям.

І. — Я б вам показав, але це треба самому вміти бачити. Поряд з ними ви відчуваєте кваліть вашої живучої віри в ніщо, ваш нудний скепсис і підсвідому заздрісну ненависть до їхньої сили... А сила їх — в любові. Людина мусить бути закохана в щось, у когось — одержимо — в цьому суть життя.

П. — Ваша любов завжди змішана з ненавистю і нетерпимістю. Вона не дуже ласкава і не дуже приємна — є щось у ній від кальвінізму.

І. — Просто вона не половинчата. Вона горить і обпалює, а не тихенько втягує в тепло і затишок. Страшна та спокійна ненависть, що впливає не з любови, а з байдужости й егоїстичного невдоволення. Вона ніколи нічого не створила, вона руйнує і розкладає. Це рах, що і сам не знає своєї страшної перспективи.

П. — Що робить ваша любов? Говоріть довше, я поченаю, до якого логічного нонсенсу ви дійдете...

І. — Вона горить, вона живе, а не скніє. Вона йде з віри в казку. Ви не смійтесь — вона живиться казкою, щоб творити легенду, зокрема, для вас.

П. — Мені не треба.

І. — Треба. Не зважаючи на філософську нейтральність і принципову життєву пасивність, ви все ж таки не відмовитесь від родинової активності, розведете дітей, а вони захочуть казки...

П. — І прийдуть до вас, щоб ви їх годували казками, грушами на вербі — це їм дуже смачно.

І. — Абсолютно вірно: їм буде з вами душно, і коли забиватиметься у ваші щілини нудьга від рівномірно ошліфованих безплідних істин і душитиме пристосовництво — вони втечуть до нас шукати віддушини...

П. — Люблю, коли про це ще неіснуюче майбутнє говорять так легко й впевнено, як про минуле. Люблю, як легку музику...

І. — Це вже було. Ви не доглянули основного в житті — молодости. Вона завжди однакова. Вона (коли справжня) не заокруглюється, ранить себе, ранить інших і в муках народжує себе, як черепашка перлину. Вона не захищена, вона нездоланна... І вона потребує легенди, щоб творити... Її підсиджує скупа старість, її розкладає з нутра помірювана молода трухлявість, а вона все одно прокладає дорогу, бо вона має силу міцних весняних паростків, що пробивають навіть каміння. Думайте про цю силу. Якщо ви не вірите в те обличчя, яке воліє в прірву, ніж у фальш усталених правдоподібностей, — повірте в цю силу. Це явище біологічне — воно перевіряється досвідом, його не спростуєш софізмами.

П. — Хто ж софіст? Ви порівняйте, скільки я говорю, скільки ви...

І. — Вам нічого говорити: ваші духовні предки все проїли і не залишили вам у спадок високих вистражданих слів. Слово — це теж чудо. Це спалах розуму, що зумів схопити річ у звуках. Слово видав фантазер, дівак, дурень — як хочете назвіть його, тільки це був не той, що зосереджено дивився в землю, солідно впершись у неї чотирма кінцівками — для повної гарантії.

П. — Ех, ви — дієслово минулого часу! Чого ви бунтуєте? Проти чого ви йдете з усім арсеналом і за всіма ритуалами старого ли-

царства. Ви всім своїм корінням у минулому віці, ви раб його поняття і уявлень. Поза ними ви не мислите свого існування, а отже й не мислите людського існування. Ви, ідеалісти, завжди вважали себе світом, а решта світу мала значення тільки тому, що містилась у вашому світі.. Тим часом справжній світ змінюється. Героїчний індивідуалізм і дон Кіхоти — це одна з старих забутих казок в нашому кібернетичному світі великих організмів, систем і підсистем...

І. — Ех, ви дієслово невизначеного часу, сіра сирітка на плині течії. Ви виробили самовпевнену позу, щоб здаватися керманичем на течії, що кудись несе вас. Ви не проти пози лицарів минулого... Ви завжди брали і будете брати все від дон Кіхотів, бо самі ви не творите. Ви вільні перед минулим народом, бо нічого не взяли з нього. Ви вільні перед сучасним, бо нічого не взяли на себе. Вам нічого іншого не залишилось, бо ви не маєте свого кореня. Ви мусите чекати, що виросте на чужому, і мусите прикидатися живим. Не маючи рідного кореня, ви ігноруйте корінь взагалі і не знаєте, що він дає. А він дає силу, молодість, свіжі соки, а звідси — волю до боротьби за оновлення життя. Ви проти віри і легенди, алеж легенда твориться грою сил. Вона йде від духовного здоров'я і наділяє ним інших.

П. — Не кажіть мені про легенди: легенди дуже довгі...

* * *

Дискусії їх були нескінченними. Що далі в ліс, то більше дров. Але дивно, що всі ці дрова забарвлювалися кольором очей того, хто дивиться на них. Той самий ліс, який здавався Петрові споконвіку дерев'яним, а отже однаковим сірим і непрохідним. Той самий ліс в якому приваблювали його тільки плоди з окремих дерев, захищених непотрібним хмизом. Той ліс здавався Іванові живою казкою, де серед дерев і звірів він — своя людина. Навіть більше — він юринею дерев і звірів, і скрізь він потрібен всім, бо з його присутністю все розцвітає в усмішці. Чи то в радісній, чи то в глумливій — він не особливо придивлявся... Боровся, щоб все оживало, щоб у всьому прокидалась енергія і воля до життя. Головне, щоб було в мукх народжене буяння і скорботне вмирання, а не просто животіння без буянь і свята.

І судилося йти Іванові, розсівати проміння і знати, що скрізь треба його вогню. Ставали йому на дорозі змії, дракони, бо дорога була невторована... І неодмінно він попадав у всі пастки, яких там понаставляли темні сили, бо був він необачний і простосердний. Дошкульно і болісно ранило його життя, але якась була в ньому сила, що гамувала біль і дарувала молодість. Він все залишався таким самим, не вицвілі його очі, і не пригасла усмішка, і пісня бриніла на устах.

Ніколи б його випробувань не зніс Петро, але вони й не чигали на його шляху, де не було ні страшних буднів, ні веселих свят, ні казкових рятівників. Всі, що жили навколо нього, зберігали сили й економили енергію. Не їдалися з мотикою на сонце, не вимірювали ліктем безодні... А так собі тихо старілись і внутрішньо згорталися... за браком простору.

Чи знав Іван всі ті безрадісні істини життя, від яких Петро змалку охолов і постарів? Іван їх знав, але він забував про них, бо вони не випромінювали світла. Він йшов за тими, що додавали йому світла. Бо були в його власному житті чорні дні, і тоді він мусів не бачити чорних істин. Тоді перед очима його душі поставав океан — одвічна стихія. Похмурий і безконе́чний світ холодних хвиль, готових у штормову ніч накрити все дев'ятим валом. А біля берега купка вікінгів, що спокійно, твердим поглядом перевіряють кораблі, на яких збираються відчалити в пошуках невідомого. У пошуках землі, якої, якщо бути суворим реалістом, може, й нема. Але вони вірять, що вона може бути і якась невідома жагуча туга і жене їх до невідомого ніким не випробуваною дорогою, на якій є якийсь ніким не випробуваний нюанс перемоги.

А на Чорному морі у своїх легеньких байдаках запорозці з зухвалою піснею плывуть до берегів Туреччини назустріч бурям, з яких виїде переможцем тільки невеличка частина їх.

Грай же, море! — Заспівали,
Запінились хвилі,
Кругом хвилі, як ті гори:
Ні землі, ні неба.
Серце мліє, а юзакам
Того тільки й треба.

І зацвіло Іванове обличчя любов'ю. Тією любов'ю, від якої скресає крига, тануть сутінки і вся земля проймається пролісками, що пробиваються крізь мерзлу кригу і дихають чеканням весняної оргії цвітіння.

«Страшно стає за те широке море, яке мілкішає, вихлюпується на безплідні пустелі, втрачає свій аромат і споконвічно стійкі властивості, а все ще надійно спить своїм віковим сном провінції, яка живиться з газет Петровими театральними враженнями з Харкова і Миколіними занудливопісними піснями про минулу війну.

Але широко розлилося по країні селянське море, і дивлячись на його сонне плесо, покрите осугою буденности, часто ми не бачимо його освіжаючих джерел і незмірних глибин, що грайливо викидають дивні перли. Задихаючись від виробничої куряви однакових днів, ми часом забуваємо дивитись у міряну у нас лише віками таємну глибіню. Крізь товщу століть задивляється у ту глибіню поет, що був дитям запорозького сміху, здатного, попри всі нещастя, на руїнах рідної Трої утверджувати волю до життя. Море підіймає й окрилює. В ньому невичерпні життєві сили. Іван Котляревський сміється.»

Євген Сверстюк: «Іван Котляревський сміється».

Наука · Культура · Мистецтво

Др. А. Губач.

НЕСТАЧА ХЛІБА В ССРСР І ЇЇ ПРИЧИНА 2

По суті Москва не реалізує жодного комунізму. І їй теж і відомо, що комуністичного ладу не пощастило ані нікому зреалізувати ¹⁸ і усі зусилля в цьому напрямі надалі безнадійні. Вона добре знає, що так зв. правдивий комунізм це утопія, однак пропагує його ідеологію, бо такі її фрази, як "суспільний характер продуктивних сил за комунізму переросте національні і державні кордони", "суспільна власність на засоби виробництва перетворилася в інтернаціональну, тобто загальнолюдську", "на всій земній кулі нації зіллються в єдину безнаціональну спільність людей з єдиною мовою" і т. ін. мобілізують "русских" до підтримки "русского правительства" ¹⁹ в ліквідації кордонів, суверенних советських республік, в експлуатації їхніх засобів виробництва і в здійсненні брутальної русифікації поневолених народів, що dokonується під покришкою творення єдиного, щасливого "советського народу" і закріплення в цілій московській імперії, "великої російської мови" як "мови дружби і співробітництва народів". І саме це не насильне творення "советської людини", це не брутальне накидування народам-рабам зненавидженої мови великого Леніна, мови "народу-велетня", це ж небажане та шкідливе "зміцнювання політичної економічної і духовної єдності народів ССРСР" характеризує комунізм московсько-імперіалістичного виду, отже ж комунізм який гальмує розвиток продуктивних сил експлуатованих народів-невільників, з числом в сумі більшим за самих же гнобителів і спричинює величезні витрати на утримання кільканадцять мільйонного, безпереривно від продуктивної праці відірваного, апарату гніту.

Зумовлена комуністичним ладом колективізація сільського господарства ССРСР завершилась що правда перемогою колгоспного ладу і ліквідацією куркульства як останньої "експлуаторської класи на селі", але довела вона одночасно до цілковитої руйни цієї галузі господарства та жахливого зuboжіння не тільки селян але й усіх трудящих мас усієї імперії. Приступлено до неї без огляду на пошту селянства з його особливою традиційною духовістю, без уваги на матеріальні та організаційні передумови і без допущення до слова дійсних експертів господарства. Таку процедуру, як так зв. кооперативний плян Леніна, урахування історичних і національних особливостей розвитку поодиноких країн і народів Союзу, соціалістична перебудова сільсь-

кого господарства шляхом добровільного об'єднання дрібних одноосібних селянських господарів у колективні кооперативні підприємства і т.д. викинув Сталін прямо за пліт. Насильно обезвласнюючи хлібороба і деградуючи його до механічного фактора продукції та тотально підпорядковуючи усе сільське господарство компартії, він мабуть і вірив у швидкий зріст його продуктивності колидесь в листопаді 1929 р. заявляє: "А якщо розвиток колективного радянського господарства буде продовжуватись в прискореному темпі, то немає підстави сумніватись що наша країна, скажімо протягом трьох літ стане одною з найбагатших країн збіжжя, якщо не одиноким найбагатшою країною збіжжя в світі." ²⁰

Іосиф Віссаріонович Сталін виявився однак поганим пророком. Терор, масові арешти, заслання і заморювання селян голодом йому ані трохи не допомогли. Досить збіжжя у вільній від капіталістичної експлуатації радянській країні бачити йому не довелося ніколи. По сьогоднішній день щастя такого не зазнав жоден з його престолонаслідників. Понад 60 літ проминуло від "великої жовтневої перемоги" і 50 літ — від пророцтва цього ж славетного теоретика марксизму-ленінізму, а достатку хліба в радянській соціалістичній державі як не було так і нема. Не помагає тут ні вчення марксизму-ленінізму, ні комуністична моральність, ні соціалістичне змагання. Колгоспники все ще збирають з гектара заледви 15,6 центрів збіжжя або 120 центнерів картоплі, під час коли напр. німецький хлібороб — 42,7 центнерів збіжжя або 277 центнерів картоплі. Радянська корова все ще дає половину молока в порівнянні з капіталістичною, хоч цю першу доять героїні соціалістичної праці з узягдненням усіх здобутків науки. При цьомудесь кожний четвертий трудівник радянського Союзу працює в сільському господарстві, ²¹ під час коли напр. в Західній Німеччині кожний 13ий, ²² а в США — чи не кожний 20-тий.

Отже ж продуктивність радянського сільського господарства жалюгідна. Мимо так високого поступу науки і техніки, мимо заступлення сохи, рала, серпа і ціпа модерними тракторами і комбайнами, ²³ вона ще не досягла навіть рівня доценту зруйнованого моторизацією сільського господарства дореволюційних часів.

Примітивне сільське господарство царської Росії, нараховуючи в 1913 році 105 млн. га орної землі, не тільки що вповні прохарчувало 159,2 млн. душ населення імперії (люди тоді в чергах за харчами не стояли), але було навіть спроможне збіжжя експортувати (в 1909-1913 роках Росія продавала закордонові пересічно 11 млн. тонн збіжжя річно, а в рекордовому році 1911 — навіть 13,5 млн. тонн) натомість сільське господарство радянської Росії із 222,9 млн. га орної землі в 1966 р. не було в силі прохарчувати належно 234,4 млн. душ, хоч за той час площа орної землі зросла на 112,28 % тоді як населення — тільки на 47,23 % : Іншими словами: 10 га орної землі, що їх до 1913 р. примітивним способом, без високоякісних комбайнів і хімічних добрив обробляли переважно селяни-анальфabetи (населення царської Росії нараховувало 76 % анальфебетів), прогодовували пересічно 15

осіб і крім того доставили 1047 кілограмів збіжжя для експорту, під час коли в 1966 р. та сама площа орної землі колективно оброблювана обробленими висококваліфікованими фахівцями, ²⁴ при застосуванні найновіших досягнень науки та техніки, без видатної допомоги американського фермера не була спроможна належно прохарчувати навіть 9,5 осіб.

Харчове питання советського Союзу було б ще далеко гірше, якщо колгоспники не посідали особистих підсобних господарств, величина яких на родючих землях не сміє переступати 0,2 га та з худоби обіймати більше як 1 корову і теля, 2 свині та 10 овець, або кіз, не враховуючи домашньої птиці, кроликів і бджіл.

Площа усіх підсобних особистих господарств становить приблизно 3,3% усієї орної землі советського Союзу. І саме ця 1/30 частина орної землі країни, без участі високої сільськогосподарської техніки, при відсутності державного планування і партійної контролі, без нагледу висококваліфікованих експертів сільського господарства доставляє населенню 2/3 усієї советської картоплі і мало не вповні забезпечує його городиною та овочами. Далі 1/3 споживаного советським населенням м'яса походить саме з виробництва особистих підсобних господарств колгоспників. Ці ж малесенькі клаптики землі допомагають теж населенню 50% споживаних ним, яєць.

18) Втілення в життя цієї ж для советської дійсності так кінцевої комуністичної моральності являється не до здійснення, хоч перетворювання свідомості "советської людини" розпочинається вже в колиці (найголовнішим завданням дитячих ясел і садків, що охоплюють сьогоднідесь 13 млн. дітей віком від 8 тижнів до 7 років, є прищипування у дитворі духа колективізму й гуманізму) і протягом цілого життя безупинно продовжується не тільки в школі, піонерській організації, ленінським комсомолом, компартії, на роботі але й кожного дня в кожній хаті за посередництвом добірної преси, літератури, радіа, телебачення тощо.

По суті існування людини з комуністичною моральністю в Советському Союзі навіть і неможливе. Зразу попадає вона в конфлікт з советською владою (гвалтування советських законів самою ж советською владою її обурює) і як "ворог народу" або "буржуазний націоналіст" чи "американський шпигун" опинюється вона на Соловках або в закладі для умово-хворих (за Сталіна ставляли таких і "под стенку"; деяких з них довелося Хрущову тільки ще посмертно реабілітувати)

19) Про наявність комунізму може бути мова хіба тільки в ранньому періоді первіснообщинного ладу, економічну основу якого становила суспільна власність на основні засоби виробництва. Однак цього роду власність на засоби виробництва і зв'язана з нею відсутність експлуатації людини людиною не були результатом марксистсько-ленінського вчення чи комуністичної моральності, а були зумовлені початковим ступенем розвитку продуктивних сил, примітивністю перших знарядь праці людини, що включала можливість індивідуального виробництва і боротьби з навколишніми силами природи. Але як тільки внаслідок удосконалення знарядь виробництва і підвищення продуктивності праці людина зуміла випродувати більше ніж було це кінцеве для її існування, зразу являється експлуататор і експлуатує її. Це ж веде невинно до виділення можливої верхівки суспільства, а вслід за цим — до клясового ладу.

20) Хоч марксистів, ленінців і комуністів серед великоросів небагато (таких в советському Союзі менше ніж в якій-небудь капіталістичній країні), хоч комуністичний лад на загалім не до вподоби, то однак переважна більшість з них підтримує тоталітар-

ний більшовицький режим, як одну реальну силу, яка, на їх думку, спроможна зберегти "матішку Росію" перед розвалом. Вони добре знають, що вже легкий подув лібералізації потрясає підвалини імперії, що усунення жорстокого терору і демократизація країни означає її розчленування, а Росії без України, Білорусії, балтійських і азійських країн вони собі уявити чомусь не можуть.

Досі, на жаль, тільки нечисленні росіяни зрозуміли, що злочинне поневолення чужих народів не приносить завойовникові великої користі. Апарат гніту сьогоднішнього коштовніший, ніж прибуток, який дають грабовані колонії. Доки великороси не перебудуть і перевидають усіх сепаратистів, доти будуть і надалі торгувати голодом, холодом і нуждою. А тимчасом не знати чи їм це коли небудь вдасться. Покищо число "сепаратистів" все зростає (теж і в самій по зуби озброєній червоній Армії) і перевищує вже кількість самих гнобителів, а такі глузливі фрази як рівноправність, дружба радянських народів, братня поміч, соціалістичне співробітництво, взаємна вигода, пошана національних інтересів і т.ін. посилюють тільки їх гнів.

21) Richard Lorenz: «Sozialgeschichte der Sowjet-Union 1917-1945» Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main 1976, стор. 185

22) Під час коли сільське господарство ЗСР затурує заледви 4,3 млн. тудівників (вони, обробляючи приблизно 1 млн. приватних сільськогосподарських ферм, не тільки що годують хлібом 212-мільйонний американський народ, але й десь в 65-70 % забезпечують збіжжям світовий ринок) то 24-мільйонна армія робітників радянського прогресивного хліборобства" (деякі західні часописи встановлюють її число на 27 млн.) в умовах колективного сільського господарства являється навіть невиснажливою. Тому теж "співласник" колгоспу не може свого "колгоспного уділу" ані продати ані подарувати, ані без особливого дозволу влади з нього зректись. Дослівно так, як колись середньовічний кріпак, він не сміє самовільно залишити свого колгоспу і села (в радянській країні легко можна втратити пост міністра, пост секретаря партії, пост Голови Президії Верховного Союзу ССРСР, але ніколи не можна позбутись посту колгоспника, ібже що невдячний стане він або "диверсантом" або "американським шпигуном", або "саботажником", або "буржуазним націоналістом" і на кошти держави поїде собі десь в товаристві конвоїрів КГБ).

Цю ж дошкульну недостачу сільськогосподарчих робочих сил, яка проявляється головню в часі жнив і осінніх робіт, компартія доповнює мільйонами "добровольців" з міст, шкіл, фабрик та Червоної Армії. Вони з добрим наміром кидаються на колгоспні і совгоспні поля, городи та сади і відразу по стахановському виконують та перевидають норму. Але при тому, видно їхня соціалістична моральність не досить охороняє їх від спокуси, коли радянський профспілковий часопис "Труд" домагається на той час сторожі для охорони всякої городини, овочів і всього того, що тільки надається до їди.

23) Депутатка Верховної Ради ССРСР, Лідія Крець, яка очолює одночасно бригаду доярок колгоспної молочної ферми в заселеній німцями селі Константиновка, Славгородського району, Алтайського краю, в інтерв'ю для німецькомовного місячника "Советський Союз сьогодні" («Sowjetunion heute» №8/ 1979, стор. 24-25), між іншим каже, що згадана ферма нараховує 400 корів та затурує 22 доярки, а завдяки механізації виробництво молока значно зросло — пересічний надій молока від корови виносив в 1978 р. 3300 літрів (Академія Наук ССРСР у виданій нею "Українська Радянська Соціалістична Республіка" подає, що середній надій молока від однієї колгоспної корови на Україні становив в 1964 р. тільки 1506 літрів).

Отже ж — за даними депутатки радянських німців в найвищій законотвірній органі ССРСР — на одну доярку припадає у вищезгаданій колгоспі 18,2 корів, при чому кожна з них надоєє в середньому 164 літрів молока денно, під час коли спеціалізований у виробництві молока фермер Західної Німеччини не тільки що сам один надоєє денно пересічно 1000 літрів молока від 50-60 корів але й до того усю худобу кормить і доглядає. Звичайно помагає йому в цьому дружина, яка одночасно являється і нянькою 2-3 дітей та поварихою, прибиральщицею і пфачкою цілої родини.

24) На XXV З'їзді Комуністичної Партії ССРСР в 1976р. Леонід Брежнєв, що в останніх десяти роках колгоспні і радгоспи одержали 3 млн. тракторів, 0,9 млн. комбайнів і 1,8 млн. вантажних і спеціальних сільськогосподарських автомобілів.

ВИСТАВКА ЛЮБОМИРА ВИННИКА

Любомир Тарас Винник — український мистець, якому шість років тому вдалося втекти на Захід із советсько-російської народо-вбивчої тиранії. Його перша власна самостійна виставка мистецької творчості відбулася в Цюриху, Швейцарія. Мистецькі праці Л.Т. Винника в минулому були виставлені вже не раз разом з іншими мистцями. Цю самостійну виставку відкрито в суботу 22 березня й вона тривала до 18 квітня у Квартермузеї “Ім Гільзі” в Цюриху. При відкритті виставки були присутні престижові представники швайцарських пресових агенцій, журналісти та художні критики, разом з іншими гістьми.

ПРО МИСТЦЯ

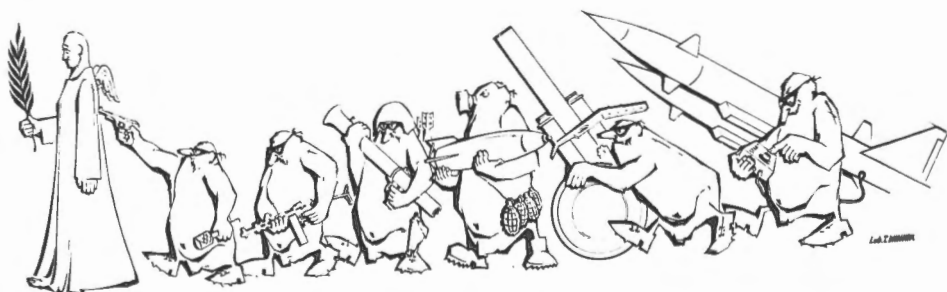
Любомир Тарас Винник народився в 1943 році в Івано-Франківському районі. Його ілюстрації та фотографії появлялися вже в місцевій пресі, коли Любомир був ще 14-річним юнаком. На п'ятнадцятому році свого життя Любомир став членом редакції тижневика “Праця будівельника”, який виходив у Донбасі. Тим часом він докінчував свої студії в школі мистецтва, пригтовляючися до кінцевих іспитів та матури. Після переселення до Одеси, Любомир Винник вписався до морської школи військової служби, а закінчивши її, він почав працювати як кореспондент в газеті “Радянська верховина”. Його статті завжди появлялися разом з його власними ілюстраціями й фотографіями. В 1968 він почав працю в газеті “Вільна Україна” у Львові. В коротці, в 1970, його звільнили з праці через його “політичну непевність”. При кінці 1971, після довгих зусиль, йому вдалося

переселитися в Польщу, де він приєднався до своєї дружини, яка вже там замешкала. Під час його дворічного перебування у Варшаві Винчик працював як кореспондент для польського видання "Століца". В 1973 він прибув до Швейцарії, а під сучасну пору працює як мистець графіки в "Жонфреей Концерн" у Цюриху. Він є також членом Асоціації Швейцарського графічного мистецтва, карикатур та ілюстрацій. Багато з його карикатур та графічної творчости появляються в найкращих швейцарських "«Die Weltwoche», «Neue Zürcher Nachrichten», «Tages Anzeiger» та європейських газетах, журналах та іншого роду виданнях.

ПРО ТВОРЧІСТЬ ВИННИКА

Любомир Винник є визначним графічним мистцем, який зокрема визначається своїми карикатурними, гумористичними рисунками й сатирою. Виставка складалася з надзвичайних цікавих графічних рисунків, які нараховували коло 50 окремих праць. Тематика Винникової творчості визначається своєю різноманітністю. Їхнім змістом є, між іншим, сучасна політика, індустрія, теми з філософії моральна етика, технологія та соціальні умовини нашого модерного світу. В тематиці його мистецтва закріплюється мистецький хист, до кмітливості та свіжості дотепу. Популярним твором на виставці, що захопив багатьох зацікавлених глядачів, уособлювало дійсність "Сольт Пугоди". В цьому творі представлено дещо вагаючого чоловіка з винним виразом на обличчі, вдягненого в довгому білому платті, який тримає в руках пальмову гілку, символізуючи "мир". За ним стоїть підозріле напівчоловіче сотворіння у військовому мундирі, наставляючи пістолет у спину людині (у білому), яка тримає в другій руці гранату. За ним слідує ціла процесія, по-диявольськи регочучися, створінь, також убраних у військові чоботи й мундири, які тримають у руках різного роду військову зброю. При кінці процесії стоїть один найпідозріліший тип, який тримає дві ракети з написом "Сольт II", а ще інший стоїть поблизу та готовий потиснути пальцем на кнопку, щоб пустити ці ракети.

Такий сатиричний рисунок не потребує багато пояснень. Глядач сам здогадується про кого тут мова. До речі, кожний твір Винника говорить сам за себе та промовляє до кожного глядача особисто.

Мистець уживає перо й чорнило (чорне на білому) в його художніх працях та деколи додає "повітряним пензлем" трішки кольору, зокрема в деяких його гумористичних карикатурах. Лінії в його карикатурах та сатиричних рисунках подібні до форми льодових бурюльків — вони є тверді, негнучкі, отже виявляють силу й міць. Тому художні праці Любомира Винника залишають тривке й сильне враження.

На виставці глядач може зустрінутися з іншою стороною мистця, його емоційністю, його духовою спадщиною, зв'язаною з його незабутньою Батьківщиною. У цих рисунках лінії вже менше строгі, пом'якшені. Це можна було закріпити в цікавій серії — п'ять-шість чорно-білих рисунків старих традиційних дерев'яних українських

церков. Ці рисунки на виставці викликали велике зацікавлення багатьох глядачів. Мистець часто відповідав на різні запитання, що стосувалися цих рисунків. По ньому було видно, що ці рисунки для нього дуже дорогі, напевно тому, що большевицькі русифікатори й безбожники послідовно винищують та рівняють з землею ці зв'язані з духовістю народу українські собори — храми глибинного українського духа.

Альпіністка?

Мистець пояснював, що він нарисовував ці церкви, коли ще був в Україні на місці, де велично височіли ці собори української незнищенности. Одна церковця знаходиться на Гуцульщині, в Ямні, друга у Вужку, на Закарпатті, а інші походять з різних селищ із Західної України. Кожний рисунок знаменний своєю детальною, бо ще заки мистець починав рисувати ці церкви, докладно порахував усі гонти на цих церквах, а потім шойно приступав рисувати їх. Мистець розповідав, що він нарисовував ці церкви, щоби зареєструвати їх для історії й тим самим увіковічнити і зберегти їхню красу тому, що московські нищителі української релігії й культури руйнують ці церкви.

Графічне
оформлення
запрошення
на відкриття
виставки мистця

Окрім виставки свого власного графічного мистецтва, Любомир Винник виставив також декілька традиційних показників українського дерев'яного мистецтва з Гуцульщини. Також була виставлена мапа України разом з короткою біографією мистця, що почало глядачів цікавою інформацією про мистця та його поневоленої Москвою Батьківщину.

Слід ствердити, що виставка була успішною й залишиться надовго в пам'яті тих, хто її відвідав та набрав насолоди. Мистець має в плані влаштувати подібну виставку його художньої творчості в інших європейських країнах та за океаном по більших містах Америки та Канади. Заохочую кожного побачити цю надзвичайну виставку.

Леся Зварич

В. Сухомлинський

ПРАЦЯ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

Інтелектуальне багатство шкільного життя великою мірою визначається тим, настільки тісно зв'язані розумове життя й фізична праця. Вже в роки дитинства мої вихованці бачили, відчували навколо себе вогнища багатого розумового життя в невеликих трудових технічних і сільськогосподарських гуртках. Ці гуртки — важлива форма виховання підлітків. Цінність гурткової роботи полягає в тому, що кожен може протягом тривалого часу випробувати свої задатки, здібності, виражати в конкретній справі свій нахил, знаходити улюблену працю.

За навчальним пляном раз на тиждень підлітки працюють у шкільній майстерні: вчать ся обробляти дерево й метал, виготовляють моделі машин і механізмів. Цим, по суті й вичерпується програмна праця. Чи може вона задовольнити багатогранні інтереси й запити підлітків? Звичайно, не може. Для єдності праці й інтелектуального життя, для насичення вільного часу діяльністю великої духовної значимості якраз і існують гуртки юних рослинників, селекціонерів, радіотехніків, слюсарів-конструкторів, токарів, тваринників, радіотехніків, слюсарів-конструкторів, токарів, тваринників, квітників. Без гуртків, в яких вирує допитлива думка, не можна уявити ні інтелектуального, ні емоційно-естетичного виховання. Якби руки не були мудрим учителем розуму в підлітків, не було б інтересу до знань, з процесу навчання випав би один з найсильніших емоційних стимулів.

Уже в III й IV класах хлопчики й дівчата стали включатися в гурткову роботу. На перших кроках, звичайно, не було й не могло бути свідомого вибору. Потрібен тривалий період шукання самого себе. Учень переходить від одної справи до іншої, одно захоплення змінюється іншим. Це необхідно для свідомого вибору улюбленої праці. Настає час, коли підліток знаходить те, що найбільшою мірою відповідає його задаткам. Поспішність вихователя в цій справі неприпустима. Не можна «прикріпляти» підлітка до того чи іншого гуртка. Але не можна й віддавати стихії складний процес самоутвердження в праці. Треба запалити в кожному серці вогник захоплення, одухотворення працею. Це означає допомогти підліткові докласти рук до такої справи й таким способом, щоб вони стали вчителем розуму.

Юрко захоплювався працею на шкільній пасіці, на кролефермі і в гуртках юних селекціонерів. Він навчився прищеплювати плодове дерево до дички, готувати насіння й сіяти, обробляти ґрунт і доглядати за телятами. Але посправжньому захопила його тільки робота в гуртку

юних механізаторів. Він не міг відвести очей від мініатюрної автома-
шини, якою вчилися керувати його ровесники — п'ятиклясники. Та щоб
мати право вчитись керувати автомобілем, треба було вивчити двигун
внутрішнього згоряння (мотор). Юрко відвідував заняття одного з гур-
тків юних механізаторів, яким керував десятикласник. Хлопчик з інте-
ресом вивчав двигун, учився запускати його, розбирати й складати
окремі вузли. Двигун вивчено, і Юрко вчиться керувати маленькою
автомашиною.

А в цей час гурток мав нові цікаві справи: під керівництвом учителя
праці й старшокласників підлітки монтують нову автомашину. Захопив-
ся цією роботою й Юрко. В ній багато одноманітних, нічим не прива-
бливих трудових операцій — треба шліфувати металеві пластики, очи-
щати від іржі залізо для рами. Та все це підпорядковано цікавому за-
думові, який одухотворює працю. З роботою рук зв'язувалась цікава
творчість. І чим тіснішим був зв'язок думки й рук, тим глибше входила
праця в духовне життя, ставала улюбленою. Трудова творчість була
одним з найсильніших стимулів, що розвивали розумові сили підлітків.
Чим глибше надихав Юрка задум зробити гарну, зручну, слухняну в ке-
руванні автомашину, тим більшим був у нього інтерес до книжки, чи-
тання. Вже в VI класі в підлітка була маленька технічна бібліотека, яка
весь час поповнювалася. Значне місце в духовному житті хлопчика
зайняло читання, не пов'язане з необхідністю запам'ятати, утримати в
пам'яті, вивчити. Це було читання, до якого спонукав інтерес до твор-
чої праці, бажання досягти успіхів у роботі рук. Воно відігравало вели-
ку роль у вихованні розуму, в розширенні кругозору і — що особливо
важливо — в становленні стилю, характеру розумової праці в процесі
навчання. Таке читання виховує здатність глибоко осмислювати суть
прочитаного. Цей підхід до читання стає характерним і для роботи над
підручником. Хто захопився творчою працею, ніколи не зубрить. Зу-
бріння, яке виснажує розумові сили й спустошує душу, може бути там,
де немає духовного життя в праці.

Кожен гурток — центр творчої праці повнокровного інтелектуаль-
ного життя. Ми прагнули, щоб кожен підліток був трудівником, мислите-
лем і шукачем, щоб пізнання світу й самого себе відбувалося в цікавій
натхненній творчості. Самоутвердження, самовиховання в роки отро-
цтва полягає в тому, що пізнання істини, її відкриття зливається з твор-
чими прагненнями особистості: людина бачить, що завдяки її допит-
ливій думці природа відкриває свої таємниці.

Праця в гуртках мала дослідницький характер. Коли мої вихованці
вступили в пору отрочства, у школі було кілька гуртків юних селекціоне-
рів і ґрунтознавців. Хлопчики й дівчатка відбирали насіння для висі-
вання, збирали й зберігали місцеві добрива, вносили їх у ґрунт, пере-
копували ділянки. Праця стала б у цих гуртках одноманітним і набрид-
ливим обов'язком, якби хлопчиків і дівчаток не надихали дослідниць-
кі задуми. Ці задуми треба було донести до юних сердець, щоб запалити
вогник допитливості. Разом з викладачем біології та агрономом

вчителі розповіли юним дослідникам, про те, як можна виростити зерно пшениці, двічі більше, ніж вирощується звичайно. Думка про велике важке зерно надихала хлопчиків і дівчаток. Перед збиранням врожаю ми з гуртківцями вирушали в поля, шукали великі колоски для дослідів на грядках навчально-дослідної ділянки; вносили в ґрунт добрива, старанно обробляли грядки. Кожна грядка ставала маленькою дослідною лабораторією. Хлопчики й дівчатка працювали лопатами, а після цього йшли в куточок ґрунтознавства, читали літературу, досліджували життя мікробів, які творять родючість. Спостереження над розвитком і дозріванням пшениці, збирання врожаю, старанне зважування, визначення ваги одного зернятка — все це була дуже тонка й цікава праця. Люда, Олесь, Івась, Ліда, Петрик, Ніна кілька років вивчали життя ґрунтів, створених на двадцяти грядках. Це були справжні дослідники: ґрунт створювали із сумішей, різними речовинами стимулювали життєдіяльність мікроорганізмів, що збагачували ґрунт азотом і фосфором. Уже на другий рік юні дослідники виростили пшеничне зерно, на 70% важче від середнього зерна, що вирощується звичайно в найурожайніші роки. На третій рік окремі грядки дали зерно, вдвічі важче від середньої ваги. Хлопчиків і дівчаток захопила нова мета: виростити пшеничне зерно, значно багатше на білок. Дослідження з цієї теми стало творчою працею, що надихала не тільки в роки отрочства, а й у ранній юності.

У роки, що передували навчанню моїх вихованків у V класі, в школі виник гурток юних конструкторів сільськогосподарської техніки. Разом з учителем праці А.А.Ворошилом ми захопили підлітків конструюванням і виготовленням механізмів і машин для обробітку ґрунту, сівби, збирання врожаю, обмолоту. Електрика все більше входила у виробництво, в побут і ми поставили за мету використовувати електроенергію в різноманітних трудових процесах сільського господарства.

У цьому гуртку підлітків надихали конструкторські задуми: як використати силу електричного струму, щоб полегшити роботу рук; як пристосувати електродвигун до механізмів, що діють на ґрунт, стебла, колоски? Юні конструктори зробили маленьку юсарку для збирання зернових культур на грядках навчально-дослідної ділянки. Згодом виникло бажання зробити маленьку молотарку. Цілий рік Юрко, Анатоль, Ніна, Сергій, Зіна, Федір, Володя, працювали над цим механізмом. За кресленнями, зробленими вчителем праці, вони вирізали, випилювали, точили, шліфували. Чим ближче було до завершення роботи, тим більше захоплювалися підлітки, тим дорожчим ставало зроблене, тим ближче вони брали до серця зауваження, зв'язані з характеристикою якості роботи.

Це було справжнє багатство інтелектуального життя, злиття фізичної праці й думки. Фізична праця, напруження ніколи не були кінцевою метою, а тільки засобом здійснення задуму. Провідною була думка. Але руки — не пасивний виконавець. Вони вчили розум. Збагнути тонючій й великій виховній силі цього навчання допомагала нам, учителям,

трудова співдружність з юними конструкторами, руки яких ніби перевіряють припущення, здогади. Під впливом цієї перевірки думка працює з великою інтенсивністю, а відкриття переживаються як гідність особистості.

Зв'язок навчання з працею я вбачав у тому, щоб підліток думав працюючи й працював думаючи. Школу цієї творчої праці кожен підліток проходив протягом кількох років. Мене хвилювало питання: як ця школа позначиться на розумовому розвитку? Життя давало повчальну відповідь: через злиття думки й фізичної праці, де тонкі рухи руки здійснюють такий же тонкий задум, підлітки стають мудрими мислителями, дослідниками й відкривачами істини, а не споживачами готових знань. Я спостерігав: як ставляться до теоретичних знань юні конструктори, селекціонери, електротехніки й радіотехніки. В кожній істині вони прагнуть передусім осмислити реальну суть фактів речей, предметів, явищ, залежностей. Вони ніби придивляються до судження, вдумуються в логічні зв'язки між окремими його частинами.

Творча праця в гуртках навчила окремих підлітків думати. У мисленні Петрика з кожним місяцем усе виразніше виступала цінна риса: вдумуючись в істину, хлопець намагався знайти в своїх знаннях те, з чим можна було зв'язати нове, підтвердити істинність нового тим, що осмислено й стало надбанням думки й пам'ятю раніше.

Ті, хто проходив тривалу школу трудової творчості, свідомо остерігався запам'ятання незрозумілого. На уроках алгебри, геометрії, фізики, записавши нову формулу, Ніна й Петрик відчували потребу просто подумати над нею, вдуматись в те, що узагальнює формула. Для них це було необхідно так само, як доторкнутися рукою, пальцями до деталей, вузлів механізму.

Вирощуючи велике зерно пшениці, хлопчики й дівчатка досліджували залежність життєдіяльності рослини від багатьох умов: від мікрофлори ґрунту, збереження вологи в глибинних шарах, передпосівного обробітку ґрунту, від енергії проростання насіння, тощо. Праця являла собою дослідження й узагальнення багатогранних комбінацій залежностей між цими факторами, вивчення, осмислення їх співвідношення в просторі й часі. Життя переконало, що коли праця зливається з осмисленням важливих залежностей і причинно-наслідкових зв'язків тривалий час (наприклад: протягом усього періоду вегетації досліджується вплив мікроелементів на ріст і дозрівання злакових), якщо одна й та сама думка глибоко захоплює розум, хвилює, то в підлітка виховується дуже цінна здатність переживати думку. Першим джерелом інтелектуальних почуттів є злиття праці й розуму.

У тих моїх виконавців, що повільно думали й з великими зусиллями осмислювали узагальнюючі істини й закономірності математики, фізики, хімії, історії, були такі періоди, коли здавалося, що ось зараз вичерпуються внутрішні духовні сили й стимули, настане цілковита байдужість, розум перестане осмислювати знання. Це неминуче сталося б з Петриком, Ніною, Славком. Внутрішня втома розуму охопила б і здіб-

них учнів, якби не одухотвореність працею, породжена злиттям роботи рук і думки. Щоразу, коли виникла загроза цієї внутрішньої спустошеності, я намагався втягти хлопчиків і дівчаток у працю, яку вони переживали як дослідження, відкриття істин.

Коли мої вихованці вчилися в V класі, в школі було створено гуртки радіотехніки, електроніки, біохімії, ґрунтознавства. Тут тонка праця з мікроскопом, із складними приладами чергувалася із звичайною, одноманітною фізичною працею, найважливішими інструментами для якої були зубило, молоток, лещата, лопата, відро, вила. В цьому чергуванні — один із «секретів» гармонійного злиття розуму й рук: напруження фізичних зусиль переживається не як кінцева мета, а як засіб досягнення мети. Це і є одним із стимулів до роботи.

У школі для підлітків було створено кілька куточків творчої праці з радіотехніки, електроніки, біохімії, ґрунтознавства, гібридизації. Не можна уявити повноцінного виховання в роки отрочтва без того, щоб хлопчик, дівчинка не засиділись біля складної схеми чи приладу, забувши про все на світі, крім своєї цікавої праці. Тут підлітки ставали мислителями й дослідниками, що переживали глибокий подив, благоговіння перед величчю наукової думки і подвигами вчених. Тут, у цих куточках, спалахували іскри мрії про майбутнє. Творча думка набувала особливого характеру й стилю: її предметом ставали явища, які в багатьох випадках неможливо бачити, спостерігати безпосередньо. Думання над цими явищами керування ними — це найвищий ступінь шкільної єдності праці й розуму. Не було в моїй класі жодного учня який би не захопився цікавою працею. Захоплення були різноманітні і, здавалось, далекі одно від одного. Ті, в кого улюбленим предметом була література, хто жив багатим духовним життям у світі слова, раптом захоплювались антибіотиками. Юні механізатори захоплювались радіотехнікою і електронікою. В духовному житті багатьох хлопчиків і дівчаток тривалий час було два й навіть три захоплення. Коли мої вихованці навчались у VI — VII класах, у школі було відкрито Кімнату складних справ. На дверях хлопчики написали слова Данте: «Тут, треба, щоб душа була тверда: тут страх не мусить нам давати раду» (Данте, Божественна комедія). У цій кімнаті було виставлено все те, що при певному напруженні розумних сил може бути доступним підліткам: схеми з радіотехніки й електроніки, за якими пропонувалось виготовити прилади й моделі; складні задачі з фізики, хімії, математики, опис завдань для дослідження з біохімії й ґрунтознавства. Переступаючи поріг цієї кімнати, хлопчики й дівчатка входили немовби в переддвер'я науки. Тут випробовувався характер, гартувалася воля; тут підлітки на власному досвіді пізнавали, що таке самовиховання.

Фізична Культура

Д-р Степан Зошун

ТВОРЧА УЯВА — ДО САМОЗДІЙСНЮВАННЯ

2

Ми мали нагоду пізнати ближче ту молодь на здвизі цієї молоді, на хуторі, коло Бітель, у Штаті Нью Йорку, 15-17 серпня, 1969-го року. Провідники задуму цього здвигу, з Магаттен, запросили молодь до необов'язкового збору, обіцяючи показати "водяних людей", тобто кожний міг купатись, будучи цілком голим при оглушуючій музиці "джезу". Начислювано чотириста тисяч молодих, обох статей; очевидці кажуть, що могло бути аж до одного мільйона, якби були місця. /Тайм Ессеї, Нью Йорк, 1968, 29.3/

Здвиг відбувся без галабурд противно до того, що сподівались "власність", а погода не дописала, бо дощило вночі. Помимо цього не було ніяких нарікань, всіх одушевлювала якась одна написана ідея: "Ми не потребуємо проводу з-поміж дорослих... а це є лише початок... одинокий засіб старших спонукувати опам'ятання!"

Ця молодь хотіла показати кермування знутри всупереч до кермування молоді зі зовні засобами промислово-технічної господарки. Всіх в'язало збратання, яке почалось на тверезо, а проходило під знаком наркотичних середників /маріхуана-гашіш, ЛСД та інші/. Це було безумовно від'ємною сторінкою здвигу, але додатня сторінка була незвичайною! Лишень два часописи звернули на це увагу і один рабін, а ніодин священник! /Експрес-зор, з Мексику, 1971, 12.2. і Тайм, канадійське видання 1970, 16. 11/ Оба часописи підкреслюють, що щоглою здвигу була справа харчування. Підкреслено харчі рослинового походження, відкидаючи всі харчі звіринного походження, і консерви, алькоголь і солодоші. Харч учасників складався з вівсяних платків, дактилів, сушених сливок, сушеного винограду, зернят соняшника і пурханого зерна кукурудзи.

Обставини, головню велике число учасників, не дозволили правдоподобно подавати дійсно зрівноважений харч. Повищий харч не є зрівноважений на довшу мету; коли б до нього додано сиру городину і сирі овочі та варену бараболу, кулешу та іншу городину, то харч бувби вповні зрівноважений тобто запевнював би повну азотову рівновагу і доставку всіх потрібних зачинників /вітамін/, розчинників/фермент, ензим/, рідких первнів і лугових нівечників. Цей здвиг звуть оба часописи "Вудсток-фестиваль". В "Тайм" читаємо такі знаменні думки: "Під час коли чорношкурі гордяться тим що можуть їсти, як вони кажуть, "духовий корм", /тобто м'ясо/;

робітники напихаються червоним м'ясом наскільки вони спроможні його заплатити; вищі суспільні шари намагаються утримувати позем холестеролу у їхній крові низько, заїдаючи птицю і теляче м'ясо; зате молодь лісової нації, рішена, з майже релігійною одержимістю, харчуватись природно! В цей спосіб вони виповіли рішучу війну тим, що виробляють штучні навози і отруї типу ДДТ, але й тим, що уживають ті штучні навози і отруї типу ДДТ, великих зисків ради, нехтуючи законами біології, правом ближнього мати незатроєний харч, природним способом управи землі, як це було перед дурійкою т. зв. індустріального рільництва.

Опит учасників в таборі дав теж незвичайно цікаві відповіді. На запит, чому відкидають харчі звіринного походження, особливо м'ясо, учасники давали різні відповіді; ось декілька з них:

1. "Бо з м'ясом впроваджуємо багато отрут в роді ДДТ та його похідних але й інші хемікалії, приміром, протизаживки такі, теж гормони, головно чоловічі, борлакової залози, арсенік, утихомирюючі ліки, /тендирайзерс/, є і ртуть та оливо і т. д."

2. "Стерво, , спожите, робить людину жадібною на матеріальні багатства, така людина не бачить нічого іншого, як гроші, самоходи, хати й женеться за ними, не маючи ніколи їх досить; такі люди є теж напастливими, зависними, жадібними влади, мстивими, кровожадними, злочинними; стерво веде на дальшу мету, у відповідних антропологічних типів до божевілля; стають байдужими на біль, нужду других, особливо в національній площині /скільки то ще є сьогодні закормижених, в неволі, народів, а скільки воєн?/, іде боротьба за сирівці і ринки збуту, а все гарно прибране різними "соціально-політичними" ідейками..."

3. "Приклонники Йоґа уникають харчів звіринного походження, мовляв, тому, що лишень харчі рослинового походження ведуть до одуховлення, вищої чуттєвості і вищого пізнання, до правди і справедливості..."

4. "Наслідками споживання стерва, та ще в таких кількостях, як сьогодні, є повні божевільні, доми і поправи і в'язниці..."

5. "Як довго ми є глухі на рев худоби, свинь, птиці в різних тощо, так довго не вгаватиме плач дітей наших а й людей..."

6. "Як довго клир всіх, без виїмку, напрямків християнської церкви, буде фарисеїти, замовчуючи істотне в християнстві і кривотлумачучи ті важні місця в обох завітах, так довго віятиме від них трупом!.. На запит які саме істотні місця в обох завітах є замовчувані клиром і клир їх не притримується, відповіли: "Генезіс — 1:29-30; 2: 8,9" Мойсей 14:18; притча про Данила 1:8,12!, 15,17,19,20; в Новому завіті: лист апостола Павла до Римлян /14:20,21; лист до Євреїв 5:6-7; Акти 24:6, де жрець Ананія обвинює апостола Павла перед Римським намісником, мовляв апостол Павло є провідником секти Назарейців; а ми знаємо, що до цієї "секти" належав Христос і його Апостоли; Назарейці це був напрямок яких провідною ідеєю було не осквернювати свого ества харчем з убою, тобто харчами звіринного походження і вином! Саме це є змістом цієї молоді, яка була на вище згаданому здвизі!

У всіх захлавлених часописах цієї молоді проповідується природний харч, а остерігається перед харчами звіринного походження, перед всіма виробами з молока і зі солодком /цукром/ ...

7. "Споживаючи природний харч, твердять молодці, головню 18-19-літні, зникла в них охота до споживання наркотичних речовин /маріхуана, ЛСД і прочі/. Частина тієї молоді присв'ятила своє життя плеканню земних плодів природним способом, частина стала млинарами, щоб постачувати людям природної, разової. муки, з якої інші печуть природний разовий хліб.

Як бачимо, справа харчу стала головним ділом на шляху до відродження людини!

Одинокий рабін, Артур Грін, член дослідної громади в Кембрідж /Мессечусет/ оцінив цю молодь та її змагання правильно; ось його знаменні слова: "Можливо, що кошерно жити, значить сьогодні їсти природний харч, а відвернутись від харчів у коробках та поручуваних у пропаганді у зорових передачниках /телевізія/."

Для багатьох варня /місце, де приготується харчі/ стала св'ятая-св'ятих; це місце утримується у особливій чистоті, а городи стали рівнозначником городу-раю "Еден", а все з метою плекати справжнє життя людини у добродію здоров'ю!

Ця молодь проминається всюди, до родинних домів, шкіл, передмість, осель, де вони діють словом і ділом, в напрямі відродження людства природним харчем. Батьки вволяють їхню волю, з радости, що молодь сама себе рятує.

Напрямок плекати землю природним способом так сильно зростає що часопис "органічне городництво" має під цю пору /це був рік 1970 по-верх одного мільйона передплатників. Теж в гостинницях ця молодь вимагає харчів без м'яса і без отруй. Число харчівень того типу множитья.

Книжка найбільшї жінки 20-го віку ученої в біології, Рашель Карсон, під наголовком "мовчазна весна" /Сайлент спрінг/ 1962 року, і досліди на деяких університетах, /прим. Барри Коммонер/ мов буря надхнула неодоного, а головне цю молодь!

Відродженецька ідея оволоділа молоддю ЗСА і деінде, але цей рух знаходиться у смертельній загрозі з боку тих, що будують все на "фактах", "промислах харчів", "промислового рільництва", "атомових споруд" отже тих, які розпоряджають середниками-насилства, прикриваючи все зручно "демократією", нібито є проти "диктатури", "ідеологій" ітд...

Незвичайна чуйність і обережність супроти тих закатурених "добродіїв" людства, байдуже з під якого знаку вони діють: капіталістичного, чи комуністичного! Наступ на цей відродженецький рух іде з різних сторін і різними способами; знеславляючи його, осмішуючи, викривляючи, промовчуючи істоту цього спротиву, а то й не вагаючись ужити насилства! Теж гробовою мовчанкою намагаються угробити цей рух!

далі буде

СУМ ЇДІІ

УКРАЇНСЬКИЙ ВИЗВОЛЬНИЙ ФРОНТ ВИСТУПАЄ ПРОТИ МОСКВИ У ЛЕЙК ПЛЕЙСІДІ

Від брам Нью Йорку почалась дорога до засніженого Лейк Плейсиду, столиці зимових олімпійських ігрищ. Український Визвольний фронт, його члени та симпатичники, прибувши до Лейк Плейсиду, звернули увагу учасників спортових змагань на трагічну долю України, як підставу для бойкоту літньої Московської Олімпіади. Ігнорування української справи в рішеннях президента Картера про бойкот Московської Олімпіади і нерішуча постанова Міжнародного Олімпійського Комітету про те, щоб відкликати спортові змагання з Москви було підставою для стратегії активістів з УВФ. Для цього була проведена демонстрація-протест біля американської амбасади при ОН у Нью Йорку і на самих Олімпійських ігрищах у Лейк Плейсіді, щоб довершити справу включення українського колоніального статусу, як комплекс причин для бойкоту Московської Олімпіади.

ПЕРЕД АМЕРИКАНСЬКОЮ АМБАСАДОЮ ДО ОН

Ці акції протесту були проведені на протязі одного тижня, починаючи з 17 лютого, за три дні перед остаточним терміном американської відмови брати участь у Московській Олімпіаді. Члени ТУСМ-у та СУСТА провели демонстрацію перед американською амбасадом до ОН, домагаючись, щоб президент Картер дотримався свого обов'язку перед американським народом, бо він обіцяв, що якщо Советський Союз не виведе свої дивізії з окупованого Афганістану, то Америка почне бойкот Олімпіади. Останнім днем перебування советських військ у Афганістані був день 20 лютого. Окупація Афганістану, колонізація України та інших неросійських республік в советській імперії були причиною демонстрації студентських організацій. Ці студентські організації вимагали у своїй заяві, яку передали до американської амбасади, від президента Картера рішучих дій у справі бойкоту Олімпіади в Москві та осудили советську роль у колоніальній експлуатації народу та ресурсів України. Демонстранти осудили також нелегальну збройну окупацію України і примусову висилку українців за межі України та фізичне нищення української людини. Заява студентів була закінчена закликом до президента Картера, Американського Олімпійського Комітету та спортовців і громадян Америки бойкотувати Московську Олімпіаду. На цю демонстрацію прийшли представники американської телевізії та радіо включно з: NVC, QPIZ, WNEW, Венесуельська телевізійна станція, Ройтер і UPI.

АКЦІЇ У ЛЕЙК ПЛЕЙСІДІ

Перші представники УВФ з Америки і Канади прибули до Лейк Плейсиду у середу, 20 лютого. Їх головною метою було переказати 4.000 журналістам, які були акредитовані на Олімпіаді, про долю України, та поставити свої вимоги перед Міжнародним Олімпійським Комітетом та протестувати проти московських спортсменів і їх наглядців і, щоб отримати найбільшу підтримку для української справи. Отримавши пресову акредитацію від Олімпійського пресового центру для представника УЦІС Визвольного Фронту, який постійно відвідував головні бюро міжнародних пресових агенцій, передаючи ряд документів та інформацій про необхідність бойкоту Московської Олімпіади. До суботи 23 лютого Олімпійський пресовий центр був за-

сипаний листами, летючками, памфлетами та іншими документами, які вияснявали позиції і вимоги УВФ. Це припинило не тільки акредитацію для представни на УЦІС, але Олімпійський пресовий центр, зробивши надзвичайний крок, відмовив у доступі всім журналістам, які були у денній акредитації.

Демонстранти УВФ були присутні на трьох змаганнях: на змаганнях на лижвах і на хокейних змаганнях між ССРСР і Канадою та ЗСА і ССРСР. На цих змаганнях було вивішено чотири синьо-жовті прапори та два великі транспаренти. Завдяки несподіваній нагоді, місця демонстрантів на стадіоні були поруч з советськими глядачами. Використовуючи цю нагоду, стали роздавати росіянам летючки в російській та українській мовах. Після чого виникла суперечка і сутичка з росіянами. Американські та канадські глядачі підтримували українських демонстрантів та викрикували антимосковські гасла та висловлювали признання українцям за їх відвагу.

Перед закінченням першої частини гри, 6 советських глядачів були виведені зі стадіону поліцією після сутички з українцями. Під час цієї події американські та канадські глядачі викрикували гасло: "Да, да Канада — нет, нет Москва".

"Під час змагань між дружинами Америки і ССРСР подібні акції були переведені на стадіоні з тим, що телевізійна станція ABC показала чотири українські прапори.

ОКУПАЦІЯ ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ МІЖНАРОДНОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО КОМІТЕТУ (МОК)

Після кількох невдалих спроб зустрітися з президентом МОК, лордом Кіланіном, частина членів УВФ в числі 16 демонстрантів зайшли в готель Лейк Плейсід і направились до головної канцелярії МОК в Губернаторській залі. Пробігши мимо поліційної охорони, вони увійшли в канцелярію і проголосили окупацію канцелярії, вимагаючи зустрічі з Кіланіном. Під час півторагодинної окупації канцелярії, вся праця МОК зупинилась і двічі гуділи підозрілі пожежні алярми. Поліція примусово вивела демонстрантів, їм дозволили вийти з готелю через головні двері і вони відспівали Український Національний Гімн перед виходом на вулицю. Демонстранти не були арештовані, бо, мабуть МОК не хотів широкого пресового розголошення цієї акції, яка, напевно, була б розголошена арештом демонстрантів. Перед готелем Лейк Плейсід демонстранти пояснювали журналістам свою акцію. Речники УВФ говорили: "Вже 44 країни, сотні спортсменів та мільйони обурених жінок та чоловіків піднесли гасло: "Ні Москві — бойкотуймо Московську Олімпіяду!" Вони підкреслювали, що з окупації України почалась окупація Афганістану та почнеться окупація інших азійських країн, бо комуністична Росія насильно окупаційно завоювала і колонізувала десятки націй, знищивши мільйони людей, які не підкорились окупантам. Але МОК сліпо дивиться на реальність. Демонстранти заявили, що "МОК далі покликається не допускати "політиканство до Олімпіади". Демонстранти питали з обуренням: "Як ті народи за залізною заслоною будуть нас розуміти, якщо ми будемо ставити спорт понад націю-

146

нальні та людські права?". Демонстранти говорили, що найкращим способом є спосіб ще раз продемонструвати наше обурення комуністичній Росії і ще важливіше голосами волі, що лунають по всій імперії заявити про нашу позицію до Олімпіади в Москві. Репортаж про окупацію канцелярії МОК був переданий радіостанцією "Голос Америки" на Україну 24 лютого.

РОСІЙСЬКИЙ ВЕДМІДЬ "МІША" ВИКЛИКАВ НАЙБІЛЬШЕ ЗАЦІКАВЛЕННЯ

50.000 туристів прибувало щодня до Лейк Плейсиду на Олімпійські Ігрища. Демонстрації на вулицях Лейк Плейсиду були найкращим способом мобілізувати підтримку бойкоту Московської Олімпіади. Чотири українські прапори, п'ять великих транспарентів і 20000 летючок були протиставлені демонстрантові в одязі ведмедя, який мав на грудях серп і молот, в правій руці він тримав автомат, а в лівій ланцюг, яким заковував українську дівчину, що тримала український прапор. Головні демонстрації відбулись перед Олімпійським пресовим центром і перед Олімпійським центром. Ці демонстрації мали теплу зустріч у глядачів, які тисячами зупинялись біля ведмедя, щоб побачити це видовище. Бувало й таке: на вулицях зупинявся рух, бо маси людей дивились на цю подію. З цього приводу поліція вимагала, щоб демонстрація була перенесена в інше місце. Але самі американські глядачі почали кричати: "Залишіть демонстрантів у спокою!" — і американська поліція відійшла. Демонстрації перед пресовим та олімпійським центрами викликали велике зацікавлення людей. Демонстранти давали інтерв'ю журналістам, а їх фільмували на телевізії. У цих демонстраціях брало участь 30 членів УВФ.

КОНФРОНТАЦІЯ З СОВЕТСЬКИМИ СПОРТОВЦЯМИ ТА ГЛЯДАЧАМИ

Демонстранти УВФ роздавали летючки та атакували росіян на кожному кроці: в автобусах, на вулицях, на змаганнях і в канцеляріях МОК. Між ними був Ігор Заряда, колишній советський спортсмен, а тепер кореспондент з пропагандивної "Радянської України". Демонстранти розшукали мешкання советських спортсменів. В один із будинків, де мешкало 50 членів советської спортової делегації, увійшли представники УВФ і розкидали по всіх кімнатах матеріяли УВФ. Вже в суботу, 23 лютого, за день до закриття Олімпіади, на вулицях Лейк Плейсиду неможливо було знайти представників советської делегації.

Демонстранти УВФ заявили, що повний удар їх акцій буде відчутий у недалекому майбутньому. Але головне полягає в тому, що УВФ поставив перед світовою пресою і перед учасниками змагань із 34 країн правдивий показ долі України та українського народу, який страждає у ярмі комуністично-російської окупації. Демонстрантам з УВФ було смішно і незрозуміло, щоб хтось демонстрував і вимагав від МОК, щоб українські спортсмени виступали під прапорами УСССР. Демонстранти УВФ рішуче заявили: "Для нас прапор УСССР завжди буде означати окупацію і поневолення!"

АКЦІЇ В ОБОРОНІ ЮРКА ШУХЕВИЧА

Нью Йорк

З ініціативи Товариства Української Студіюючої Молоді (ТУСМ) в п'ятницю, 28-го березня, ц.р. розпочалася тижнева голодівка в обороні Юрія Шухевича та національно-державних прав України. В цій голодівці, яка відбулася перед Об'єднаними Націями, взяло участь 14 тривало голодуючих та понад 50, що голодували по кілька днів. Голодівку відкрито пресовою конференцією, що відбулася в «Пляза готелю» та на якій були присутні численні представники американської преси, радія й телевізії. Кожен присутний одержав окремий «пакет», виготовлений на цей «Тиждень Юрія Шухевича» Крайовою Управою ТУСМу в ЗСА, в якому, окрім заяви про ціль голодівки, був теж залучений обширний бюграфічний нарис про його переживання по різних московських тюрмах та концтаборах.

Наступного дня, в суботу, 29-го березня, знову ж заходами ТУСМу відбулася масова демонстрація перед московською місією до ОН. Помимо дощу й холоду, на демонстрацію прибуло понад 600 людей, здебільша молоді, з різних міст околиці Нью Йорку. Демонстрацію відкрив голова КУ ТУСМу в ЗСА, д. Андрій Прятка. Також був присутній представник Афганського Національно-Визвольного Фронту, Халіль Масуді, що є доказом солідарности двох поневолених Москвою народів в боротьбі проти московсько-більшевицького імперіялізму й терору. В цій демонстрації брали участь голодуючі студенти, які на кінець спалили московський червоний прапор. Демонстрацію закрито відспіванням українського національного гимну — «Ще не вмерла Україна».

Без огляду на дощ, молодь та студенти продовжували голодівку, віддано жертвуючи себе цілий тиждень, виявляючи свою солідарність з боротьбою, яка ведеться безупинно в Рідному Краю. На другому дні голодівки, прилучився до молодих студентів також Валентин Мороз. Під час цього тижня розповсюджено кількадесять тисяч летючок, в яких дуже змістовно сказано про боротьбу ОУН-УПА під керівництвом ген. хор. Романа Шухевича-Тараса Чупринки і про довге, протилюдське переслідування сина нашого Безсмертного Командира — Юрія Шухевича, який вже понад чверть століття карається по різних московських тюрмах, концтаборах та інших закладах московського терору, бо мужньо захищає ідеал, за який його батько віддав життя в боротьбі — за Українську Самостійну Соборну Державу!

Однаке, помимо припідної посвяти молодих ТУСМівців, найбільший український часопис в Америці, «Свобода», майже комплетно збойкотував цю голосну акцію нашої молоді, не помістивши досі ні одної детальнішої статті про цей «Тиждень». Український Народний Союз (УНС), органом якого є «Свобода», не раз реплімає на сторінках свого щоденника свою «повну підтримку» українській молоді. Цей факт варта українській молоді запам'ятати.

Мюнхен

Світлив: П. Мозолук

В Мюнхені акцію-голодівку в обороні Юрка Шухевича підготували й проводили члени управ СУМ і СУСН (Союз Українських Студентів Німеччини). У п'ятницю 28. 3. 80 в 18-ій год. молодь і старші віком громадяни зібралися на розі Одеонспляц-Театінербульвар і почали будувати стенд з інформаціями про Ю. Шухевича

й умови його ув'язнення, за яким примістилися голодуючі. До участі в голодівці зголосилося 15 осіб — хлопців і дівчат, а 5 інших зголосилися до цілодобової стійки коло голодуючих. Серед молоді були студенти й учні середніх шкіл, робітники й професіоналісти, члени СУМ і Пласту та самодіяльного танцювального гуртка «Журавлі». Голодуючих приходили відвідати їхні німецькі друзі. Голодував також й один німецький юнак.

Летючки зі світинами ген.-хор. Романа Шухевича, Юрка Шухевича і його двох дітей — Романа й Ірини, вияснявали німецькій публіці ціль голодівки і закликали до вияву солідарності з Ю. Шухевичем і його родиною. Численні німці підписували картки з вимогою звільнення Ю. Шухевича і адресували їх до канцлера Шмідта, або міністра закордонних справ Г. Д. Геншера. Німецька публіка ставилася з симпатією до акції голодуючих і масово підтримувала їх закупуваючи пропагандивну літературу, розложену на інформативних столах, як і щедро жертвувала гроші на підтримку українських політв'язнів.

Стенд з інформаціями й для голодівки приготували члени суміснього самодіяльного гуртка «Помагаймо українським політв'язням». Його відвідували кількаразово Ярослав і Слава Стецьки, Я. Деремєнда, С. Мудрик та інші, морально підтримуючи голодуючих. Хоч дощу не було, то дощуляв холодний пронизливий вітер, який добирався аж до кустей.

У суботу 29 березня голодівка продовжувалася. Листівок (надруковано 8 тисяч) не вистачало, треба було їх додруковувати. Увага публіки, німецької і позамісцевої, туристичної, не переривалася.

О 17-й год. українці з Мюнхену й околиці зібралися коло університетської їдальні і формувалися у похідну колону з численними транспарантами («Звільніть Юрія Шухевича!», «Воля Україні!», «Допомагайте українським політв'язням!» і т.п.) та плякатами зі світиною Юрка Шухевича. Молодь і дівтора роздавали на хідниках летючки.

Похід ішов дорогою Людвігштрассе, минув тріумфальну арку прямував на Одеонспляц, де відбувалася голодівка. У поході брали участь представники політичного світу і громадського відтинку. Ми бачили голову Проводу ОУН Я. Стецька, мгр С. Стецьню, президента УНР М. Лівіцького з дружиною, інж. І. Кашубу, ред. С. Мудрика, мгра А. Мельника з дружиною та ч. ін.

Долучившись до голодуючих, учасники походу стали широним колом на Одеонспляці, де відбулося заключне віче. До німецької публіки промовляв Андрій Васильович, а до української Роман Шупер, організатор маніфестаційного походу. Під час спалення червоного прапора учасники віча заспівали «Не пора» і «Ще не вмерла».

Торенто

Повних 9 днів — від 15 до 23 березня ц. р. — тривала демонстрація-пикет перед амбасадой СРСР в Оттаві в обороні України і Юрія Шухевича. Акція відбулася в «Місяці Шухевича» — 30-ті

річницю смерті сл. пам. ген. хор. Романа Шухевича, Провідника ОУН в Україні та Головного Командира УПА, та в сорокшості роковини народження його сина Юрія.

Пікетування відбувалось окремими групами сумівців, які обсаджували амбасаду від ранку до вечора, поширюючи при тому відповідну інформативну літературу.

Ціль акції і сама довготривала облога московської амбасад українськими пікетами викликала широке зацікавлення серед громадянства канадської столиці, а столична преса, місцеве університетське радіо та популярні всеканадські радіoproграми належно звітували і коментували цю подію.

Як звичайно, «залого» амбасад не витримала довгого тиску, і Ігор Лобанов, т. зв. «пресовий аташе», слав нервову заяву пресі, що «Україна є вільною і що демонстранти не мають причин оспорювати тієї свободи». Публічна реакція на таку заяву була не без скептицизму, мовляв, «нічого мудрішого від кагебіста і сподіватися немає чого».

Брюссель

В столиці Бельгії, в Брюсселі, голодівкова маніфестація для звільнення Юрка Шухевича, була заініційована Спільною Українською Молоді в суботу 29. 3. 80 р. від год. 10 рано і тривала 24 години до неділі 30. 3. 80 р. На маніфестацію зголосилося 30 юначок і юнаків та старших сумівців, а до них долучилося декілька старших громадян з ОУБ і УДК.

В самому центрі міста перед оперним будинком (тут колись виступав наш славний співак — тенор Мирослав Скала-Старицький)

сумівці збудували намет і причіпили написи в французькій, фляманській і англійській мовах та українські афіші, що вказували на характер маніфестації. В наметі був столик з петицією до Комісії Прав Людини при Об'єднаних Націях, на яку прохожі ставили свої підписи.

Не зважаючи на холодну дощову погоду, наша молодь виявила багато рухливості в розношенні двомовних летючок, в яких інформувалося про Юрія Шухевича і його 30-літнє поневіряння через те, що він син Головнокомандуючого УПА, яка боролася проти бронзових і червоних окупантів під час і по останній світовій війні. Була мова також про інших важливих українських борців за національні і людські права України, як М. Руденко, Лев Лукіяненко і Оксана Попович та інші. Більшість учасників голодівки носили на плечах і на грудях афіші з Юрком Шухевичем та його синком Ромком.

Між голодуючими був також Голова КУ СУМ інж. І. Левицький та голови Осередків СУМ і деяких мітин та Централь ОУБ і УДК. До голодівки долучився також родич Юрка Шухевича проф. Лювєнського університету Юрій Шухевич. Зовнішню інформацію забезпечував з рамени Комітету оборони Українських Політичних В'язнів мгр О. Коваль. Цей Комітет подбав про друк летючок, яких роздано біля 10. 000.

Столична, а також провінційна преса помістила обширні комунікати, а радіо сповістило того самого дня про голодівкову маніфестацію і її ціль. Деякі газети помістили також знімки намету з написами.

Точно в 10-й годині ранку в неділю, відспіванням молитви «Боже вислухай благання» і «Не пора» закінчено голодівку.

Друга маніфестація в Брюсселі була організована Міжнародною Амністією в суботу 26. 4. 80 р. з метою домагатися звільнення політичних в'язнів в СРСР. На запрошення М.А. прибуло до Брюсселі біля 300 української молоді і старших, щоб взяти участь в тій маніфестації. Під час понад 10-кілометрового маршу вулицями міста прохожі звертали увагу на численні транспаранти з іменами в'язнів як Юрко Шухевич і інші та з вимогами покласти край нелюдським знущанням і тортурам, яких зазнають наші борці за національні і людські права в тюрмі, що носить назву СРСР. Організатори маніфестації висловлювали признання за масову організовану участь української групи. Намагання організаторів вручити письмову петицію радянському амбасадорові були безуспішні. Амбасада, що оточена високою залізною огорожею, була замкнена для сторін, а численна поліція охороняла її «екстериторіальність». При тій нагоді роздано також прохожим кілька тисяч двомовних українських летючок, а на закінчення маніфестації під амбасадой СРСР наші учасники відспівали «Ще не вмерла Україна» й «Не пора москалеві служити».

Ден Гаг

На запрошення нечисленної української молоді в Голландії, група сумівців з Бельгії брала також участь в голодовій 24-годинній маніфестації, що відбулася від п'ятниці вечером 11.4. до суботи вечора

12. 4. 80 р. Голодівна відбулася перед Конгресовою палатою в Ден Гааг, де в той час відбувалася міжнародня конференція Комітету Олімпійських Ігор і Людських Прав, на якій було заступлених 11 країн.

Подібно, як в Брюсселі, був збудований намет з великим написом про ціль голодівки. Два десятки молоді не тільки голодували, але також давали пояснення прохожим, які масово цікавилися і складали свої підписи на петиціях до Комісії Людських Прав. при ОН. Не бракувало також преси, яка крім документації одержувала відповідні коментарі та пояснення. Коли одна з газет помістила допис про те, що «Русські розпочали голодовий страйк», то відповідальний за маніфестацію М. Чорний зразу зареагував і вимагав спростовання, а а крім того з місця зробив великий напис: «Ми не є жодні русські — ми УКРАЇНЦІ!» Взагальному, преса поставилася доволі прихильно до цієї маніфестації, а присутні численні туристи з Америки, Англії та інших країн, довідалися в Голляндії про світового засягу маніфестацію українсьної молоді, що вимагає національних і людських прав для України.

Крайовий Осередок СУМ в Італії

Заходами Центральної Управи СУМ був створений Крайовий Осередок СУМ в Італії, осідок якого знаходиться в Римі. Основуючі загальні збори Осередку відбулися 6-го березня, 1980 року. Присутні на зборах вибрали з поміж себе Управу Крайового Осередку в наступному складі: д. Давид Сеник (Англія) — голова, д. Михайло Димид (Бельгія) — Головний Виховник, д. Марко Муд-

рий (Англія) — Секретар, д. Михайло Лоза (ЗСА) — культурно-освітній референт. Духовним капеляном Осередку став о. др Іван Музична, який також сповняє функцію радника в усіх справах, що стичаться діяльності Осередку.

Всього разом Осередок начислює 25 членів. Всі члени Осередку зобов'язані вплачувати членську вkladку, яка виносить 1500 лір (два амер. дол.) за кожні три місяці.

13-го березня Управа перевела сумівські іспити старшого юнацтва. До іспитів приступило 7-ро старших юнаків. Друга група кандидатів на юнацькі ступені підготовляються до іспитів. Іспитова Комісія, очолювана д. Давидом Сеником, подала слідуючі висліди вже складених іспитів першої групи: на ступінь «дружинника» — Михайло Лоза (ЗСА), Мирослав Кринциль (Англія), Роман Панас (Англія), Филип Наум'як (Франція), і на ступінь «Воїна» — Роман Наконечний (Англія), Михайло Матвійвський (Англія), Петро Цебрик (Англія). У своєму «Наказі ч. 3» Управа Крайового Осередку висловила всім, що успішно здали ці іспити, свої гратуляції, заохочуючи до дальшої, інтенсивнішої праці над собою як у ділянці характеру так і світогляду.

Ще можна додати, що Управа Крайового Осередку успішно перевела «Шевченківський Вечір», а в майбутньому плянується відмітити світлу й героїчну пам'ять поляглого в бою з московськими військами, Головного Командира УПА, Романа Шухевича-Тараса Чупринки. До іншої діяльності треба зачислювати сходи́ни всіх членів, які відбуваються періодично і на яких систематично вивчається виховна проблематика нашої Спільки. Слід також відмітити, що недавно скликаний Конгрес СУСТЕ передав провід цієї установи здебільша членам Крайового Осередку СУМ в Римі, тим самим висловлюючи своє велике довір'я цим друзям. Новообраним головою СУСТЕ тепер є д. Михайло Димид, а секретарем управи обрано д. Михайла Лозу.

3 нагоди прокладання цих «перших стежок», Редакція «Авангард» вітає новостворений Осередок в Римі і закликає всіх членів до найжертвеннішої відданої праці на службі Бога і Української Нескореної Нації в її боротьбі за національно-державні права!

Українське Студентство в Світі

М. Димида, студента УКУ в Римі, обрано на голову

ВІДБУВСЯ УІ З'ІЗД СУСТЕ

А. Г.

У днях 8—13 березня відбувся з успіхом УІ З'їзд Союзу Українських Студентських Товариств Європи. На З'їзд, який відбувався у приміщеннях УВУ, інтернату «Рідної Школи» та парафіяльній залі біля катедрального храму УНЦ, з'їхалися бл. 50 студентів з різних країн: Англія (УСГ у ВБ), Австрія (СУСА), Бельгія (НаСУС), Франція (СУСФ), Італія (СУСІ), Німеччина (СУСН), ЗСА (ЦеСУС, ТУСМ). Делегати заступали на З'їзді 38 мандатів.

З'їздом провадила президія в складі: А. Єнкала (Англія) — голова, заступники: М. Томашек і Г. Федішин (Австрія), секретарі: Ю. Козій (Бельгія) і М. Лоза (Італія). З'їзд відкрито в середу 9. 4. відспіванням «Христос воскрес», а до першого привіту запросив голова СУСТЕ В. Личманенко ректора УВУ, проф. В. Янева. Привітали З'їзд усю ще: мгр А. Мельник, голова ЦПУЕН, Віра Гайдамаха — голова КУСУМ в Німеччині і Голова Європейської Конференції СУМ, о. І. Пітька — священик УНЦ. Наспили також і писемні привіти від Блаженнішого Патріярха Йосифа, голови Проводу ОУН Я. Стецька Владими П. Корниляка, СУСК та інші.

Чотириденна програма З'їзду охоплювала не тільки ділові наради, а й доповіді на різні актуальні теми: А. Гайдамаха «Від Гетьсінок до Мадриду», С. Мудрик «Громадська централія в Європі КОУГЦУ», Лариса Ткачук «Соціологічний дослід української еміграції в Англії», Р. Зварич «Український студентський рух», З. Коваль «Оборона українських політв'язнів», про 1000-річчя хрищення Руси-України доповідали студент богословії Г. Федішин, о. І. Пітька (УНЦ) і о. протопресв. П. Дубицький (УАПЦ), на тему розвитку і значення української музики говорили піяніст М. Митрович (Франція) і проф. М. Антонович, відомий диригент Візантійського хору з Утрехту та знаменитий музиколог.

На ділові наради З'їзду силалися звіти голови союзів: В. Личманенко звітував від імени президії управи СУСТЕ (до складу якої входили ще З. Коваль як заступник голови — звітував особіно — та О. Гажула, секретарка), Василь Карпінський — від управи СУС Німеччини, Надія Ткачук — від управи УСГ у Великобританії, Ліда Миколенко — від СУСФранції, Ігор Заверуха — від СУСАвстрії, М. Димид — від СУСІталії, Ю. Козій — від Національного Союзу українських студентів Бельгії — НаСУС.

Звіти були обширні й дуже детальні, вони говорили про багату працю пророблену студентськими союзами в міру своїх сил за два роки минулої каденції. Треба відмітити, що співпраця між союзами і контакти голови СУСТЕ свідчать про жваву і безпереривну дію українського студентства в Європі на різних ділянках: оборона політв'язнів, культурна діяльність, співорганізування і участь у курсах УВУ та УКУ і т. п.

Під час З'їзду працювали такі комісії: мандатно-верифікаційна — голова П. Кутний (Бельгія), номінаційна — голова В. Личманенно, резолюційна — В. Карпінський; до кожної комісії входили ще представники від союзів.

Контрольна Комісія (В. Панчук — голова, П. Мозолук — член) після основної перевірки фінансового стану та діяльності на підставі предложених їй ділових книг, у своєму звіті відмітила як позитивні моменти, так і негативні аспекти у діяльності уступаючого голови СУСТЕ. Після цього звіту розвинулася довга й жвава дискусія, яка торкалася багатьох принципових питань, зокрема щодо відношення управи СУСТЕ до окремих союзів, до ЦеСУС-у та СУСК-у і газети «Студент». Вислід понад 4-годинної дискусії знайшов свій вислів у відповідних резолюціях З'їзду.

Після уділення абсолюторії уступаючій управі, З'їзд обрав на наступну дворічну каденцію нову управу в такому складі: Михайло Димид (Італія) — голова, Адріян Єнкала (Англія) — заст. голови, Михайло Лоза (Італія) — секретар; це склад президії управи, крім того до управи входять кожночасні голови крайових союзів.

Обрано Контрольну Комісію в такому складі: Роман Шупер (Німеччина) — голова, члени: Петро Кутний (Бельгія), Ліда Миколенко (Франція), заст. членів: Надія Ткачук (Англія) і Давид Сенник (Італія).

До Товариського Суду увійшли: Гриць Федисин (Австрія), — голова, члени: Юрій Козій (Бельгія), Ігор Заверуха (Австрія), заст. членів: Лариса Ткачук (Англія), Марю Томашек (Австрія).

З'їзд офіційно закрито відспіванням «Ще не вмерла».

На закінчення З'їзду відбулося в парафіяльній залі, що на Шенштрассе, прийняття делегатів З'їзду для представників організованої української громади. Новій управі складали GRATULACIJE, між іншими, о. крилош і канцлер С. Дмитришин — від парафії УНЦ, С. Мудрик — від КОУГЦУ, О. Штайнер — ОУЖ, інж. Г. Комаринський — від КодУС-у, І. Майстреню — ректор УТГІ, Віра Гайдамаха — КУ СУМ, Андрій Гайдамаха — в-во «Шлях Перемоги», Роман Зварич — ТУСМ і ЦеСУС, мгр І. Чорний — в-во «Сучасність», І. Зубеню — Пласт в Німеччині. Прийняттям провадив А. Єнкала, голова президії З'їзду.

Під час прийняття прочитано також резолюції З'їзду, які всі присутні прийняли з оглясками. Учасники З'їзду величезною більшістю голосів відкинули привіт СУСК, присланий на цей З'їзд, з причин його деструктивного і протигромадського змісту, та засудив політичні позиції приватної газетки «Студент», що виходить в Едмонтоні, та його насильного поширення серед українського студентства в Європі.

На закінчення присутні відспівали новообраній управі «Многая літа», за що новообраний голова усім подякував та оголосив, що провадитиме майбутню діяльність під гаслом «Бог і Україна».

Під звуками сумівської оркестри «Соняшники» з Парижу, студіююча та зорганізована в СУМ-і і Пласті молодь, бл. 150, розважалася ще далено після півночі.

УІ-ий З'їзд СУСТЕ увійде в історію українського студентства ма-буть як переломовий з'їзд. У ньому брала участь нова хвиля студентів молодого покоління, народженого поза Україною у вільному світі; молоді студенти виявили живе зацікавлення українською культурою (музикою, малярством), живо дебатували політичні проблеми українського студентства, активно виплючаються у підготовку відзначень з приводу 1000-річчя хрищення Руси-України. Незаперечний позитивний вплив у студентське життя внесли останніми роками молоді богослови з Іннсбруку та УКУ в Римі. Залишається побажати в кінці лише студійного й організаційного росту українського студенства в Європі.

ПОЖЕРТВІНА ПРЕСФОНД «АВАНГАРДУ»

Бельгія Льеж: Секція ОУБ – 250 бфр. /також на «Крилаті» – 250 ./
І. Федько – 500 бфр. /також на «Крилаті» – 500 бфр./

Брюссель: о. д-р Б. Курилас – 500 бфр. Отанож на «Крилаті» 500 бфр./

Австралія

Лідномб: Український Культурно-Товариський Клуб – 6.352 бфр./ /також на «Крилаті» – 6.352 бфр./

ЗСА Чінаго «М.Павлушнова»: Марія Гаврилюк – 1 дол.

Гартфорд: Управа О-ку СУМ – 25 дол. /також на «Крилаті» – 25 дол./

Філядельфія: М. Бачара – з весілля Д. Дикві з Т. Ковальчином 50 дол.
/також на «Крилаті» – 50 дол./

Чінаго: О-к «Крути», з каси О-ку – 25 дол. /також на «Крилаті» – 25 дол./

Ірвінгтон: М. Заверуха – 5 дол. /також на «Крилаті» – 5 дол./

Детройт «Ніїв»: О-к СУМ з прощального вечора з нагоди виїзду п-тва сеньйорів СУМ М. і Д. Сулимів – 36 дол. /також для «Крилаті» 36 д.

Чінаго: Українська Щадлива Спілка «Певність» 520 дол. /також на «Крилаті» 480 дол./

Франція

Круа: П-тво І. і М. Свадерські – 150 ффр. замість вінка на мозилу сл. п. Митли Гасюка, що помер 18.2.80 р. – від Друзів /також на «Крилаті» – 150 ффр./

Велинобрітанія Бедфорд: М. Прихідний – 1.50 ф.ст.

Вольвергамптон: Молода Управа О-ку СУМ, з юляди – 12.50 ф.ст.
/також на «Крилаті» – 12.50 ф.ст./

Лондон: І. Бутинський – 2.10 ф.ст.

Ювентрі: О. Красій – 4 ф.ст.

Канада Вінніпер: Тарас Нарожняк – 10 дол.

Монтреаль: О-к СУМ з тризми по сл. п. Любомирові Лазару – 75 дол.
/також на «Крилаті» – 75 дол./

Всім ВШ Жертводавцям і Збирачам щире Спасибі, а Молодій Парі Многих і Щасливих літ!

Довголітній провідний суміський діяч, член КУ СУМ в Канаді, колишній член Центральних Органів СУМ, виховник Осередку СУМ в Ошаві, Канада, та активний провідний член ОУН і ОУВФ і багатьох інших організацій.

сл.п.д-р Микола Остафійчук відійшов у вічність 10 листопада 1979 р. в Ошаві на 61-му році свого повного запалу, творчості і служби своєму народові — життю. Покійний народився 24. 2. 1919 р. в с. Тростянець, Снятинського району, Івано-Франківської області. Гімназію закінчив у Коломиї, а медичні студії у Львові, Берліні і в Інсбруці, Австрія. До Канади прибув у 1948 р а в 1952 р. одружився з Іванною Томпсон, яка стала не тільки його дружиною, але й полюбила українську культуру й нарід та віддалася жертвою суспільній праці, як і її Муж. Остаточно поселилися в Ошаві, в 1957 р. В 1978 р. Покійний і його родина пережили велику трагедію, стративши сина Миколу,

що загинув у автомобільній катастрофі.

Покійний залишив прибитих горем дружину Іванну, синів Григорія і Степана та доню Леду, а також ближчу і дальшу рідню в Канаді і в Україні.

Сл. п. д-ра Миколу Остафійчука знали не тільки суміщці в Канаді, але також широко в світі, бо його життя було сплетене з життям і діяльністю СУМ. Він був не тільки лікарем і виховником на суміських таборах в Онтеріо і виховником в Ошаві, але також брав участь в летючих і мандрівних суміських таборах в Америці і в Європі. Тому похорони Покійного, що відбулися в середу 14. 11. 79 носили характер здвигу, в якому взяли участь сотні громадян, а зокрема суміської молоді, що прощала свого неструдженого Виховника і організатора та лікаря. Суміські лави з прапорами і в жалобі прощали у вічну дорогу свого незабутнього Друга. З Торонто прибув хор «Прометей» під кер. мігра В. Кардаша, щоб відспівати похоронні обряди, а гучульське трембіта розносила сумні прощальні звуки і підкреслювала болючу втрату.

В похоронних обрядах взяли участь оо. Г. Онуфрієв, С. Гаук, Р. Набережний, М. Стасів, і о. прот. Т. Славченко. Від КУ СУМ і ОУВФ прощав Покійного мігр Т. Буйняк, а від о-ну СУМ в Ошаві, голова д. В. Матичак. Прощали Покійного також численні представники інших організацій і установ, в яких він був членом. На прощальній тризні присутні склали 3800 дол. на суміську стипендію фундацію ім. М. Остафійчука. Нехай Вічна буде Йому Пам'ять!

В-во СУМ складає оцим найглибші співчуття Родині і Дружам Покійного.

Невилічима недуга і невблагана смерть забрала з-поміж нас 21.2.1980 р., в Монтреалі, Канада, Друга

сл.п. ЛЮБОМИРА ТАРАСА ЛАЗОРА

Бл.п. Люблю Тарас, син Григорія і Марії Лазори, що самі були членами СУМ, нар. 21. 1. 1955 в Монтреалі, був змалечку в Юнацтві СУМ, закінчив Рідну Школу і Курси Українознавства матурою в 1972 р., був активним дружинником СУМ, співав у хорі «Боля», грав в оркестрі СУМ «Трембіта» і в дружині юпаного м'яча — «Стріла» та відбув усі сумівські табори. Веселої товариської вдачі, був бездоганний у поведінці, через що придбав собі багато друзів.

Через три вечори Отці Миграти — о. декан І. Гаврилюк і о. Ярослав Гайманович відправляли панахиду в похоронному заведенні, при великій сільності учасників. Під час панахид сумівці в одностроїх держали почесну стійку. Співав хор «Боля» під кер. Ростислава Нуліша. В день похорону, 25. 2. 80, друзі Любми перенесли домовину до церкви св. Успіння на Роземонті, звідки після церковної відправи сформувалася довга похоронна важка на цвинтар-Монт

Ролля, де поховано Любма на українській семації. Над гробом попрощав Покійного від О-ку СУМ д. Іван Шафранський, а від оркестри д. Данило Нуня відграв на трубі останній салют.

Після похорону відбулася тризна, яною проводив швагер Покійного Василь Вовчук. На тризні промовляв о. мітр. І. Гаврилюк, а щирі співчуття для Родини і Нареченої Марійини ситали І. Шафранський іменем Осередку СУМ і подр. Емілія Нушільник — від Жіночої Ланки. Господар тризни ситав подяку присутнім від Родини. Замість квітів на могилу, друзі і знайомі ситали суму 1. 478.00 дол., які розділено: 400 дол. на дослідний Інститут пістряка, по 75 дол. на пресфонд «Крилатих», «Авангарду», «Шляху Перемоги» й «Гомону України», а решту приділено на Дім Української Молоді.

Згадаймо нашого Дорогого Друга, сл.п. Любма, в наших молитвах, а земля канадська нехай Йому буде легною. В.И.П!

К.М.

В-во СУМ складає оцим найглибші співчуття Родині і Друзям Покійного.

Щастя Дажаємо

3. 5. 1980, на Оселі СУМ в Еллен-віл, Н.Й., звінчалася Молода сумівська Пара, Дарія ДИКА з Бронксу і Тарас КОВАЛЬЧИН з Філадельфії.

Тайну вінчання девершили — Капелян О-ку СУМ, Філадельфія, о. Роман Мірчук і о. Ізumen О. Гавкалюк. Від О-ку СУМ в Філадельфії вітав Молоду Пару д. Микола Бачара, а від О-ку з Йонкерс, де належала Молода, д. Мирослав Футала. Обидва представники О-ків вручили Новоженцям дарунки.

Під час весільного прийняття у світлиці Оселі СУМ, з ініціативи д. М. Бачари проведено грошову збірку з вислідом — 275 дол., з чого приділено на видання УПА — 100 дол. на радіо-програму ОУВФ — 75 дол. і на журнали СУМ «Авангард» і «Крилаті» по 50 дол. Збірку перевели дд С. Воляннюк і М. Майчук.

Всім Жертводавцям, Ініціаторові і Збирачам висловлюємо нашу щирю подяку, а Молодій Парі бажаємо Щастя і Многих Літ!

ВІД ВИДАВНИЦТВА СУМ

Це число «Авангарду» виходить подвійно нумероване чч 2—3 (151-52) щоб наздогнати спізнєння, яке виникло ізза повільних надходжень передплат та задовжень за журнал. Щоб можна було вдержуватись в передбачених реченнях, потрібно обігових коштів, що всі ув'язнені в задовженнях, які тільки повільно сплачуються, а передплати надходять заслабо, щоб покрити кошти випуску журналу.

Видавництво СУМ проголошує збірку на пресфонд журналу, яка допомогла б зміцнити видавничий фонд і забезпечити журнал від перебоїв у випуску. Збіркові листи будуть розіслані до Осередків разом з «Нашими Справами» ч. 26, а також залучуємо в цьому числі до окремих Передплатників з проханням перевести збірку поміж найближчими друзями і знайомими, щоб в той спосіб причинитися до росту і розбудови журналу, що вже 33 роки стоїть на службі ідей Спільни Української Молоді. Цю нагоду треба використати також для того, щоб придбати нових передплатників та поширити коло читачів «Авангарду». Розчислення зі збірки та збіркові листи належить передавати до референта сумівських видань при Осередку СУМ, а де такого немає — прямо до В-ва СУМ в Брюсселі.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ТЕМИ

Л. Полтава: <i>Процес над СВУ-СУМ в Україні</i>	81
...: <i>«СВУ перед червоним судом» - стеног. запис</i>	84
Я. Стецько: <i>Ідіть шляхами Героїв — привіт О-кові Нью Йорк</i>	89
Ред.: <i>Про «кам'яні сокири»</i>	92
Е. О.: <i>Мої думки на маргінесі дискусії про Орден</i>	95
В. М. Кобрик: <i>Як розвалили каплицю в селі Любешика</i>	98
...: <i>Грані культури</i>	100
а.В. Романюк: <i>Любов справжня і фіктивна</i>	104
А. Лозинський: <i>Переочення — чи тенденційність?</i>	107
...: <i>Наші жертви в Афганістані</i>	109

ІДЕОЛОГІЧНІ ТЕМИ

Денис Мужилівський: <i>Що про утопії (3)</i>	110
--	-----

ПОЕЗІЯ-ПРОЗА

Ред.: <i>Євген Сверстюк</i>	116
Євген Сверстюк: <i>На дев'яте березня</i>	117
Є. Сверстюк: <i>Біля джерел духовного життя (уривок)</i>	118
Є. Сверстюк: <i>Слідами казки про Іванову молодість</i>	119

НАУКА-КУЛЬТУРА-МИСТЕЦТВО

Д-р А. Губач: <i>Нестача хліба в СССР і її причина (2)</i>	127
Леся Зварич: <i>Виставка Любомира Винника</i>	131

ВИХОВНИКИ

В. Сухомлинський: <i>Праця та інтелектуальний розвиток</i>	136
--	-----

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА

Д-р С. Зошук: <i>Творча уява — до самоздійснення (2)</i>	141
--	-----

СУМ В ДІЇ

...: <i>Український Визвольний Фронт виступає в Тейк Плейсіді</i>	144
...: <i>Ахуї в обороні Юрка Шухевича: Нью Йорк</i>	148
Мюнхен.....	149
Торонто.....	150
Брюссель.....	151
Ден Гаар.....	152
...: <i>Крайовий Осередок СУМ в Італії</i>	153

УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО В СВІТІ

А. Г.: <i>Відбувся VI З'їзд СУСТ</i>	155
--	-----

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД «АВАНГАРДУ»

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Сл.п. д-р Микола Остафійчук.....	158
Сл.п. Любомир Тарас Лазор.....	159

ЩАСТЯ БАЖАЄМО

Дарія Дика і Тарас Ковальчин.....	160
На обкладинці: <i>Л. Денисенко - Тарас Шевченко, графіка</i>I	
<i>Звернення Українських Революціонерів - ОУН, 1950</i>IV	

УКРАЇНСЬКА МОЛОДІЬ

БОЛЬШЕВИЦЬКІ КЛУБИ, ТЕАТРАЛЬНІ ВИСТАВИ, КІНО, ЗАБАВИ З МУЗИКОЮ І ТАНЦЯМИ, П'ЯТИКА, КУРІННЯ — ЦЕ ВАСІБ НИЩЕННЯ ВАШОЇ МОРАЛІ ТА ВАШОГО ЗДОРОВ'Я, ЦЕ ЗАСІБ ВПЛИВУ НА ВАС ПРОТИНАРОДНОЇ ТАК ЗВАНОЇ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ, ЦЕ ЗАСІБ ВТЯГНЕННЯ ВАС У КОМСОМОЛ І ВИХОВАННЯ ВАС НА ЗРАДНИКІВ ВАШОГО РІДНОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

ГЕТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКІ КЛУБИ, ТЕАТРАЛЬНІ ВИСТАВИ, КІНО, ЗАБАВИ З МУЗИКОЮ І ТАНЦЯМИ, П'ЯТИКУ, КУРІННЯ!

ХАЙ ЖИВЕ ЗДОРОВА ДУХОМ І ТІЛОМ
УКРАЇНСЬКА МОЛОДІЬ

ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА САМОСТІЙНА
І СОБОРНА ДЕРЖАВА!

1930

УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІОНЕРНА